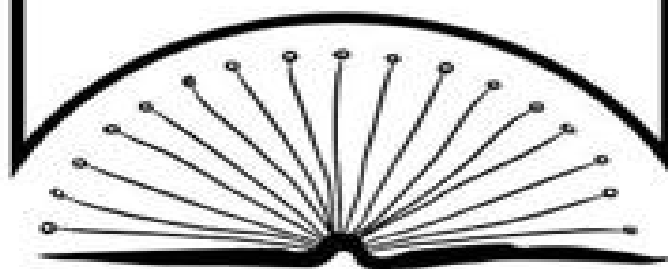

VASILE ALECSANDRI

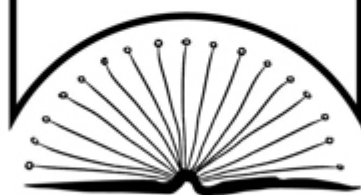
**Doine
Pasteluri
Lăcrimioare**

Cartea de acasă

**VASILE
ALECSANDRI**

Doine
Pasteluri
Lăcrimioare

Cartea de acasă

VASILE ALECSANDRI

DOINE, PASTELURI,

LĂCRIMIOARE

Prin colecția **Cartea de acasă**, Editura Erc Press invită cititorii la o călătorie prin istoria literaturii române moderne și contemporane, propunându-și să le ofere unele dintre cele mai importante opere ale scriitorilor noștri.

Textele sunt însoțite de **tabele cronologice** detaliate, cuprinzând informații privitoare la momente importante din viața și activitatea scriitorilor și la evenimente care au marcat evoluția și creația lor.

Glosarele inserate la sfârșitul volumelor cuprind explicația cuvintelor și formelor mai puțin sau deloc cunoscute cititorului de azi, ajutându-l să pătrundă sensul operelor respective.

VASILE

ALECSANDRI

Doine Pasteluri Lăcrimioare

*

*

 ErcPress

Ediție îngrijită de Georgeana Dumitru

Editura ERC PRESS

Piața Presei Libere, nr. 1

sectorul 1, București

Tel./fax: +4021 318 70 28

e-mail: ercpress@rdsmail.ro

office@ercpress.ro

www.ercpress.ro

© Erc Press, 2009

Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate

Editurii Erc Press.

Director general: CIPRIAN ENE

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a

României

ALECSANDRI, VASILE

Doine ; Lăcrimioare ; Pasteluri / Vasile

Alecsandri. –

București : Erc Press, 2009

Glosar

Tab. cronologic

ISBN 978-973-157-653-4

821.135.1-1

Redactori: Ana Maria CHIVU

Daniel Adrian OLARU

DTP: Elena BĂLTEANU

„*Doinele* au fost scrise de la 1842
la 1845, poezii datorite împrejurării
că Alecsandri călătorește la țară,
unde culege poezii populare. El le-a
intitulat *doine*, dar n-a imitat numai
doinele populare, din contră, a imitat
mai ales legende și cântece de frunză.

Iată cum s-ar clasifica *doinele*: 1) Poezii bazate pe superstiții
populare, care-l atrăgeau mai întâi ca ceva caracteristic pentru
psihologia poporului și apoi pentru că Alecsandri era romantic

și, ca toți romanticii, a avut atracție pentru un element ca superstițiile. Așa sunt poeziile: *Baba Cloanța*, *Crai-nou*, *Ursiții*, *Strigoiul* (scris la Mânjina, în tovărășia lui C. Negri), *Ceasul rău*, *Sburătorul*; acestea sunt poeziile scrise în formă populară, în care el a utilizat supranaturalul popular. 2) Are legende sau balade: niște cântece cu subiecte fie populare, fie la fel cu acelea din baladele populare: *Maghiara*, cu subiect desigur inventat de Alecsandri. El spune că a găsit în Bucovina un pârâu Maghiara (care însă e Maghernița) și a aflat o legendă despre o fată de ungur care s-a înecat acolo. *Altarul monăstirei Putna*, *Andrii Popa* (un haiduc care a existat), *Groza* (pe care probabil o cunoaște de la Al. Russo, dacă o bucată nesigură e în adevăr scrisă de Russo), *Strunga*, *Cântic haiducesc*, *Făt-Logofăt* și *Tatarul* (cântic vechi). Toate acestea s-ar putea confunda cu poeziile populare întocmite de Alecsandri, așa de mult seamănă. 3) Subiecte din viața de la țară, ca: *Sora și hoțul* (o călugăriță fuge cu un haiduc), *Cinel-Cinel*, *Mărioara Florioara*, o poezie celebră, foarte lungă și despre care toată lumea spune că n-ai ști dacă e populară (adică populară „întocmită“ de Alecsandri). 4) Cântece: *Doina* (Doina, doiniță), *Mândrulița de la munte*, *Dorul*, *Doina iubirei* (ambele sunt cântece de lume).

(G. Ibrăileanu – *Opere*, 8. *Curs de istoria literaturii române*, București, 1979, p. 111.)

6

Vasile Alecsandri

„Faptul că între 1840 – 1850 un poet român alcătuiește un astfel de mănunchi de poezii lirice, balade și momente de basm, cele mai multe în spiritul național, nu-și are păreche în literaturile romantice. Este rodul conștient crescut într-o anumită temperatură morală care ne învăluia din toate direcțiile și împlinirea unei îndelungate colaborări a tuturor provinciilor românești pentru descoperirea și valorificarea substratului nostru poporan. Toată această largă incubație aștepta faptul liberator, dar el nu putea fi săvârșit de un filolog sau de un istoric, oricât de conștiincios. Se cerea cineva uns pe frunte cu har de sus. După cum diamantul are nevoie de lumină ca să strălucească, tot astfel această comoară care este poezia orală a poporului nu-și putea atunci destăinui valoarea decât printr-un suflet de poet. Este cel mai mare titlu de glorie al lui Alecsandri că prin el se realizează nepieritor această cerință a vremii. Dacă poetul cult modelează îndeosebi

unele balade potrivit idealului social, etic și estetic al epocii, în schimb scăderile sunt compensate printr-o surprinzătoare intuiție. Acolo unde s-a aflat în fața unui aspect esențial de viață românească, el i-a simțit instinctiv originalitatea și semnificația. Poezia vieții păstorești rămâne pururea nedespărțită de *Miorița* lui.“

(D. Caracostea – *Scrieri alese*, București, 1988, p. 243)

„[...]Cel mai frumos omagiu în versuri din câte i s-au adresat lui Alecsandri în timpul vieții... sunt cele 3 strofe ce încheie întâia parte a *Epigonilor*, cunoscutul manifest literar ce Eminescu trimite din Viena.[...]

[...]Lunga procesiune a vechilor poeți, a sfintelor firi vizionare, ce credeau în scrisul lor, în timp ce generația cu el contemporană, a epigonilor, nu mai crede în nimic, se încheie, spuneam, cu cele trei strofe închinat lui Alecsandri, și ele reprezintă – și ca extindere, și ca frumusețe – cea mai durabilă dintre cununile de laur ale bardului de la Mircești, pe care timpul, departe de a o fi veștejit, a înnobilat-o și mai mult. Dovadă, versuri ca următoarele, în care attributele poeziei Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

lui Alecsandri sunt șlefuite ca tot atâtea diamante ce-și joacă
apele, pururi reînnoite, din acea fericită zi de 15 august 1870,
de când au văzut lumina, ca într-o vitrină de onoare, a primei
pagini a *Convorbirilor*:

Ș-acel rege-al poeziei, veșnic tânăr și ferice,
Ce din frunză îți doinește, ce cu fluierul îți zice,
Ce cu basmul povestește – veselul Alecsandri,
.....

Sau visând cu doina tristă a voinicului de munte,
Visul apelor adânce și a stâncelor cărunte,
Visul selbelor bătrâne de pe umerii de deal,
El deșteaptă-n sânul nostru dorul țării cei străbune,
El revoacă-n dulci icoane a istoriei minune,
Vremea lui Ștefan cel Mare, zimbrul sombru și regal.
.....

Ce va fi zis Alecsandri față cu această închinare puțin
comună și turnată în forme magistrale e greu de spus, în
lipsa documentelor, însă ușor de bănuț dacă ne gândim la
raporturile de mai târziu dintre cei doi poeți, la venerația ce

Eminescu a purtat totdeauna seniorului său, în care a văzut cea mai înaltă expresie a sufletului românesc, și la afecțiunea pe care Alecsandri, ca și fratele său, colonelul Iancu Alecsandri, au manifestat-o în forme din cele mai concrete, fie în pagini memorabile, fie în gesturi generoase.[...]"

(Perpessicius – *Elogiul Mirceștilor*, în vol. 2 din „Scriitori români“, pp. 162-164, Ed. Minerva, București, 1986)

„S-a observat adeseori că odată cu apariția lui Eminescu gloria literară a lui Vasile Alecsandri a intrat într-o perioadă critică din care până astăzi nu s-a putut reface. Vasile Alecsandri trece cu toate acestea drept unul din cei mai de seamă poeți români [...]

[...]Din comparația lui Alecsandri cu Mihail Eminescu vom putea trage unele concluzii în ce privește acea subită

8

Vasile Alecsandri

schimbare de direcție produsă în literele noastre, începând încă de pe la 1880, și căreia i se datorește slăbirea gustului și înțelegerii pentru opera *Bardului de la Mircești*. [...]

[...] Acum, ce fel de om este Vasile Alecsandri? Desigur,

un altul. Pentru a explica deosebirea dintre Eminescu și Alecsandri s-a produs ipoteza că cel dintâi este un produs al nemulțumirii sociale, pe când cel de al doilea tocmai un reprezentant al claselor mulțumite și prospere.“

(Tudor Vianu – *Alecsandri ca descriptiv*, în vol. 1 din „Scriitori români“, pp. 31-34, Ed.Minerva, București, 1970)

[...] Față de exaltările romantice din comentariile sale la culegerea *Poezii populare, Balade (Cântece bătrânești) adunate și îndreptate* (1852-1853), în ediția de *Poezii populare ale românilor* (1866), considerațiile capătă un aspect mai metodic (se vorbește, de pildă, despre circulația internațională a unor subiecte și motive). Piese sunt recoltate din toate regiunile locuite de români, Alecsandri fiind cel dintâi care pune în evidență unitatea folclorului nostru. A încercat o clasificare pe specii: cântece bătrânești (balade), doine (cântece de dor), cântece haiducești (de codru), hore sau cântece de jale. El dă și o versiune franceză a baladelor (1855), căreia Mérimée îi consacră o recenzie, comentată de Sainte-Beuve. Vrând să restituie „giuvaierurilor“ culese frumusețea lor originală, găsește de cuviință să intervină în texte: adaugă versuri sau chiar născocesc „cântece“ întregi; firește, gestul stârnește

iritarea unor comentatori mai vigilenți (M. Schwartzfeld ș.a.).

Dar e un merit care nu i se poate trece cu vederea acela de a fi reconstituit, din variante dispersate, capodopere ca *Miorița* sau *Toma Alimoș*. După expresia lui D. Bolintineanu, odată cu publicarea acestor culegeri, poezia noastră „se români“.

(Florin Faifer, *Vasile Alecsandri*, în „Dicționarul general al literaturii române, Academia Română, Editura Univers enciclopedic, vol. A/B, pp. 78-88)

DOINE

(1842- 1852)

11

DOINA

Doina, doiniță!

De-aș avea o puiculiță

Cu flori galbine-n cosiță,

Cu flori roșii pe guriță!

De-aș avea o mândrulică

Cu-ochișori de porumbică

Și cu suflet de voinică!

De-aș avea o bălăioară

Naltă, veselă, ușoară,
Ca un pui de căprioară!
Face-m-aș privighitoare
De-aș cânta noaptea-n răcoare
Doina cea dismierdătoare!

*

Doina, doiniță!
De-aș avea o pușculiță
Și trei glonți în punguliță
Ș-o sorioară de bărdiță!
De-aș avea, pe gândul meu,
Un cal aprig ca un leu,
Negru ca păcatul greu!
De-aș avea vro șapte frați,
Toți ca mine de bărbați
Și pe zmei încălecați!

12

Vasile Alecsandri
Face-m-aș un vultur mare,
De-aș cânta ziua, la soare,

Doina cea de răzbunare !

*

Doina, doiniță!

Și i-aș zice: „Mândruliță,

Mă jur p-astă cruciliță

Să te țin ca un bădiță!“

Și i-aș zice: „Voinicele,

Să te-ntreci cu rândunele

Peste dealuri și vâlcele!“

Și le-aș zice: „Șapte frați,

Faceți cruce și jurați

Vii în veci să nu vă dați!“

Hai, copii, cu voinicie,

Să scăpăm biata moșie

De păgâni și de robie!

13

BABA CLOANȚA

Baba-i calul dracului

(Vorbă veche)

Șede baba pe călcaie

În tufarul cel uscat,
Și tot cată nencetat
Când la luna cea bălaie,
Când la focul cel din sat.
Și tot toarce, cloanța toarce,
Din măsele clănțănind
Și din degite plesnind.
Fusu-i rapide se-ntoarce,
Iute-n aer sfârâind.
„Fugi, Urâte! baba zice,
Peste codrul cel frunzos,
În pustiu întunecos!
Fugi, s-alerge-acum aice
Dragul mândrei, Făt-Frumos.
De-a veni el după mine
Să-l iubesc eu, numai eu,
Dare-ar Domnul-Dumnezeu
Să-i se-ntoarcă tot în bine,
Cum se-ntoarce fusul meu!
Iar de n-a vrea ca să vie,

Dare-ar Duhul necurat

Să fie-n veci fărmeccat

Și de-a Iadului urgie

Vecinic să fie-alungat!

14

Vasile Alecsandri

În cap ochii să-i se-ntoarcă

Și să-i fie graiul prins,

Iar Satan, c-un fer aprins,

Din pept inima să-i stoarcă

Și s-o ardă-n foc nestins!

Fiară-Verde să-l gonească

Cât va fi câmp de gonit

Și lumine de zărit.

Noaptea încă să-l muncească

Sânge-Roș și Hraconit!“1

Toarce baba, mai turbată!

Fusu-i zboară nevăzut,

Căci o stea lungă-au căzut,

Pe lună s-au pus o pată

Ș-în sat focul au scăzut:
„Dragă puiule, băiete,
Trage-ți mâna din cel joc
Ce se-ntoarce lângă foc,
Ș-ochii de la cele fete,
Cu ochi mari, făr’ de noroc.
Vin’ la mine, voinicele,
Că eu noaptea ți-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi căta,
De diochi, de soarte rele,
Și de șerpi te-oi descânta.
Vai! din ziua cea de vară
Când, prin luncă rătăcit,
Cântai Doina de iubit,
Cu-a mea inimă amară
Sufletu-mi s-au învrăjbit!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

15

Adă-mi fața ta voioasă
Ș-ai tăi ochi de dismierdat,

Că mă jur în ceas curat
Să-ți torc haine de matasă,
Haine mândre de-mpărat.
Vârcolaciul se lățește
Sus, pe lună, ca un nor,
Vin' ca paserea-ntr-un zbor
Păn' ce viața-mi se sfârșește
Ca și lâna din fuior.“
Baba Cloanța geme, plânge,
Căci fuiorul s-au sfârșit,
Iar voinicul n-au venit!
Mânele cumplit își frânge,
Crunt strigând spre răsărit:
„Sai din hău fără' de lumină
Tu, al cerului dușman!
Tu, ce-n veacuri schimbi un an
Pentru-un suflet ce suspină,
Duhul răului, Satan!
Tu, ce stingi cu-a ta aripă
Candela de pe mormânt,

Unde zac moaște de sfânt,
Când încungiuri într-o clipă
De trei ori acest pământ!
Vin' ca-n ceasul de urgie
Când zbori noaptea blăstemând,
Ca să-mi faci tu pe-al meu gând,
Că de-acum pe vecinicie
Ție sufletul îmi vând !“

16

Vasile Alecsandri
Abie zice, și deodată
Valea, muntele vuiesc,
În nori corbii croncăiesc,
Și pe-o creangă ridicată
Doi ochi dușmani strălucesc!
„Eu pe mândru-ți l-oi aduce
(Zbeară-un glas ce dă fiori),
Pintre șerpi și pintre flori,
La cea baltă de mă-i duce
Și-mpregiuru-i de trei ori!“

Baba Cloanța se pornește
Fără grijă de păcat,
Cu Satan încălecat,
Ce din dinți grozav scrâșnește
Și tot blastemă turbat.
Saltă baba, fuge, zboară
Cu sufletul după dor,
Ca o buhnă la izvor,
Și-n urmă-i se desfășoară
Toată lâna din fuior.
Fuge baba despletită,
Ca vârtejul fioros,
Sus, pe malul lunecos,
Și-n tăcerea adâncită
Satan urlă furios.
Mii de duhuri ies la lună,
Pintre papură zburând,
Și urmează șuierând,
Baba Cloanța cea nebună
Care-aleargă descântând.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

17

Codrul sună, clocotește

De-un lung hohot păn' în fund.

Valea, dealul îi răspund

Prin alt hohot ce-ngrozește,

Dar pe dânsa n-o pătrund!

Ea n-aude, nici nu vede,

Ci tot fuge nencetat,

Ca un duh înspăimântat,

Căci Satana o răpede

Cătră țelul depărtat.

Zece pasuri încă grele...

Mândrul că și-a dismierda,

Ca pe-o floare l-a căta,

De diochi, de soarte rele

Și de șerpi l-a descânta.

Doi pași încă... Vai! în luncă

Țipă cucoșul trezit;

Iar Satan afurisit

Cu-a sa jertfă se aruncă
În băltoiuul mucezit!
Zbucnind apa-n nalte valuri,
Mult în urmă clocoti,
În mari cercuri se-nvârti,
Și de trestii, și de maluri
Mult cu vuiet se izbi.
Iară-n urmă liniștită
Dulce unda-și alina,
Și în taină legăna
Fața lunei înălbită
Ce cu ziua se-ngâna...

18

Vasile Alecsandri
Când pe malu-i trece noaptea
Călătorul șuierând,
Pintre papuri când și când
El aude triste șoapte
Ș-un glas jalnic suspinând:
„Vin’ la mine, voinicele,

Că eu noaptea ți-oi cânta,
Ca pe-o floare te-oi căta,
De diochi, de soarte rele,
Și de șerpi te-oi descânta!“

19

SORA ȘI HOȚUL

Sus, în deal, la monăstire,
Plânge sora-ntr-o grădină,
Plânge noaptea și suspină
Dup-a lumii fericire:
„De când eu eram copilă
Sunt de toți ai mei uitată
Și de rude fără milă
În pustiuri lepădată!
Fără vină, din născare
Mă văzui eu pedepsită,
Și de-a lumii dismierdare
Mă simții în veci lipsită!
În amar trăind de mică,
Ochii-mi plâng, sufletu-mi geme,

Și, ca pomul ce jos pică,
Viața-mi cade fără vreme!
Ah! sfârșească-se îndată
Aastă viață de durere!
Vie moartea așteptată
Ca o dulce mângâiere!“
„Ce spui, dragă surioară?
(Zise hoțul din pădure)
Cu-ai tăi ochi ca două mure,
Tu, frumoasă lăcrimioară,

20

Vasile Alecsandri
Tu să mori, dulce minune!
Și de Domnul nu-ți e frică?
Dragă soră tinerică,
Fă trei cruci ș-o rugăciune.
De vrei ochii să-ți lucească
Într-un rai de veselie,
Și ca floarea din câmpie
În pept inima să-ți crească,

Hai cu mine-n codrul verde
S-auzi Doina cea de jale,
Când plăieșii trec în vale
Pe cărarea ce se perde.
Să vezi șoimul de pe stâncă
Cum se-nalță, se izbește
Peste corbul ce zărește
În prăpastia adâncă.
Iar ciocoiul cum se pleacă
De mă vede la potică!
Cum, smerit, în genunchi pică
Și de fală se dezbracă!
Am doi zmei de bună cale,
Doi!... nici vântul nu-i întrece!
Am tovarăși doisprezece,
Și la brâu patru pistoale.
Am la pept o cruciliță
Cu lemn sfânt, cu moaște sfinte,
Și-n pept inimă ferbinte,
Ca ferbintea ta guriță.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

21

Am o peatră nestimată

Care noaptea viu lucește,

Precum ochiu-ți ce pândește

Fericirea depărtată.

Lasă tot, neagră chilie,

Comanac, metanii, rasă;

Și de vrei a fi voioasă

Ca o zi de voinicie,

Vin' în lumea fericită

Cu voinicul ce te cheamă,

Căci cu dânsul nu e teamă

De-a mai fi călugărită!“

De-au mers sora, nu e știre;

Iar de-atunce pin grădină

Nici nu plânge, nici suspină

Nime-n deal la mănăstire.

22

CRAI-NOU

Pe când la cuibu-i paserea zboară
C-un țipet jalnic ca un suspin
Și, plecând capul sub aripioară,
Pe creanga mică adoarme lin,
Zamfira tristă din cort ieșise
Și cu ochi umezi lung se uita
La cornul lunii ce se ivise,
Vărsând pe frunte-i lumina sa.
De când în lume gingașa fată
Zâmbea ca floarea de pe câmpii,
Numai de soare fu sărutată
Pe sânu-i fraged, pe-ai săi ochi vii.
Părul său negru ca nori de ploaie
De-a lung pe umeri neted cădea.
Ades copila mândră, vioaie,
De soare-n păru-i se ascundea.
Iar când pe frunte-i ducea cofiță
Cu apă rece de la izvor,
Când era umedă-a sa guriță
Și-i sălta floarea pe sânișor,

Toți trecătorii simțeau deodată
O sete mare în peptul lor;
Beau multă apă, cătând la fată,
Și urmau drumul oftând de dor.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

23

Ea cânta dulce ca ciocârlia
Ce ciripește vesel în ziori,
Și suna gingaș atunci câmpia
Ca de un freamăt de Sburători.
Ades bătrânii, stând împreună
Și ascultând-o pe lângă foc,
Trăgeau cu sorții, noaptea, la lună,
Și vesteau fetei mare noroc.
Dar într-o seară, sus, pe movilă,
O Babă Cloanță, din bobi trăgând,
I-au zis cu spaimă: „Să fugi, copilă,
De străin mândru, cu glasul blând!“
De-atunci Zamfira în multe rânduri
Videa o umbră zburând pin nori,

Și toată noaptea sta ea pe gânduri

În doruri tainici, în dulci fiori.

Acum ea, tristă, din cort ieșise

Și cu ochi umezi lung se uita

La cornul lunii ce se ivise,

Iar glasul-i jalnic așa cânta:

„Crai-nou, strălucite!

Plânsă m-ai găsit,

Cu gânduri mahnite,

Cu chipul cernit.

Inima-mi jălește,

Dar nu știu ce vrea;

Nu știu ce dorește

Inimioara mea.

Căci aude noapte

Freamăte de zbor,

24

Vasile Alecsandri

Ș-apoi blânde șoapte

Ce-i șoptesc din nor.

Iar a zilei rază
Când lucește sus,
Mult apoi visează
Visul ce s-au dus.
Crai-nou! vin' cu bine,
Cu bine te du,
Dar jalea din mine
Să nu mi-o lași, nu!
Să mă lași cu salbă
De galbini frumoși,
Cu năframă albă
Și iminii roși.
Să mă lași ferice,
Cu doru-mplinit,
Zburând tu de-aice,
Crai-nou mult iubit!“
Iată că-n valea cea-ntunecată
Un străin mândru atunci trecu,
Auzi glasul, veni îndată
Și-n calea fetei pe loc stătu.

Blânzi erau ochii, blândă-era fața,
Blând era glasul celui străin!
Căci trecu noaptea, și dimineața
Găsi copila fără suspin.

Trei zile-n urmă ea avea salbă,
Salbă de galbini pe-al său grumaz,
Avea pe frunte năframă albă,
Iar flori niciuna pe-al său obraz!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

25

Trei zile-n urmă Crai-nou se duse,
Și cu el, mândrul străin peri,
Sărmana fată în drum se puse
Și mult îl plânse, mult îl dori!
Trei zile-n urmă, colo, pe vale,
Rămase singur un biet mormânt!
Ș-ades de-atunce un glas de jale
Șoptind s-aude astfel prin vânt:
„Tu, ce spui vesel, sus, pe movilă,
La cornul lunii tainicu-ți gând,

Când vine noaptea, fugi, fugi, copilă,
De străin mândru, cu glasul blând !“

26

MAGHIARA

Cu ce jale, ce amar
Plâng doi ochi peste hotar!
Cât se bate, cât suspină
O inimă de dor plină
Colo-n țara cea vecină!
Mândri-s ochii ca din rai,
Dulci ca soarele din mai.
Inima e mândră iară,
Căci ea saltă ca o fiară
În sân falnic de maghiară.
De-ai fi pasere sau vânt,
S-alergi lumea pe pământ,
Ca maghiara scumpă floare
N-ai videa lucind la soare,
Nici în luncă, la răcoare!
Alb i-e sânul, dulce crin,

Dar hrănește-amar suspin!
Negri-s ochii, cu văpaie,
Dar pe fața ei bălaie
Se topesc ca nori de ploaie,
Căci un domn român vestit
Peste munți au năvălit
Ș-au luat cu vitejie
Multe suflete-n robie
Și maghiari nemeși o mie!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

27

Au plecat domnul român!
Robii după-al lor stăpân
Au ieșit plângând din țară,
Ș-au rămas trista maghiară
Cu ochi plânși, cu jale-amară!
De trei zile plânge-acum!
De trei zile cată-n drum,
Dar nimica nu zărește,
Căci iubitul ce jălește

Pe drum nici că se ivește!
Unde-i mândrul tău iubit?
În ce cale-i rătăcit?
Unde-i, Doamne! de nu vine
De trei zile lângă tine?
Cine-a spune unde-i, cine?
Vai! cu jale, cu amar
Plânge el peste hotar!
Ca și tine el suspină
Cu inima de dor plină
Colo-n țara cea vecină!
Iar de vrei tu să-l mai vezi,
Peste munți să te răpezi
Într-a Zimbrului domnie,
Unde zac mulți în robie
Și maghiari nemeși o mie.
Peste codri, peste munți,
Peste ape fără punți,
Unde-s florile frumoase,
Unde-s fetele voioase,

Unde-s doinele duioase.

28

Vasile Alecsandri

Să te duci spre răsărit,

La cel loc nebiruit

Unde-s paloșele crunte,

Unde cresc stejari la munte,

Unde nasc voinici de frunte!...

Iată-n zori c-au și plecat

Pe-un cal alb ne-ncălecat

Maghiarina, mândra fată,

În bărbat mândru schimbată

Și cu paloș înarmată.

De-ai fi pasere sau vânt

N-ai ajunge-o pe pământ,

Căci ca vântul ea nu zboară,

Nici ca paserea ușoară,

Dar ca dorul ce omoară!

Șesuri, văi, norii din cer

În urmă-i departe per.

Cine-o vede, o zărește
Ca o stea care lucește
Și-n văzduh se mistuiește.
În codri merei pustii
Unde urlă fiare mii,
Au intrat fata voinică
Și se duce fără frică
Pe-o strimtoare de potică.
Umbra nopței s-au lățit,
Groaza-n lume s-au pornit,
Vântul suflă, vâjâiește,
Codrul urlă, clocotește,
Tunetul în cer vuiește.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

29

Dar ea-ndeamnă tot mereu
Calul ce răsuflă greu
Și mult drum în urmă-i lasă;
Că cine doru-l apasă,
De furtuni cerești nu-i pasă!

Iată-au sosit în ceas rău
Pe malul unui pârâu,
Pârâu mic și fără nume
Ce curgea tainic în lume,
Pintre flori revărsând spume.
„Hai, voinice, la cel mal,“
(Zis-au fata cătră cal.)
Dar pe loc calul s-oprește,
În pământ ochii țintește
Și cu groază sforăiește.
„Haideți, hai cu Dumnezeu
Să găsim pe dragul meu,
Că de mult amar de vreme
După el sufletu-mi geme!
Hai, voinice, nu te teme...”
Calul trist au rânchezat
Și-n pârâu năvală-au dat.
Apa-i crudă ca o fiară!...
Iar pe mal din unde-afară
N-au ieșit biata maghiară!

Când luci lumina-n ziori,
Zăcea trupu-i pintre flori,
Lângă malul alb de spume...
Și de-atunci pârău-n lume
Poartă-a Maghiarinei nume.

30

ALTARUL MONASTIREI PUTNA

Domnul Ștefan, viteaz mare, care-au dat groaza prin păgâni,
Locaș sfânt creștinătății astăzi vrea să facă dar,
Și pe malurile Putnei, cu vitejii săi români,
Însuși merge să aleagă locul sfântului altar.
Mare obștie-l urmează și pe culme se lățește,
Precum aburii pe baltă când lumina asfințește.
Căpitani, ostași cu zale și cu platoșe de fer
Pe-ai lor cai sirepi stau mândri ca la semnul de război.
A Moldovei steag de fală fâlfâie falnic în cer;
Buciumul vuieste-n munte, sună valea de cimpoi.
Iată că lângă-o movilă domnul Ștefan s-au oprit!
Totul tace!... ochii țină, stă poporul neclintit.
Trei ostași cu arce-n mână pe movilă-acum se urcă;

Doi, ca zimbrul, ageri, mândri, nalți ca bradul de la munte,
Pe-ai lor umeri poartă glugă, la brâu paloș, și pe frunte
Cu-a lor lungi și negre plete se coboară-o neagră țurcă.
Ei ades cu-a lor săgeată răpezită sus, în nor,
Pintre-a fulgerilor focuri au oprit vulturu-n zbor.
Multe fiare din cei codri, mulți dușmani tineri, semeți,
Drept în inimi, drept în frunte au simțit a lor săgeți,
Căci ei sunt arcașii vrednici a lui Ștefan domn cel mare,
Ce-și gătește-acum săgeata s-o izbească-n depărtare.

„Copii, trageți... eu vreau astăzi să mă-ntrec în arc cu voi.“

Astfel zice domnul Ștefan!... iar voinicii amândoi
Se plec, arcele-și încoardă, trag... săgețile lor zboară,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

31

Spintecă rapide vântul ce dă foc și vâjâiește,
Se tot duc, se duc ca gândul, și de-abia ochiul zărește
Pe câmp departe, departe locul unde se coboară.
„Ura!“-n ceruri se ridică! Urlă dealul, clocotește!
„Să trăiți, copii!“ le zice Ștefan, ce-acum se gătește.
Zbârnâie coarda din arcu-i, fulgeră săgeata-n vânt,

Pere, trece mai departe, ș-într-un paltin vechi s-au frânt.

„Acolo fi-va altarul!“ zice falnicul monarc,

Ce se-nchină și se pleacă pe războinicul său arc.

„Să trăiască domnul Ștefan!“ mii de glasuri îl urează,

Și poporul jos, pe vale, umilit îngenunchează!

32

ANDRII-POPA

Cine trece-n Valea-Seacă

Cu hamgerul fără teacă

Și cu peptul dezvălit?

Andrii-Popa² cel vestit!

Șapte ani cu voinicie

Și-au bătut joc de domnie

Și tot pradă nencetat,

Andrii-Popa, hoț bărbat!

Zi și noapte, de călare,

Trage bir din drumul mare,

Și din țară peste tot!

Fug neferii cât ce pot,

Căci el are-o pușcă plină

Cu trei glonți la rădăcină,
Ș-are-un murg de patru ani,
Care mușcă din dușmani,
Ș-are frați de cruce șapte,
Care-au supt sânge cu lapte.
Și nu-i pasă de nimic,
Andrii-Popa cel voinic!
Căpitane, frățioare,
Ce se vede despre soare?
Să zăresc vro patru cai!...
N-auziși tu de-un Mihai?
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

33

Căpitane, te gătește,
Mihai mândrul te gonește.
Iată-l, vine ca un zmeu!
Fă trei cruci la Dumnezeu.
Cum îi vede-n depărtare,
Popa strigă-n gura mare:
„Hai la goană de neferi!

Hai la horă de muieri!“

Au zis! țipă, se aruncă,

Trece șes, pâraie, luncă

Cu fugarul sprintinel

Și cu hoții după el.

Mihai mândrul vine iară,

Falnic ca un stâlp de pară,

Pe-un cal alb ce n-are loc

Și din ochi aruncă foc.

Fug cum fuge-o rândunică,

Fug ca fulgerul când pică,

Și se duc voinicii, duc,

Cu urgie de haiduc!

Pept în pept!... câmpul răsună,

Toți de tot dau împreună.

Toți la luptă-s încleștați,

Toți în sânge încruntați.

„Ura, frați!“ caii nechează,

Sus văzduhul scânteiază.

„Ura!“ moartea s-au ivit!

Vulturu-n zbor s-au oprit!

Zi de vară pân-în seară

Dau voinicii să se peară,

34

Vasile Alecsandri

Și cu ferul ascuțit,

Și cu pumnul amorțit.

Sângele-n răni gâlgâiește,

Glasu-n gură se sfârșește.

Zece-s morți! doi încă vii,

Mihai mândrul și Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mână,

Prinde murgul la fântână,

Dă peptiș, sare pe șa

Și din gură zice-așa:

„Zbori, copile sprintinele,

Să mă scapi de chinuri grele,

Că mă jur, de mă-i scapă,

Ca pe-un frate te-oi cata.“

Murgul sprinten se răpede.

În zadar! Mihai mi-l vede!
„Stăi, hoț-popă, dragul meu,
Să-ți arăt cine sunt eu!“
Și cum zice, mi-l chitește,
Drept în frunte mi-l lovește!
„Ura!“ Vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.

35

GROZA

Galbân ca făclia de galbână ceară
Ce-aproape-i ardea,
Pe-o scândură veche, aruncat afară,
De somnul cel vecinic Groz-acum zăcea;
Iar după el nime, nime nu plângea!
Poporu-mpregiuru-i trist, cu-nfiorare,
La el se uita.
Unii făceau cruce; alții, de mirare,
Cu mâna la gură capul clătina
Ș-încet, lângă dânsul își șopteau așa:
„El să fie Groza cel vestit în țară

Și-n sânge-ncruntat!

El să fie Groza, cel ce ca o fiară,

Fără nicio grijă de negrul păcat,

Au stins zile multe și lege-au călcat!“

Un moșneag atunce, cu o barbă lungă,

La Groza mergând,

Scoase doi bani netezi din vechea sa pungă,

Lângă mort îi puse, mâna-i sărutând,

Mai făcu o cruce și zise plângând:

„Oameni buni! an iarnă bordeiu-mi arsese,

Și pe-un ger cumplit

Nevasta-mi cu pruncii pe câmp rămăsese.

N-aveam nici de hrană, nici țol de-nvălit,

Și nicio putere!... eram prăpădit!

36

Vasile Alecsandri

Nu așteptam altă din mila cerească

Decât a muri,

Când creștinul ista, Domnu-l odihnească!

Pe-un cal alb ca iarna în deal se ivi

Ș-aproape de mine calul își opri.

«Nu plânge, îmi zise, n-ai grijă, române,

Fă pept bărbătesc;

Na, să-ți cumperi haine, și casă, și pâne...»

Și de-atunci copiii-mi ce-l tot pomenesc,

Oameni buni! de-atunce în tihnă trăiesc.“

Și, sărutând mortul, bătrânul moșneag

Oftă și se duse cu-al său vechi toiag.

Iar poporu-n zgomot strigă, plin de jale:

„Dumnezeu să ierte păcatele sale!“

37

URSIȚII

Ici în vale, la fântână,

Două fete spală lână...

(Cânticul lui Bujor)

Colo-n vale, la fântână,

Două fete spălau lână,

Spălau lână și râdeau,

Iar din gură-așa grăiau:

„Când a bate vânt de seară

Prin ogorul de săcară,
De trei ori să discântăm
Ș-în fântână să cătăm.
Dacă-a fi să ni se prindă,
Om vedea ca-ntr-o oglindă
De-om avea sorți cu noroc
Și ursiți cu ochi de foc.“
Cum bătu vântul de seară
Prin ogorul de săcară,
De trei ori au discântat,
În fântână au cătat,
Și pe-a sa limpede față,
Ca prin vis de dimineață,
Au văzut ele, zâmbind,
Două chipuri strălucind.

38

Vasile Alecsandri
Cele umbre bălăioare,
Cu gurițe zâmbitoare,
Pluteau lin, se legănav

Și pe fete le-ngânau...

*

Iată că pe apă-n față,

Ca prin vis de dimineață,

Alte două s-au ivit,

Chipuri mândre la privit.

Iar aceste umbre nouă

Nu erau ca cele două,

Albe ca floarea de crin,

Blânde ca cerul senin,

Ci erau de vânt pișcate,

Cu păr negru, sprinceni late

Și cu ochii șoimuleți,

La ochire mult semeți.

„Ian vezi, soro, ce minune!

(Zis-au fetele nebune)

Dorul nostru-i împlinit...

Mult e mândru la privit!

Vezi tu cele umbre mute?

Parcă vrea să ne sărute.

Vezi cum brațele-și întind?

Parcă vreau să ne cuprind!“

N-au sfârșit bieteles fete,

Și pe frunte, și pe plete

Nu știu cine le-au furat

Câte-un dulce sărutat!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

39

*

Cele fete, la fântână,

De-atunci nu mai spală lână;

Căci în codri și la drum

Își petrec zilele-acum.

Acum știu ce fel s-aruncă

În dușmani glonții din luncă,

Ș-ades ele au văzut

Ce-i fuga de arnăut,

Că de când pe frunți, pe plete,

Au simțit mândrele fete

Câte-un dulce sărutat,

Ele-n codri au urmat
Doi voinici cu sprinceni late,
Cu fețe de vânt pișcate
Și cu ochii șoimuleți,
La ochire mult semeți.

40

STRIGOIUL

În prăpastia cea mare,
Unde vântul cu turbare
Suflă trist, înfricoșat,
Vezi o cruce dărâmată
Ce de vânt e clătinată,
Clătinată nencetat?
Împregiur iarba nu crește
Și pe dânsa nu-și oprește
Nicio pasere-al ei zbor;
Că sub dânsa-n orice vreme
Cu durere jalnic geme,
Geme-un glas îngrozitor.
Când e noapte fără stele,

Mii de flăcări albastrele
Se văd tainic fluturând,
Și prin ele crunt deodată
O fantasmă se arată,
Se arată blăstămând.
Călător nenorocite,
Fugi de-acele căi pocite
De ți-e calul de bun soi,
Că-n mormântul fără pace
Și sub cruce-acolo zace,
Zace singur un strigoi!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

41

Într-o noapte-ntunecată,
Dulce șoaptă-namorată
Prin văzduh încet zbura.
Două umbre sta în vale,
Ce, cuprinse-n dulce jale,
Amor vecinic își jura.
Iar pe-o culme-n depărtare

Se videa mișcând la zare
Un cal alb, copil de vânt;
Coamele-i erau zburlite,
Ș-a lui sprintene copite
Săpau urme pe pământ.
„Nu te duce, nu, bădiță
(Zicea blânda copiliță
Cu ochi plânși, cu glas pătruns).
Ah! te jur pe sfânta cruce!
Stăi cu mine, nu te duce...”
Dar voinicul n-au răspuns;
Ci, strângând-o cu-nfocare,
După-o dulce sărutare,
Răpide s-au depărtat
Și, sărind cu veselie
Pe-al său cal de voinicie,
În văzduh s-au afundat.
Cine-aleargă pe câmpie
Ca un duh de vijelie
Într-al nopții negru sân?

Cine fuge, cine trece

Pe la ceasul doisprezece?...

Un cal alb, cu-al său stăpân!

42

Vasile Alecsandri

Vântul bate, vâjâiește,

Falnic calul se izbește,

De se-ntrec ca doi voinici.

Dar prin neguri iată, iată

Că lucesc pe câmp deodată

Mii de focurele mici.

Ele zbor, se depărtează.

Zboară calul, le urmează,

Pășind iute cătră mal.

Stăi, oprește!... de pe stâncă,

În prăpastia adâncă

Au picat stăpân și cal!

Și de-atunci în fund s-aude

Gemete, blăstemuri crude

Care trec pe-al nopții vânt.

Și de-atunci ades s-arată

O fantasmă-nfricoșată

Care iese din mormânt!

43

CEASUL RĂU

Pe cel deal, pe coaste,

Trece-o mândră oaste,

Oaste de români!

Toți voinici de frunte

Care merg să-nfrunte

Oarde de păgâni.

Iar pe-o culme verde

Ce-ntre munți se perde

Stau de mi-i privesc

Două sorioare,

Albe lacrimioare,

Care mi-i jălesc:

„Vezi tu, sorioară,

Oastea se coboară

Colo pe costiș.

Vezi-o cum pătrunde

Pe rând și s-ascunde

Colo-n stejăriș.

Vai! nu se mai vede!

Cine, cine-a crede

Grija ce duc eu,

Oastea că-i purtată

De bătrânul tată

Și de dragul meu?

Ei se duc în vale

Unde țara-n jale

Geme cu amar,

44

Vasile Alecsandri

Căci au intrat iară

Sabie în țară,

Paloș de tătar.

De pe munți în poale,

Cu armele goale,

Ei mi se cobor,

Și pin cea urdie,
Dragă, a să fie
Mare, mult omor!
Căci tata bătrânul
Nu cruță păgânul
Când s-aruncă-n foc.
El e român tare,
Ca Ștefan cel Mare,
Și om cu noroc.
Pentru el n-am teamă..
Dar îmi fac de seamă
Când stau de gândesc
La dragul Lisandru,
Că-i un copilandru,
Și mult îl iubesc!
El n-au vânat încă
Decât șoimi de stâncă,
Cerbi cu coarne mari;
Ș-acu-ntâia oară
Face, sorioară,

Goană de tătari.

Ș-așa mult mi-e frică

Ș-inima-mi se strică

Când gândesc la el,

Că mult, mult îi place

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

45

Vitejii a face,

Scumpul tinerel!“

„Taci, biată copilă!

Nu-i plânge de milă

Iubitului tău,

Căci ferească sfântul

Să-ți fie cuvântul

Zis într-un ceas rău!

Hai la mănăstire

Ca să dăm de știre

Pustnicului sfânt

Să ardă tămâie

Ca să nu rămâie

Tătar pe pământ.“

Oastea-nvingătoare

Au stins de la soare

Aprigul dușman;

Ea se-ntoarce-n munte

Având chiar în frunte

Vechiu-i căpitan.

Iar sărmana fată

În zădar, vai! cată

Pe iubitul său!

El în foc căzuse,

După ce făcuse

Vitejii de zmeu!...

Din bătrâni se spune

Că sunt ceasuri bune

Și că rele sunt.

Vai de-acei ș-acele

Care-n ceasuri rele

Zic vreun cuvânt!

STRUNGA

În pădurea de la Strungă³

Sunt de cei cu pușca lungă

Care dau chiorâș la pungă!

Sunt de cei ce-mpușcă-n lună,

Care noaptea-n frunze sună,

Feciori de lele nebună!

Fă-te-n laturi, măi creștine,

Dacă vrei să mergi cu bine,

Să rămâi cu viață-n tine!

În potica fără soare

Ei te-așteaptă la strimtoare

Să te prade, să te-omoare!...

În dumbrava cea vecină,

Unde buhna greu suspină,

Vezi cea zare de lumină?

Opt voinici cu spete late

Și cu mânici suflecate,

Stau cu puștele-ncărcate.

Trei sărută crucea sfântă,

Trei se luptă greu la trântă,
Unul drege, unul cântă:
„Oliolio, ciocoi bogate!
Ici de-ai trece, din păcate,
Să-ți arunc doi glonți în spate.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

47

Oliolio, mândră fetică!
De-ai veni cole-n potică,
Să te fac mai frumoșică.
Că mi-i pușca hultuită,
Și mi-i ghioaga țintuită,
Și mi-i inima-ncolțită.
Oliolio, măi Taie-Babă!
Căci nu șuieri mai degrabă,
Să sărim, voinici, la treabă!
Pușculița-mi ruginește,
Ținta-n ghioagă se tocește,
Murgul sare, nechezește!...
În pădurea de la Strungă

Ce slujește pușca lungă

Fără luptă, fără pungă?“

48

CÂNTIC HAIDUCESC

Iarna vine, vara trece

Și pădurea s-au rărit!

Ziua-i viscol, noaptea-i rece,

Greul vieții au sosit!

Cât mi-a fi iarna de mare,

Ce-o să facem, vai de noi!

Fără codru, fără soare,

Făr' de bani, făr' de ciocoi?

Sai pe creanga cea uscată,

Dragă corbi, corbișor.

Vezi, în calea depărtată

Nu-i zări vrun călător?

Călător cu punga plină

Și cu șal la cap legat,

Să-mi mai cerc astă rugină

Și să-mi fac bani de iernat.

Daleu! codre, frățioare,
Ce-ți făcuși frunzișul des,
Unde-n pândă, la răcoare,
Stam sunând din frunzi ades?
Vara trece, iarna vine,
Și tu, codre, te-ai uscat!
Trece vara, și ca tine
Florile mi-am scuturat!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

49

Ne-au ajuns vremea de muncă.
De scos arma de la brâu,
De lăsat potica-n luncă
Și de dat capul sub frâu!
Daleu! dragă primăvară,
De-ai veni când aş vrea eu,
Să mai ies voinic prin țară,
Să fiu iar la largul meu!
Să-mi pun cușma pe-o ureche
Și să-mi las pletele-n vânt,

Și-n potica mea cea veche
Să mă-ntind iar la pământ.
Să simt iar durda pe spate
Și să-mi văd ici că lucesc
Cinci pistoale ferecate,
Cu hamgerul haiducesc.
Și pe coarda-i cea pletoasă
Să-mi dismierd murgul voinic,
Și pe zarea luminoasă
El să zboare, eu să-i zic:
„Fugi ca vântul, fugi ca gândul,
Măi, voinice năzdrăvan!
Căci acum ne-au venit rândul,
Au sosit vremea de an,
Să ținem codrii și valea
Noi, vitejii amândoi.
La neferi să-nchidem calea,
Să dăm groaza prin ciocoi.“

„O! Făt-Logofete4,
Cu netede plete,
Cu părul de aur!
Stăi, te odihnește,
Că-n deal te pândește
Un negru balaur.“

„Frumoasă fetiță,
Cu lungă cosiță,
Cu mândru colan!
De dânsul n-am teamă,
Căci am pe-a lui seamă
Al meu buzdugan.“

„O! tânăr semețe,
Cu blânde mândrețe,
Cu ochii de foc!
Balauru-i mare
Și milă nu are...

Stăi, ah! stăi pe loc.“
„Luceafăr din stele,
Cu dulci porumbele

Pe față de crin!

Toți zmeii din lume

Se-nchin l-al meu nume,

Tremur și se-nchin.“

„Viteze vestite,

Cu arme-aurite,

Cu dulce cuvânt!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

51

El peste munți calcă

Și-n cer are-o falcă,

Ș-una pe pământ.“

„Păsărea de munte

Cu salbă pe frunte,

Cu salbă de flori!

Murgul meu, când sare,

Trece peste mare

Și zboară prin nori.“

„O! Făt-Logofete.

Cu netede plete,

Cu glasul ceresc!
Nu te du de-aice.
Nu te du, voinice,
Că eu te iubesc!“
„Frumoasă fetiță,
Cu lungă cosiță,
Cu sân fecioresc!
Pentru-a ta iubire
Fală sau peire
Vreu să dobândesc!“

52

HORA

Iată! hora se pornește
Sub stejar, la rădăcină.
Iată! hora se-nvârtește...
Vină, puico, vină.
Lângă mine vin', drăguță,
Să te pot strânge de mână
Ca ieri seara, la fântână;
Mărio, Măriuță!

Duh-de-Spaimă! Pei-Nălucă!

Sună bine-n cobză, sună,

Să nu-ți fac spetele strună

Și chica măciucă.

Tu, Fes-Roș cu giubea lungă!

Din arcuș trage mai tare,

Căci în gard am un par mare

Și mulți bani în pungă!

Tot așa păn-în deseară!

Mult frumoasă-mi e puicuța,

Ca o zi de primăvară,

Maria, Măriuța!

Tot așa, tot voinicește!

Nu mă dați, măi, de rușine,

Căci gurița ce-mi zâmbește

Vâră dracu-n mine.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

53

Mi-am pus flori la pălărie,

Mi-am pus flori, mi-am pus mărgele,

Să se uite cu mândrie

Puicuța la ele.

Am cămeșă cu altiță,

Tot de fir și de mătasă,

Am pe spate-o durduliță...

De nime nu-mi pasă!

Nici de vornic, nici de dracul,

Nici de vrajă ciocoiască,

Nici de turc, nici de cazacul...

Țara să trăiască!

Bateți toți într-o lovire

Să vuiască-n fund pământul;

Lumea-ntreagă să se mire,

Și Dumnezeu sfântul!

Sunt sătul de biruri grele

Și de plug, și de lopată,

De ciocoi, de zapciele

Și de sapă lată.

Astăzi horele sunt pline!

Crape-mi sura opincuță,

Și să mor în joc cu tine,

Mario, Măriuță!

54

SBURĂTORUL

„Dragă, dragă sorioară,

Nu știi cânticul ce spune

Că prin frunzi când se strecoară

Raza zilei ce apune,

Sburătorul⁵ se aruncă

La copila care vine

Să culeagă fragi în luncă

Purtând flori la sân ca tine?

Fragii el din poală-i fură

Cu-a sa mână nevăzută,

Și pe frunte și pe gură

El o mușcă ș-o sărută.

Soro, buza-ți e mușcată!

Fragii, poți să le duci dorul.

Spune,-n lunca-ntunecată

Nu-ntâlnești pe Sburătorul?“

„Dragă sorioară, dragă,
Cânticul mai spune încă
De-acel duh c-ades se leagă,
Când e umbra mai adâncă,
De copila mândră, albă,
Ce culege viorele,
Purtând pe ea scumpă salbă,
Scumpă salbă de mărgele.
Salba el rîzînd i-o strică
Cu-o plăcută dismierdare
Și de fieșce mărgică
Lasă-o dulce sărutare.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

55

Pe sân, dragă, ești mușcată!
Salba, poți ca să-i duci dorul.
Spune,-n lunca-ntunecată
Nu-ntâlniși pe Sburătorul?“
Astfel vesel pe-o cărare
Glumeau gingașele fete.

Iar în luncă sta la zare
Doi voinici cu negre plete,
Și, cântând în poieniță,
Aninau cu veselie
Unu-o salbă-n chinguliță,
Altul flori la pălărie.

56

TATARUL

Cântic vechi
Măi tatare, ține-ți calul,
Măi tatare, strânge-i frâul,
Măi tatare, lasă malul,
Nu cerca a trece râul,
Că, pe crucea sfintei lege!
De voi doi, peste hotare,
Nimic, zău, nu s-a alege,
Măi tatare, măi tatare!
Măi tatare, dă-ne pace,
Măi tatare, stăi, nu trece,
Măi tatare, nu mă face

Să-ți fărâm capul în zece!
Că de sus, de pe movilă,
De-oi zvârli ghioaga cea mare,
Zău, ți-oi plânge chiar de milă,
Măi tatare, măi tatare!
Măi tatare,-unde-ți e pala?
Măi tatare,-unde-ți e calul?
Măi tatare,-unde-ți e fala?...
Nu spusei să nu treci malul?
Nu știai tu, măi vecine,
Ce-i românul în turbare?
Corbii mușcă-acum din tine,
Măi tatare, măi tatare!

57

CINEL-CINEL

Păstorul zise: „Cinel-cinel,
Copilei june de lângă el.
Două steluțe cu raze line
Lasat-au ceriul plin de lumine
Și pe-a ta frunte ele-au căzut.

Gâci, drăguliță, că le sărut.“

Nu gâci-ndată

Gingașa fată,

Și pe ochi dulce fu sărutată.

Păstorul zise încă: „Cinel,

Copilei blânde de lângă el.

O vezi închisă, rumenă floare,

Cum se deschide, vezi lăcrimioare,

Și pe-a ta față ea s-au născut.

Gâci, drăguliță, că o sărut.“

Nu gâci-ndată

Vesela fată,

Și pe guriță fu sărutată.

Păstorul zise iară: „Cinel,

Copilei mândre de lângă el.

Albe, rotunde, două-aripioare

Nencetat saltă, la cer să zboare,

Și tu-n robie le-ai tot ținut.

Gâci, drăguliță, că le sărut.“

Nu gâci-ndată

Rumena fată,

Și pe sân fraged fu sărutată.

58

MÂDRULIȚA DE LA MUNTE

Mândruliță de la munte,

Ce nu treci cole, pe punte,

Să te strâng la peptul meu?

Că te-aș face, zău, puicuță,

Să urești a ta căsuță

Și să uiți pe Dumnezeu.

De-a tot toarce nu-ți e lene?

Lasă-ți furca-n buruiene

Și-mi sai iute cel pârau.

Să culegem împreună,

Tu, fragi roși de prin pășună,

Eu, crini albi pe sânul tău.

Ici, în lunca înverzită,

Este-o iarbă înflorită

Ce se-ngână c-un izvor.

Vină-n iarbă, mândruliță,

Eu, să-ți cânt doina, doiniță,

Tu, să plângi de dulce dor!

59

DORUL ROMÂNCEI

De-ar vrea bunul Dumnezeu

Să-mi asculte dorul meu!

De-aș avea un copilaș,

Dragul mamei îngerăș!

Cât e ziuă, cât e noapte,

I-aș șopti cu blânde șoapte.

Cât e noapte, cât e zi,

Tot la sânu-mi l-aș păzi!

L-aș păzi, l-aș dismierda,

Mii de sărutări i-aș da,

Și i-aș zice-ncetișor:

Nani, nani, puișor!

De-ar fi cerul cu priință

Să-mplinească-a mea dorință!

De mi-ar da un băiețel,

Dragul mamei voinicel!

N-ar fi prunc mai fericit
Și pe lume mai iubit!
Alt copil n-ar fi ca el,
Mititel și frumușel!
Obrăjelu-i ca de spume
N-ar avea seamăn pe lume!
N-ar fi ochii nimăru
Dulci ca ochișorii lui!

60

Vasile Alecsandri
Iar eu, mândră măiculiță,
Pe-ai săi ochi, pe-a sa guriță
Nencetat l-aș săruta,
Săruta și i-aș cânta.
Și i-aș face-o descântare
Să ajungă-un viteaz mare,
Un viteaz ce-ar străluci,
Cum n-au fost, nici n-ar mai fi!
Și l-aș pune să se culce
Pe-al meu sân, legănat dulce,

Și i-aș zice-ncetișor:

Nani, nani, puișor!

61

CÂNTIC OSTĂȘESC

Român verde ca stejarul,

Râd de dușmani și de moarte!

Să-mi trăiască armăsarul

Și prin glonți să mă tot poarte!

Sai, voinice, și nechează

Ager, falnic ca un zmeu,

Căci am inimă vitează

Și credință-n Dumnezeu!

Cât mi-a sta mâna voinică

Pe-a mea pală ostășească,

N-aibă grijă de nimică

Țara mea cea românească!

Sai, voinice, și nechează

Ager, falnic ca un zmeu,

Căci am inimă vitează

Și credință-n Dumnezeu!

Cu-al meu suflet, cu-a mea pală,
Cu-al meu șoim albit de spume,
În dușmani vom da năvală,
De s-a duce vestea-n lume!
Sai, voinice, și nechează
Ager, falnic ca un zmeu,
Căci am inimă vitează
Și credință-n Dumnezeu!

62

DORUL

Cântic de lume

Ah! mi-e dor, mi-e dor de tine,
Îngeraș cu dulci lumine!
Ah! mi-e dor și plâng de jale
Tot privind în a ta cale.
Zi și noapte cu durere
Duios sufletu-mi te cere
Și cu dulci, cu blânde șoapte,
Te chem vecinic zi și noapte!
Scump odor, dulce iubită,

Unde-i fața ta slăvită?
Unde-i glasu-ți ce pătrunde?
Unde ești, draga mea, unde?
De-ar fi cerul cu iubire,
Mi-ar aduce-a ta zâmbire.
De-ar fi cerul cu-ndurare,
Mi-ar aduce-o sărutare.
Dar, vai mie! vremea zboară,
Zile, veacuri se strecoară,
Ș-ai mei ochi nu văd lumină
Și durerea-mi nu s-alină!
Dorul arde ca un soare
A juniei dulce floare!
Dorul stinge, vestejește
Inima care iubește!

63

DOINA IUBIREI

Trece vara cea-nflorită
Trece vara cea iubită,
Și cu dânsa-n altă lume

Se duc florile din lume,
Se duc toate-n pribegie...,
Rămâne țara pustie!
Numai două nu se duc,
Nici se duc, nici se usuc,
Una-i floare de zăpadă,
Una-i floare de livadă,
Una-i floarea crinilor,
Un-a trandafirilor;
Ș-amândouă-s răsădite,
Ș-amândouă-s înflorite,
Una-n câmpul raiului,
Alta-n cuibul graiului!
Mândrulițo, draga mea,
Au căzut din cer o stea
Și mi-au zis într-un ceas rău
C-am să mor de dorul tău!

64

Vasile Alecsandri

Și mi-au zis într-un ceas blând

Că de-i face pe-al meu gând,
Să mă lași a săruta
Două flori pe fața ta,
Una-n câmpul raiului,
Alta-n cuibul graiului,
De murit, eu n-oi muri,
Ci cu tine m-oi iubi
Cât o crește flori în lume
Și s-or duce-n ceea lume!

65

MĂRIOARA, FLORIOARA

Legendă

dedicată princesei M. Cantacuzin

I

La Moldova cea frumoasă

Viața-i dulce și voioasă!

L-a Moldovei dulce soare

Crește floare lângă floare!

Multe păsărele-n zbor

Fură minți cu glasul lor!

Multe fete și neveste
Fură inimi făr' de veste!
Dar umblare-ai, frățioare,
Nouă ani întregi cu soare,
Sus în munte, la munteni,
Jos în vale, la văleni,
Și de-ai călca nouă țări
Și de-ai trece nouă mări,
Florică n-ai găsi,
Păsărică n-ai zări,
Nici nevestă mândruliță,
Nici copilă draguliță,
Ca Mărioara,
Florioara,
Zânișoara munților,
Sorioara florilor!
Albă ca o lăcrimioară,
Dulce ca o primăvară,
Era sprintenă, ușoară

Vasile Alecsandri

Ca un pui de căprioară,

Trupușoru-i gingășel

Părea tras printr-un inel!

Nici micuță, nici năltuță,

Numai bună de drăguță,

S-o tot strângi le pept cu foc

Și să-ți fie de noroc!

Ochișorii săi căprii

Trezea lumea-n veselii.

Perișoru-i aurel,

Ca mătasa subțirel,

Trăgea ochii tot la el,

Și pe frunte-i strălucea,

Și-n mici valuri se-ncrețea,

Ca valuri de-a grâului

La suflarea vântului!

Ș-apoi, frate, mai avea

Pe guriță-o floricea,

Și-n guriță mărgărele,

Și pe față-i drăgănele,
Și la sân doi crinișori,
Și pe crini doi frăgușori...
Să-i dismierzi ș-apoi să mori!
Ea pe câmp de se ivea,
Florile se-nveselea,
Inimile-și deschidea,
Sufletele-și răspândea
Și voios i le-nchina,
Și voios se legăna,
Și din cale-o întorcea,
Și cu toate-așa-i zicea:
„Bună ziua, sorioară,
Mărioară, Florioară!
Spune nouă, ce voiești?
De la noi ce mai dorești?
Vrei tu miros de sulcină
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri
67
Care patimele-alină?

Vrei miros de busuioc
Ce oprește mândru-n loc?
Vrei miros de lăcrimioare
Ce dă visuri iubitoare?
Vină, dragă,-n veselie
Să ne-aduni de pe câmpie
Și ne-ascunde-n sânul tău,
Să-l ferim de diochi rău.
Sânul tău să-l răcorim,
Și de este să murim,
Lângă tine să perim!“
Mărioara le-asculta,
Și pe rând le săruta,
Și cu ele se-ngâna,
Și în plete le-anina,
Și pe sân le legăna,
Încât oricine-o videa
De dor mare s-aprindea
Și din cale-i se-ntorcea
Și cu glas uimit zicea:

„Iată zâna florilor,
Florilor, surorilor!“
Iar la munți când răsărea,
Munții vechi întinerea
Și cu mușchi s-acoperea
Și copacii-și înverzea,
Și apele-și limpezea,
Și păsările-și trezea,
Ș-apoi astfel îi grăia:
„Buna ziua, zânișoară,
Mărioară, Florioară!
Spune nouă, ce voiești?
De la noi ce mai dorești?
Vrei tu apă nencepută
Pentru fața ta plăcută?
Vrei tu pui de căprioare,

68

Vasile Alecsandri
Păsărele cântătoare,
Fag de miere-ndulcitoare

Și vro doină jălitoare?“

Mărioara-i asculta,

La izvoare se culca,

Fața albă își spăla,

Fag de miere ea gusta,

Căprioare dismierda

Și cu drag ea asculta

Cânticul păsărilor

De pe vârful crengilor,

Și sunetul doinelor

De pin fundul codrilor;

Încât oricine-o videa

De dor mare s-aprindea,

Și din cale-i se-ntorcea

Și cu glas uimit zicea:

„Iată zâna munților,

Munților, cărunților!“

Orișiunde s-arăta,

Vorbe dulci întâmpina,

Și trăia în veselie

Ca albina pe câmpie.
Numai însă câteodată
Sta pe gânduri, tulburată,
Că-i părea că auzea
O șoaptă care-i zicea:
„Ale! dragă zânișoară,
Mărioară, Florioară!
Mult ești dalbă și frumoasă
Și la inimă voioasă!
Multe minți ai fărâșcat,
Inimi multe-ai tulburat!
Dar gândit-ai, n-ai gândit,
Că ți-e vremea de iubit?
Că ți-au dat Dumnezeu sfântul
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

69

Ochi să luminezi pământul,
Sân rotund de dismierdat,
Buze dulci de sărutat?
Și știi, dragă, ori nu știi,

C-ai să mori, ș-ai să învii,
Ș-o să ai în cer a da
Seamă de inima ta?...
Câte flori pe-acest pământ,
Se duc toate la mormânt!
Numai floarea lacului
Stă la poarta raiului
De judecă florile
Ce-au făcut miroasele!“

II

Iată, frate, frățioare,
Că-ntr-o zi cu dulce soare,
Mărioara se-ntâlnea
C-un străin care venea
Pe-un fugar sirep de munte,
Cu steluță albă-n frunte,
Și pe loc, cât îl zărea,
Făr' de voie se oprea,
Ochii la pământ țintea,
Inimioara-i se bătea.

Cel străin în cale-i sta
Și din gură cuvânta:
„Cale bună, mândruliță!“
„Mulțămim ție, bădiță!“
„Mândruliță, drăguliță,
Spune mie-adevărat,
Ești tu fată de-mpărat,
Sau vrun vis ce am visat?
Că de când mă simt bărbat,
Multe țări eu am călcat,
Fete multe-am dismierdat,
70

Vasile Alecsandri
Dar ca tine, chip și stat,
Alta-n lume n-am aflat!“
„Străinel, bădițul meu,
De vrei să știi ce sunt eu,
Întreabă tu florile,
Florile, surorile.“
„Ești tu fată de muntean,

Sau copilă de vălean?

Viță de om pământean,

Sau de vrun zmeu năzdrăvan?“

„Străinel, bădițul meu,

De vrei să știi ce sunt eu,

Întreabă cei munți cărunți.

Izvoarele fără punți,

Pasările cântătoare

Și puii de căprioare.“

„Alei! mândra mândrilor!

Tu ești zâna munților,

Surioara florilor,

Vestitoarea ziorilor!

Și tu ești ursita mea,

Care, spusu-mi-au o stea,

C-am să mă iubesc cu ea!“

Mărioara se uimea,

Fețele-i se rumenea!

Iar străinul, ca și ea,

Sta pe gânduri și tăcea.

Numai calul nechezea,
Glasul văilor trezea.
Când deodată se ivea
Și la ei ușor venea
Un bujor de copilită
Cu râs vesel pe guriță,
În cămeșă cu altiță
Și cu fluturi în cosiță.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

71

Ea venea dintr-o livadă
Și la sânu-i de zăpadă
Purta snopi de floricele
Și crenguți cu vișinele.
Și pe iarbă cum sălta,
Ea din gură-așa cânta:
„Frunză verde de sulcină!
Am la sânu-mi o grădină
Cu flori albe, drăgăstoase,
Cine-a vrea să le miroase,

Să-l pătrundă doru-n oase!

Am fragi dulci și vișinele.

Cine va gusta din ele,

Să-i fie zilele-a mele.

Măi bădiță, nu dorești

Vișinele rădăsești,

Sufletul să-ți răcorești?

Ian privește, frățioare,

Mai văzut-ai tu la soare

Așa poame-ndulcitoare?“

Și cum sta, și cum cânta,

Cămeșuica-și depărta,

Sânișoru-i arăta,

Sânu-i plin de floricele

Și de roșii vișinele.

Cât străinul le videa,

Iute mâna-și întindea;

Dar Mărioara mi-l oprea

Și cu glas uimit grăia:

„Nu culege de la ea,

Că-ți dau grădinuța mea,
Grădinuța sânului,
Cu floarea sufletului!“
Mult străinul s-aprindea
Și în brațe-o cuprindea,
Și cu drag îi tot zicea:
„Zâna mea, ursita mea!

72

Vasile Alecsandri
De azi calea-mi părăsesc,
Murgușoru-mi priponesc,
Și la tine mă opresc,
Cu tine să mă iubesc!“
Mărioara-l asculta,
Sânul gingaș îi sălta,
Fața i se lumina,
Ocliii-n lacrimi își scălda!
Iar fugariu-n loc zburda,
Falnic coama-și încorda
Și stăpânei lui o da

Gingaș de o dismierda.

III

Umbra nopții se-ntindea,

Peste munți se răspândea

Și prin văi se adâncea,

Când deodată se ivea

Sus, pe munte, strălucea

Țintă mică de lumină

Ce creștea mereu și lină

Păn' se făcea lună plină,

Lună plină și voioasă

Ca o frunte de mireasă!

Ea pe deal mi se oprea

Și cu drag, de sus, privea

Jos, în valea tăinuită,

Pe o prispă-acoperită,

Două umbre adunate

Și cu drag îmbrățoșate.

Care lung se sărutau

Și cu gura se-mbătau

Și lumea-ntreagă-o uitau!

Iar cât luna le videa,

De foc dulce s-aprindea

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

73

Și la stele sămn făcea.

Stelele viu străluceau,

Pe rând toate se iveau

Și de sus voios priveau

Cele umbre adunate

Cum sta dulce-mbrățoșate,

Și cu drag se sărutau,

Și cu gura se-mbătau,

Și lumea-ntreagă-o uitau!...

Dar târziu în mez de noapte,

Umbrele, cu blânde șoapte,

Nevăzute se făcea.

Atunci luna se ducea,

Peste munții nalți trecea,

Ș-apoi lin, încet scădea,

După munți se ascundea!

Iar steluțele sclipeau

Și-ntre ele-așa grăiau:

„Surioare călătoare,

Floricele arzătoare!

Cu văzutul ați văzut

Pe pământul cel tăcut

Zânișoara munților,

Surioara florilor,

Cât de gingaș suspina,

Cât de drag se săruta

Cu ursitul ei iubit,

Încât nici că ne-au zărit?

Ș-acum ei s-au tănuit

Și din față ne-au perit!

Surioare călătoare,

Unde s-au ascuns ei oare?

Floricele lucitoare,

De vreți să fim aflătoare,

Hai să trecem mai în sus,

Drept fereasta din apus,
Și pîntr-însa să privim,
Taina s-o descoperim.“

74

Vasile Alecsandri
Stelele curînd plecau,
Spre apus ele-apucau
Și drept ferestuică stau
Și-nlăuntru se uitau.
Și cum stau și cum cătau,
De foc dulce s-aprindeau
Și pe cer se răspândeau
Cu-a lor suflete curate,
Cu-a lor raze-mpreunate.
Iar la urmă, despre ziori,
La glas viu de cântători,
Mărioara se trezea,
Ca din vis se dismețea.
Și trezindu-se videa
Pe ursitu-i lângă ea,

Care-n brațe-i o strângea
Și cu drag o dismierda,
Mii de sărutări îi da
Când pe fețe rumioare,
Când pe buze-ndulcitoare,
Când pe unda părului,
Când pe valul peptului,
Ș-apoi sta de mi-o privea
Și din inimă-i zicea:
„Ale! dragă zânișoară,
Mărioară, Florioară!
Mult ești mândră, mult ești dalbă
Ca o porumbiță albă!
Mult ești dulce și frumoasă
În beția drăgăstoasă!
Ochișorii-ți strălucesc,
Obrăjeii-ți ruminesc,
Crinișorii-ți înfloresc,
De mă-mbăt și mă uimesc!
Stăi, ah! stăi să te privesc,

Părul tău să-l netezesc,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

75

Și pe sânu-ți fecioresc
De zile să mă sfârșesc!“

Mărioara-l asculta,
Sta puțin și iar nu sta,
Și cu lacrimi ea râdea,
Și-n cosițe-i s-ascundea.

Ș-apoi iar le depărta,
Chipu-i vesel arăta
Și zicea vorbe din rai
Cu voiosu-i dulce grai.

Mărioara-apoi tăcea,
În văzduh un sămn făcea,
Și le s-arăta deodată
O măsuță mult bogată,
Tot cu poame-mpodobită,
Cu năframă-acoperită.
Amândoi cât o zăreau,

Lângă ea voios săreau,
Și mâncau și veseleau,
Cu paharele-nchinând
Și cu dragoste zicând:
„Să trăim, să ne iubim,
C-amândoi ne potrivim
Și la dalbe tinerețe,
Și la suflete mărețe,
Și la gânduri trecătoare,
Și la inimi iubitoare!“

IV

A doua zi se scula,
Fața palidă-și spăla,
Păr de aur peptăna,
Și frumos se oglindea,
Și la soare-apoi ieșea,
Spre răsărit se-ntorcea,

76

Vasile Alecsandri

Un sămn tainic de făcea,

Și de-ndată s-arăta
Și spre ei înainta
O teleagă sprintioară,
Aurită, dălbioară,
Ca un cuib de zânișoară.
Iar cât zâna o zărea,
În cuib rapide sărea,
Cu străinu-alătura,
Ș-apoi murgului zicea:
„Murguleț cu părul creț,
De-a Mărioarei drăguleț!
Lasă-ți coama vântului
Și umbra pământului,
Și pe fața câmpului
Să zbori zborul gândului!“
Murgușorul nechezea,
La fugă se răpezea
Și fugea, mări, fugea...
Nici umbra nu-l ajungea!
Și trecea, mări, trecea

De-a lungişul munţilor,
Curmezişul câmpilor,
Prin mijlocul florilor.
Iar cât munţii o zărea
Cu străinu-alătura,
De verziş se despoiau,
Cu nori negri se-nvăleau,
Frunzele-şi îngălbineau,
Şi apele-şi tulburau,
Şi de frunzi se scuturau!
Florile încă-o videau
Cu străinu-alătura,
Şi capetele-şi plecau
Şi de jale se uscau!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

77

Iar cea mândră zânişoară,
Mărioară, Florioară,
Nici la munţi se mai uita,
Nici la flori nu mai căta!

Căci de-avea ochi de privit,
De-avea suflet de iubit,
Sufletu-i și ochii săi
Erau pentru dragul ei!
Fugea murgul sprintior,
Cu aripi de dulce dor,
Și-i ducea numa-ntr-un zbor
Pe malul unui izvor.
Mărioara mi-l oprea,
Și pe mal ușor sărea,
Și-n izvor se cufunda
Și voios mi se scălda.
Apa lin o dismierda,
Ca pe-o floare-o legăna,
Și pe plete-i se juca,
Și cu drag îi anina
De tot firul câte-o rouă,
Și pe sânu-i câte două.
Iar din apă când sălta
Și la soare s-arăta,

Soarele în cale-i sta,
Trupușoru-i săruta,
Și cea rouă de pe ea
Cu-a lui raze o sorbea,
Nouraș o prefăcea
Și la ceruri o trăgea.
Apoi el o-ncununa,
Și astfel dulce-i cuvânta:
„Ale! dragă zânișoară,
Mărioară, Florioară!
Mult ești mândră, iubitoare.

78

Vasile Alecsandri
Și de lume uitătoare!
Dar gândit-ai, n-ai gândit
Că norocu-i mărginit
Și că visul fericit
Are-ades amar sfârșit?
Și știi, dragă, ori nu știi
Că la munți și la câmpii

Florile s-au veștezit

De când tu le-ai părăsit?

Știi că toate, într-un gând,

S-au întors în cer pe rând,

Și la Domn s-au jăluit

Că tu viața le-ai răpit?

Mărioară, draga mea,

Facă Domnul orice-a vrea!

Deie-ți bine, deie-ți rău...

Tu ascultă dorul tău,

Căci în viața trecătoare

Și în lumea peritoare

O zi dulce de iubire

E un veac de fericire!“

V

Când norocu-și schimbă pasul,

N-aduc ani ce-aduce ceasul!...

A treia zi Mărioara

Își tulbura inimioara

Și pe gânduri se punea

Și-n tăcere lin plângea,
Ce plângea și ce jălea
Cu iubitu-alătura?
Plângea cum plâng florile,
Plângea cum plâng ziorile!..
Era ziua mult senină,
Munții pluteau în lumină,
Văile-n tăcere lină.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

79

Paserile-n umbră sta,
Nici zbura, nici nu cânta,
Numai umbra se mișca,
Cu lumina se lupta
Și-n păduri se cufunda.
Iar Mărioara-ncet ofta
Ș-astfel blând ea cuvânta:
„Cântă-ți, frate, cânticul,
Să-mi mai dreagă sufletul.“
El de sânu-i o lipea

Ș-apoi astfel începea:

„Frunză verde viorele!

Scumpe-mi sunt zilele mele

De când mândra, ca o stea,

S-au ivit în calea mea!

Dalb luceafăr aurit,

Crin ceresc și mult iubit!

Uită cerul pentru mine,

Să uit lumea pentru tine!..“

Iată, mări, cum cânta,

Mândra cum îl asculta,

Că din sat se rădica

Glas de mumă plângător,

Bocet lung pătrunzător

Ce prin văi amar suna

Și-n văzduh se-mpreuna

Cu alt glas răsunător,

Glas de clopot jălitor...

Lumea se înfiora!

Mărioara tremura,

Împrejurii se uita
Și spre munți în vârf căta.
Când, deodată, vai de ea!
Sus la munte ce videă?
Un nor negru ca un zmeu

80

Vasile Alecsandri
Ce venea, venea mereu,
Aripi negre întinzând
Și tot cerul cuprinzând.
Mărioara-ngălbinea,
De ursitu-i se lipea,
Brațele-și încolăcea
Și cu groază-ncet zicea:
„Dragul meu, ursitul meu!
Iată, vine, vine-un zmeu
De la sfântul Dumnezeu.
Frățioare, iată-l vine
De la munte drept la mine
Să mă ia de lângă tine,

Căci de când noi ne-am iubit,

Florile s-au vestezit

Și la Domn s-au jăluit

Că de tot le-am părăsit! “

Și cum sta, și cum vorbea,

Lacrimile-o-mpodobeau,

Însă norul sus vuia

Și pe cer se tot suia.

Tunetul grozav tuna,

Munți și văi se răsuna.

Fulgerile s-aprindeau,

Ploile potop cădeau,

Iar Mărioară, vai de ea!

Ochișorii-și ascundea,

Căci deodată negrul zmeu

O cuprinse-n brațul său

Și cu ea zburând s-au dus

În cei munți despre apus.

Și curând în urma lor

Se topea grozavul nor,

Aerul se-nsenina

Și cerul se lumina.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

81

VI

Unde-i, unde-i zânișoara,

Mărioara, Florioara,

Vestitoarea ziorilor,

Surioara florilor?

În ce țară-au pribejit,

Pe ce țărm ea s-au oprit?

Mers-au peste nouă țări,

Nouă țări și nouă mări?

Ori s-au dus în nalte plaiuri,

Colo, sus, pe câmpi de raiuri,

În grădina zânelor,

În locașul stelelor?...

Nu se știe, nu se spune

Unde-i gingașa minune.

Dar pe când e luna plină,

Când e noaptea mult sănină,
Se aude-n miez de noapte
Despre munți duioase șoapte
Ș-un glas blând ca un suspin
Care cântă-ncet și lin:
„Frunză verde lăcrimioară,
Vai de biata-mi inimioară!
Orice vânt răcoritor
Îi aprinde foc de dor!
Bate vântul pintre flori?
Îi dă dor de la surori.
Bate vântu-n stejărel?
Îi dă dor de voinicel.
O! străine, dragul meu,
Mult amar te jălesc eu!

82

Vasile Alecsandri
Vin', aleargă lângă mine,
Să mă mai iubesc cu tine!
Neagră e străinătatea!

Crudă e singurătatea!

Voinicele, ursitele,

Fă pe gândurile mele,

Că mă bate vânt de vară

Și-mi însuflă dor de țară,

Și-mi aduce nencetat

Dor de visul ce-am visat;

Dar nu-i foc de dor mai rău

Ca focul de dorul tău! “

.....

LĂCRIMIOARE

85

STELUȚA

Dedicatie E. N.

Tu, care ești perdută în neagra vecinicie,

Stea dulce și iubită a sufletului meu!

Și care-odinioară luceai atât de vie

Pe când eram în lume tu singură și eu!

O! blândă, mult duioasă și tainică lumină!

În veci pintre steluțe te cată al meu dor,

Ș-adeseori la tine, când noaptea e senină,
Pe plaiul nemuririi se-nalță c-un lung zbor.
Trecut-au ani de lacrimi, și mulți vor trece încă
Din ora de urgie în care te-am pierdut!
Și doru-mi nu s-alină, și jalea mea adâncă
Ca trista vecinicie e fără de trecut!
Plăceri ale iubirii, plăceri încântătoare!
Simțiri! mărețe visuri de falnic viitor!
V-ați stins într-o clipală ca stele trecătoare
Ce las-un întuneric adânc în urma lor.
V-ați stins! și de atunci în cruda-mi rătăcire
N-am altă mângâiere mai vie pe pământ
Decât să-nalț la tine duioasa mea gândire,
Steluță zâmbitoare dincolo de mormânt!
Căci mult, ah! mult în viață eu te-am iubit pe tine,
O, dulce dismierdare a sufletului meu!
Și multă fericire ai răvărsat în mine
Pe când eram în lume tu singură și eu!

Frumoasă îngerelă cu albe aripioare!
Precum un vis de aur în viață-mi ai lucit,
Și-n ceruri cu grăbire, ca un parfum de floare,
Te-ai dus, lăsându-mi numai un suvenir iubit.
Un suvenir, comoară de visuri fericite,
De scumpe, și ferbinte, și dulce sărutări,
De zile luminoase și îndumnezeite,
De nopți venețiane și pline de-ncântări.
Un suvenir poetic, corona vieții mele,
Ce mângâie și-nvie duioasă-inima mea,
Și care se unește cu harpele din stele
Când mă închin la tine, o! dragă, lină stea!
Tu dar ce prin iubire, la a iubirei soare,
Ai deșteptat în mine poetice simțiri,
Primește-n altă lume aceste lăcrimioare
Ca un răsunet dulce de-a noastre dulci iubiri!

87

LĂCRIMIOARE

Multe flori lucesc în lume,
Multe flori mirositoare!

Dar ca voi, mici lăcrimioare,
N-are-n lume nicio floare
Miros dulce, dulce nume!
Voi sunteți lacrimi de îngeri
Pe pământ din cer picate,
Când, prin stele legănate,
A lor suflete curate
Zbor vărsând duioase plângeri.
Sunteți fragede și albe
Ca iubita vieții mele!
Cu voi, scumpe strugurele,
Albe mărgăritărele,
Primăvara-și face salbe.
Dar deodată vântul rece
Fără vreme vă cosește!
Astfel soarta crunt răpește
Tot ce-n lume ne zâmbește...
Floarea pere, viața trece!

Întinde cu mândrie aripele-ți ușoare,
O! sufletul meu vesel, o! suflet fericit!
Înalță-te în ceruri și zbori cântând la soare,
Căci soarele iubirei în cer au răsărit
Și-n cale-mi s-au oprit!
Veniți, năluciri scumpe, dorinți, visuri mărețe,
Ca paseri călătoare la cuibul înflorit.
Veniți de-ngânați vesel a mele tinerețe,
Căci steaua fericirii în ochii-mi au lucit...
Iubesc și sunt iubit!

*

Sunt ore fericite, sunt tainice plăceri
Ce-n cumpăna vieții plătesc ani de dureri!
Atunce falnic omul ridică a sa frunte
Și-n ceruri cu mândrie ațintă ochiul său.
Ființa lui se-nalță ca vulturul de munte,
Iubirea lui îl schimbă și-l face Dumnezeu!
Atunci mai dulce steaua lucește-n mez de noapte,
Și-n ziori seninul pare mai vesel, mai curat;
Ș-a zilei mii de glasuri, ș-a nopții mii de șoapte

Îl proclamează-n fală a lumii împărat!
Sunt urme prețioase, sunt scumpe suvenire,
Ce-n suflet tipărite, ca el au nemurire!
Zadarnic timpul trece c-un zbor neobosit,
În sânul omenirii vărsând a iernii gheață;
Lumina lor iubită lucește lin în viață
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

89

Precum un soare dulce în veci neasfințit!
Așa nu te vei stinge din minte-mi niciodată,
O! suvenir puternic de dragoste-nfocată!
O! timp ferice-n care minunea ce iubesc
M-au deșteptat în raiuri cu glasul-i îngeresc!

*

Era blânda oră a blândelor șoapte,
Când nu mai e ziuă și nu-i încă noapte.
Pământul și cerul, ca doi frățiori,
Își dau sărutare prin stele și flori,
Și-n aer parfumul a florilor dalbe
Plutea cu lucirea steluțelor albe,

Și-n toată natura cuprinsă de dor
Plutea o șoptire de dulce amor!
Din marginea lumii a nopții regină
Vărsa-n calea noastră duioasă-i lumină,
Și-n lunca pătrunsă de razele ei
Zbura caili noștri cu aripi de zmei.
Mergeam noi în cale ca umbre tăcute,
Pe-un covor de frunze, pe cărări perdute,
Și-n tăcerea nopții ce ne-ncungiura,
Sufletele noastre ca și noi zbura,
Zbura ca doi îngeri din stele în stele,
Dându-și sărutare tainic între ele...
Deodată fugarii cu ochii de foc
La capătul luncii s-opriră pe loc.

90

Vasile Alecsandri

Iar dulcele înger, pătruns de simțire,
Îmi zise atunce, cu-o dulce zâmbire:
„Acum este ora când geniul sfânt
Aude și vede minuni pe pământ.

E ora ferice de sfântă uimire
Ce-n suflet răvarsă fiori de iubire.
Spune-mi dar acuma, tu, ce ești poet,
Ce poezii cântă inima-ți încet?“
„Dacă vrei să afli taina ce mă-ncântă,
Iată poezia ce inima-mi cântă:
De este vreo ființă, de este vreun nume
La care să se-nchine un suflet omenesc,
Cu tot ce e mai nobil, mai iubitor pe lume,
Cu tot ce-n omenire e mai dumnezeiesc,
Tu ești acea ființă, tu, gingașă lumină,
Aprinsă-n a mea cale de însuși Dumnezeu!
Și sufletul meu vesel la tine se închină,
O! scumpa mea Elenă! o! drag îngerul meu!
Când soarta vru să întru în rai de fericire,
Când ochii mei pe tine zâmbind te-au întâlnit,
Un fulger, o scânteie de vecinică iubire,
Din ochii tăi pornită, în sânu-mi au lucit.
Ș-atunci în altă lume am renviat deodată,
Ș-un soare mai ferbinte în ceru-mi s-au aprins,

Ș-o lume fără margini, frumoasă, desfătă,
Ca o câmpie verde sub mine s-au întins.
Atunci natura-ntreagă, zâmbindu-mi cu plăcere,
Își puse pentru mine corona sa de flori;
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

91

Și glasul maicei mele, curmând a mea durere,
Veni să mă dismierde din cerul fără nori.
Căci fața ta iubită mi s-arăta oriunde,
În vis, în flori, în stele, în dulcele senin;
Și inima-mi, cuprinsă de dorul ce pătrunde,
Șoptea cu tine astfel prin tainicu-i suspin:
«Ferice de acela a căruia privire,
Trezind în al tău suflet un fraged, dulce dor,
Ar face ca să nască pe gură-ți o zâmbire
Ca ziori misterioase de vesel viitor!
Ferice care, vrednic de-o soartă neașteptată,
Ar face pentru dânsul, în ceas dumnezeiesc,
A ta inimă scumpă de dragoste să bată
Și glasu-ți cu-nfocare să-i zică: te iubesc!»“

DE CREZI ÎN POEZIE...

De crezi în poezie,

În sfânta armonie

Din boltele cerești,

Când noaptea-nseninată

Lucește-ncoronată

De stele ce iubești;

De crezi în tinereță,

În gingașa frumseță

Ce-aprinde dulce dor,

Și-n tainica uimire

Ce-nsuflă-a ta privire,

O! scumpul meu odor!

De crezi în al tău frate,

În suflete curate,

În cer, în Dumnezeu...

Precum eu cred în tine

Ca în cerescul bine,

Crede-n amorul meu.

O NOAPTE LA ȚARĂ

Am o inimă în lume

Care știu că mă iubește...

(Conachi)

Frumoasă e câmpia cu dulcea-i liniștire

Pentru acel ce fuge de-a lumii amăgire,

Pentru acel ce caută un trai neînsemnat!

Plăcut, plăcut e ceasul de griji nentunecat,

Și dulce este viața ce curge lin, departe

De-al omenirii zgomot, de-a ei fumuri deșarte!

Când inima hrănește o tainică dorință,

Când omul simte-n sânul-i o crudă suferință,

O jale fără margini, un dor fără hotar;

Când zâmbetu-i ascunde ades suspin amar

Și mintea-i se deșteaptă din vis de fericire,

Perzând orice credință, oricare nălucire,

Ferice de acela ce-n tulburare-i poate

Pe-un cal să se arunce și prin văzduh să-noate,

Pășind peste-orizonuri, zburând peste câmpii.

Ferice care poate, departe de cei vii,
Să uite-a sa ființă, să peardă-orice simțire,
Să nu mai facă parte din trista omenire!

*

Era o noapte lină, o mult frumoasă noapte,
Ce răvărsa în lume armonioase șoapte
Și multe glasuri blânde în inimi deștepta;
O noapte de acele ce nu le poți uita,

94

Vasile Alecsandri

Care aprind în suflet scânteie de iubire
Și pun pe frunte raze de îndumnezeire.
Eram... parcă sunt încă!... la oarele acele
Când ochiul rătăcește primblându-se prin stele,
Și-n toată steaua vede un chip gingaș, slăvit.
Atunci când visul zboară pe țărm nemărginit,
Când dorul trist unește a lui duioase plângeri
Cu sfânta armonie a cetelor de îngeri.
Ca lampă aninată la poarta de vecie,
Domnea în dulcea taină a umbrelor făclie,

Vărsând văpaie lină, ce lumea coperea.
Lumină mângâioasă! în ceruri ea părea
Menită ca să ducă pe căi necunoscute
Dorințele-omenirei în lung deșert perdute!

*

Deodat-un glas de înger, o sfântă armonie,
Plutind ușor în aer, ca vântul ce adie,
Se coborî prin stele din leagănul ceresc.
Duios era și gingaș acordul îngeresc,
Căci inimele noastre săltară mai ferbinte
La dulcele său cântic, l-aceste-a lui cuvinte:
„Ferice de acela ce cu-o simțire vie
Slăvește armonia și-nalta poezie,
Ca dismierdări plăcute de glas prietenesc.
El poartă pe-a sa frunte un semn dumnezeiesc,
Și geniul său gustă plăceri încântătoare
Zburând la nemurire ca vulturul în soare;
Dar mai ferice încă ființa de iubire
Ce simte cu-nfocare a dragostei pornire
Și nencetat e gata cu drag a să jertfi!

Căci dulce-i pentru altul și-n altul a trăi,
Și dulce-i de a zice, când inima jălește,
Am o ființă-n lume ce știu că mă iubește!“

95

VEZI TU VULTURUL...

Vezi tu vulturul falnic, o! scumpa mea iubită,
Cum saltă, se ridică și zboară cătră nori?
Așa sufletu-mi vesel în fața ta slăvită
Se-nalță cătră ceruri, plutind în dulci fiori.
Vezi pintr-a nopții stele ce rază luminoasă
Răvarsă-n a sa cale luceafărul ceresc?
Așa când vii, iubito, cu inima voioasă,
De gingașă simțire așa ochii-mi lucesc!
Auzi tu glasul tainic ce cântă-n miez de noapte
Și prin văzduh plutește cu-a florilor miros?
Așa răsună-n mine melodioase șoapte
Când sufletu-mi te simte, îngerul meu frumos!
Căci vulturului cerul au dat aripi să zboare,
Și stelelor lumină, și nopților suspin,
Iar ție ți-au dat farmec, plăceri încântătoare,

Și mie mi-au dat suflet ca ție să-l închin!

96

DESPĂRTIREA

Te duci, iubită scumpă, în țărmuri depărtate,

Lăsând frumoasa țară, surori, prietini, frate,

Lăsând în al meu suflet un mult amar suspin!

În ora de pornire, cu toții împreună

Doresc l-a tale pășuri călătorie bună,

Pe-o cale înflorită și sub un cer senin.

Mergi dar fără mâhnire, te du și fii voioasă,

Căci îngerul iubirei și inima-mi duioasă

Te vor urma oriunde cu tainicul lor zbor;

Și cât vei fi departe, ca mine te gândește

Că tu ești a mea viață, că soarta ne iubește,

Că cerul ne păstrează ferice viitor.

Gândește că în lume nimic nu e mai mare,

Mai gingaș, mai puternic, mai sfânt, mai cu-nfocare

Decât simțirea vie ce tu mi-ai însuflat.

Că orice fericire, că orice dulce bine

Din ochii tăi derază, îmi vine de la tine,

Precum lumina vine din cerul înălțat.
Oriunde tu vei merge, iubită,-ți adă-aminte
De-a noastre ore pline de dragoste ferbinte,
Comori neprețuite de scumpe dismierdări;
De-acele vremi în care a noastră fericire
Schimba întreaga lume în leagăn de iubire
Și vremea trecătoare în lanț de sărutări!
Mergi, dragă, cântând vesel ca paserea ușoară
Ce-n faptul dimineții din cuib la ceruri zboară,
Lovind a sa aripă de rouă și de flori,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

97

Căci sufletu-mi în taină șoptind inimei tale
Va depărta de tine orice gânduri de jale,
Va alunga din ochii-ți oricare negri nori.
Și când va fi lumină, și când în miez de noapte
Vei asculta cu lacrimi a îngerilor șoapte,
Zi, draga mea, atunce, precum oi zice eu:
„Nu e ființă-n lume ca mine de iubită!
Amorul mă-ncunună cu-o rază strălucită,

Veneția m-așteaptă, zâmbind la visul meu! “

98

DULCE ÎNGER..

Dulce înger de blândețe,

Tu, ce-n cale-mi vesel zbori,

Pe-ale mele tinerețe

Aruncând frumoase flori!

Mergi, sub alba-ți aripioară

Să ferești de soartă rea

Pe-a ta dulce sorioară,

Pe Ninița, draga mea!

Mergi să furi de pintre stele

Un luceafăr luminos,

Și pe fruntea scumpei mele

Să-l anini, cântând voios.

Mergi de-ntinde verzi covoare

Sub piciorul ei de crin.

Schimbă dorul meu în floare

Și-l depune pe-al ei sân!

Mergi, pe-aripe-ți să se culce

Adormind încetișor,
Și îngână-a ei somn dulce
Cu dulci visuri de amor!
Iar cu dânsa când pin lume
Vei zbura, înger iubit,
Ah, șoptește-i al meu nume,
Spune-i dorul meu cumplit!

99

CÂNTIC DE FERICIRE

Gândul meu la tine zboară
Ca o pasere ușoară
Cătră cuibul înverzit,
Și la sânul tău pătrunde
Ca un flutur ce s-ascunde
Într-un leagăn înflorit.
Dorul meu în a ta cale
Urmând păsurilor tale
Te dismiardă nencetat,
Și pe dulcea ta guriță,
Dragă, draga mea Niniță,

Fură-un dulce sărutat.

Ochii mei ce-n veci la tine

Ațintesc a lor lumine,

Înotând în tainic foc,

Văd lucind pe-a ta zâmbire

Îngereasca ta simțire,

Îngerescul meu noroc.

Tot ce-n lume-i drag și place,

Tot ce-nalță și preface

Pe un om în Dumnezeu,

Mi le-ai dat cu-a ta iubire,

O! frumoasă nălucire,

Scumpa mea! îngerul meu!

De-acum vie cruda moarte!

Sufle vântul relei soarte

Pe pământul îngrozit!

100

Vasile Alecsandri

Eu aștept cu nepăsare

A furtunelor suflare,

Căci iubesc și sunt iubit!

Sufletu-mi e o grădină

Unde-n gingașă lumină

Cântă-o pasere din rai.

Viața mea de veselie

Trece lin în vecinicie

Ca o dulce zi din mai!

Căci amorul e un soare,

Ș-a mea inimă o floare,

Ș-a mea viață-un dulce vis.

Căci iubita mea Niniță,

Cu-o zâmbire, cu-o guriță,

Mie ceriul mi-au deschis!

101

PĂSCARUL BOSFORULUI

De-ar vrea înaltul prooroc,

Mohamed strălucit,

Să-mi fie ziua cu noroc

Și dorul împlinit!

De-aș prinde-acum în mreja mea

Pe-a mării împărat,
Ce poartă-n frunte-o mare stea,
Un talisman bogat.
Eu, care sunt un biet păscar,
Purtat din val în val,
Eu, care dorm la Iuschiudar6,
În iarba de pe mal,
Eu, Abdulah, cel mai voinic
Vâslaș de pe Bosfor,
Ce n-am decât un biet caic
Ș-un suflet plin de dor!
Allah! atunci orice-am dorit,
Allah! orice-aș vrea eu,
De la apus la răsărit
Ar fi îndată-al meu:
Caftane, șaluri de Cașmir
Cu late, scumpe flori,
Iuți armăsari de la Misir,
Ca vântul de ușori.
Ș-un lung caic de abanos

În aur prelucrat,
Cu imnuri din Coran⁷ frumos
Pe margine săpat,
102
Vasile Alecsandri
Și treizeci de vâslași osmani
Ce vesel ar zbura,
Mai răpizi decât elcovani
Pe-ntinsa Marmara.
Dar n-aș vrea nici stofe cu fir
Și cu mărgăritar,
Nici largi caftane de vizir,
Nici falnic armăsar.
N-aș vrea nici sabii de Taban
Deprinse la omor,
Nici lung covor de Ispahan
Ce saltă sub picior.
Allah! mă jur că de-aș avea
A mărei talisman,
N-aș vrea să fiu vizir, n-aș vrea

Nici padişah-sultan.

N-aş vrea comori, n-aş vrea să am

Nici chioşcuri, nici sarai,

Nici să dismierd în Bairam

Huriile din rai.

Ci-n mreją dulce prefăcând

Duioasă-inima mea,

M-aş duce-ncet şi tremurând

Să prind norocu-n ea,

Să prind copila lui Topal,

Frumoasa Biulbiuli,

Ce cântă noaptea lin pe mal,

Pe mal, la Kandili!

103

AŞTEPTAREA

Pe malul mării de spume-albită

Ce-nalţă gemet îngrozitor,

Ca pe un înger te-aştept, iubită,

Cuprins de jale, muncit de dor.

Fugind de lume, gândind la tine,

În lume singur trec pe pământ,
Ș-a mele lacrimi, dorinți, suspine,
Cu glasul mării se perd în vânt.
Vecinic s-afundă a mea privire
În orizontul întunecit,
Dar nicio rază de fericire
În ochii-mi încă nu au lucit!
Vecinic în noapte tristă, adâncă,
Ascult a vremii pas necurmat,
Dar de plăcere niciun ceas încă
Pentru-al meu suflet nu au sunat!
Nimic în lume nu mă încântă,
Nu varsă-n peptu-mi dulce fior.
Frunza șoptește, paserea cântă,
Inima-mi plânge la glasul lor.
Stau ca o peatră în nemișcare,
Perdut pe gânduri adeseori.
Privesc la ceruri, privesc la mare...
Pe mare valuri! în ceruri nori!

Vasile Alecsandri

Ah! vină, dragă steluță lină,
De strălucește pe sânul meu;
Alungă noaptea cu-a ta lumină,
Stinge c-un zâmbet amarul greu.
Destule zile de despărțire!
Destule lacrimi, destul amar!
Vină de pune cu-a ta iubire
Durerei crude vecinic hotar.
Te-aștept, iubito, în a ta cale,
Precum așteaptă robul mâhnit
Să bată ora scăpării sale,
Să-și simtă trupul din lanț ieșit.
Te-aștept, iubito, precum așteaptă
Pe-a dimineții zâmbet voios
Sărmanul bolnav ce se deșteaptă
În sânul nopții întunecos.
Ah! l-a mea jale, l-a mea chemare
Dacă-al tău suflet e simțitor,
Vin' să-ți dau numai o sărutare,

Ș-apoi din lume vesel să zbor!

105

VENETIA

11 septembrie 1846

I

Când ochii mei înoată în gingașa lumină
Ce tainic izvorăște din ochii tăi frumoși,
Atunci orice durere în sânul meu s-alină
Ca marea tulburată ce-adoarme și suspină
Sub ale nopții blânde luceferi mângâioși;
Căci ziditorul lumii în dulcea lor privire
Vărsând văpaie lină și farmec de slăvit,
Le-au dat a sa putere ș-a sa dumnezeire,
Ca să-mi arate-n lume un drum de fericire,
O cale luminoasă sub cerul înnegrit!

II

Când fruntea mea în pace cu drag e legănată
Pe sânul tău ce saltă aprins de dulce dor,
Ființa mea ferică, de visuri dismierdată,
În lumi necunoscute se simte înălțată

Ș-urmează-a ta ființă în tainicul ei zbor;
Căci sânul tău în care domnește-a ta iubire,
Precum o lampă sfântă ce arde-ntr-un altar,
Frumos ca și altarul uimește-a mea simțire,
Trezind în al meu suflet oricare nălucire,
Ștergând din a mea minte oricare gând amar!

106

Vasile Alecsandri

III

Când veselă, ferbinte, gurița-ți zâmbitoare
Mă-ncântă, mă îmbată cu-a sale sărutări,
În inimă-mi atunce s-aprinde-un dulce soare,
Și viața-mi, ca albina lipită de o floare,
Se leagănă în raiuri pe-a tale dismierdări;
Căci îngerul iubirei, al cărui glas pătrunde
Și care lângă tine din ceruri au zburat,
Au strâns pe-a ta guriță aripele-i rotunde
Ș-acum, ca într-un leagăn, în ele se ascunde
Cu lira sa duioasă ce cântă nencetat.

IV

Când noaptea în tăcere, la ora ce s-adună
A dogilor vechi umbre pe maluri șovăind,
Gondola, leagăn dulce, ne primblă împreună
Pe luciul lin al mării în care alba lună
Cu stelele voioase se scaldă strălucind,
Atunci, din umbra deasă ce doarme-ntre canaluri,
Din lampele aprinse în boltele cerești,
Din turnuri, din palaturi ce triste zac pe maluri,
O tainică-armonie plutește peste valuri,
Șoptind inimei noastre cuvinte îngerești:

V

„Iubiți, iubiți! ne zice Veneția cernită,
Iubiți! amorul vostru puternic e și sfânt!
Iubiți! și calea voastră va fi tot înflorită,
Și-n sânul nălucirei, păreche fericită,
Cu-o lungă sărutare veți trece pe pământ;
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

107

Căci vremea, ce răstoarnă cu coasa-i nempăcată
A falei omenirei vechi marturi și măreți,

Nu poate-avea putere de-a stinge niciodată

Acea scânteie vie de dragoste-nfocată

Ce luminează calea frumoasei tinereți!“

108

BARCAROLĂ VENEȚIANĂ

Pe marea lină

Care suspină

Stelele toate plutesc ușor.

De ce, drăguță,

A mea steluță,

Lipsești tu numai din horul lor?

Dintre canaluri

Și de pe maluri

Se-nalță-un cântic melodios.

De ce, Niniță,

A ta guriță

Nu se aude cântând voios?

Tainica noapte

Cu blânde șoapte

Te cheamă, dragă, s-o încununi.

Gondola geme,
Căci multă vreme
N-au fost cu tine pîntre laguni.
Ah! te coboară,
Vesel, ușoară,
Dintr-al tău negru palat regesc.
Vin' de zâmbește,
De strălucește
Ca un luceafăr dumnezeiesc.
Cu blînda-i față
Plutind pin ceață
Luna din valuri se-nalță-n cer.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri
109
Ah! vină, vină,
Scumpă lumină,
Să mîngăi dulce pe gondolier.
Eu în gondolă
Cu-o barcarolă
Visul tău gîngăș voi îngâna,

Și noaptea-ntreagă,

Niniță dragă,

Încet pe marea te-oi legăna!

110

BIONDINETA

Într-o seară pe Piațetă

Mocenigo cel frumos:

„Biondinetă, Biondinetă!

Zise-n calea mea voios,

Știi tu, dragă venețiană,

Că Madona ta ți-au dat

Mâne mici de patriciană

Și ochi mari de sărutat?

Știi tu iar că mie-mi pare,

Cospeto! mare păcat

Să porți apă de vânzare

Pe-al tău umăr delicat?

Vin' cu mine, dragă, vină.

Eu voiesc să te deprinzi

A domni ca o regină

În palaturi de oglinzi.“

Într-o zi, lângă fântână,

Tițiano8-mi zise-ncet:

„Nu e-n stare nicio mână

Ca să cerce-al tău portret.

Dar mă jur pe mândrul soare!

Dacă-ai vrea pe loc a sta,

Să te fac nemuritoare

Cercând numai umbra ta.“

Azi prin neguri, dimineață,

Noul doge mă zări

Și pe-a lui San-Marco piață

Din palat se coborî:

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

111

„Venețiană tinerică,

Biondineto! zise el,

Mâni în Mare-Adriatică

Am s-arunc acest inel.

Mâni în purpură și-n aur

Am să fiu încoronat.

Și pe vechiul «Bucentaur»⁹

Prin Veneția purtat.

Zi că vrei a-mi fi soție,

Și eu jur pe sfântul Marc

Să-ți închin, Biondină, ție

Toata fala de monarc.“

Dar Biondina cea cuminte,

Drumul rapide urmând,

La tustrei, cu dulci cuvinte,

Le răspunse-așa, râzând:

„Nu-i oglindă mai curată,

Nu-i portret mai îngeresc

Decât cel ce mi s-arată

În fântână când privesc.

Nu sunt semne de mărire,

Nici inele de rubin

Cu mai dulce strălucire

Decât ochii lui Tonin.

Ca gondola-i din Piațetă

Nu e tron mai de dorit,
Când pe draga-i Biondinetă
El o primblă fericit!“

112

O SEARĂ LA LIDO¹⁰

Ridică vâlul negru ce-acopere-a ta față,
Venețio cernită, Venețio măreață!
Și cu-o zâmbire dulce fii martur fericit
L-a noastră veselie ș-amor nemărginit!
În vremile trecute a libertății tale,
În timpurile-acele de glorii triumfale,
Când, nobil răzămată pe falnicul tău leu,
Videai Adriatica săltând la glasul său,
Gondole negre multe se depărtau de maluri
Și lunecau în taină pe negrele-ți canaluri,
Purtând comori ascunse de gingașe simțiri,
Împărechete inimi perdute-n fericiri.
Dar spune-mi tu, văzut-ai în gondolă vrodată
Ființă mai frumoasă, mai dulce dismierdată,
Un înger de iubire cu suflet mai ceresc

Decât minunea scumpă pe care eu slăvesc?
O! gondolă iubită! noi lumii dăm uitare!
Zbori vesel, zbori în pace purtându-ne pe mare,
Și leagănă-n tăcere, sub cerul aurit,
Amorul nostru mare ca cerul nesfârșit.
Și tu, o! vis ferice a tinereții mele!
De-ar fi-n a mea putință să fac precum doresc,
Aș pune pe-a ta frunte un diadem de stele,
Aș pune sub picioare-ți un tron dumnezeiesc!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

113

Căci te iubesc, Elenă, cu-o tainică uimire,
Cu focul tinereții, cu dor nemărginit,
Cu lacrimi și credință, cu dulce fericire,
Cu tot ce este-n mine putere de iubit!
În dragostea cerească visând cerescul bine,
La tine al meu suflet înalță zborul său.
Tot ce-i mai sfânt pe lume eu îl slăvesc în tine,
Tu ești lumina, viața și Dumnezeuul meu!
În tine cred, Elenă, precum credeam odată

În glasul maicei mele, în sfântul ei amor;
Precum în soare crede natura-ntunecată,
Precum geniul falnic în falnic viitor.
Tu porți un nume dulce și scump inimei mele,
Un nume ce-mi inspiră un cult dumnezeiesc,
Și care mă încântă ca harpele din stele
Și care îmi șoptește de maica ce jălesc.
Iubirea ta-mi insuflă un dor de nemurire!
Iubirea mea mă-nalță la tronul îngeresc!
Și-n leagăn de gondolă, în vecinică iubire,
Cât lumea, lângă tine aș vrea ca să trăiesc!

114

GONDOLETA

Cu Ninița-n gondoletă
Când mă primblu-ncetișor,
Trecătorul din Piațetă
Ne privește-oftând de dor.
Atunci cerul se-nsenină,
Lucind vesel l-amândoi,
Ș-Adriatica s-alină,

Se alină pentru noi.

În lagună de ne place

A pluti pe-a mării val,

Pentru noi Siroco11 tace

Pe-a lui Lido verde mal,

Și sub lunga sa lopată

Gondoleta saltă lin,

Cu Ninița legănată,

Legănată pe-al meu sân.

Mână vesel, lopătare,

De la Lido la San-Marc.

Ia de-a lung Canalul Mare

Ce se-ndoaie ca un arc.

Mergi cât draga mea Niniță,

Stând la peptu-mi înfocat,

Mi-a da dulcea sa guriță,

Mi-a da dulce sărutat.

Cât va fi în ceruri lună,

Cât va fi senin pe cer,

La Giudeca, spre lagună,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

115

Zbori, voinice gondolier.

Du-ne, Toni,-n liniştire

Păn' ce, stând gondola ta,

Viaţa noastră de iubire

Cu iubire va-nceta!

116

CANȚONETĂ NAPOLITANĂ

Când vântul se scoală

Turbat şi răskoală

A mărilor val,

Păscarul s-opreşte,

La valuri priveşte

Şi cântă pe mal.

Ca dânsul, de rele,

De viscole grele,

Departe să fim.

L-a mării talazuri,

L-a vieţii necazuri,

Ca el să privim.
Junia ne-nvață
Să trecem în viață
Ca paserea-n zbor,
Cu fruntea-n lumină,
Cu inima plină
De dulce amor.
Deci fie pe mare
Furtună, turbare,
Și-n viață amar,
Noi, veseli pe maluri,
Să râdem de valuri
Ca bietul păscar!

117

VISURILE

Scumpă, albă lăcrimioară!
Vezi tu roua de pe flori
Cum lucește ș-apoi zboară
De se schimbă-n negri nori?
Astfel gingașa lucire

Din ochi dulci, veselitori,
Trist în lacrimi de mahnire
Se preface-adesori!
Câte inimi înflorite
La lumină vesel zbor,
Și deodată vestejite
Fără vreme cad și mor!
Câte visuri de iubire,
Dulci a inimei comori,
Trec, se sting ca nălucire
Și ca fulgeri trecători!
Asta-i legea crudei soarte,
Lege fără' de mângăieri!
Azi e viață, mâni e moarte,
Azi plăcere, mâni dureri!...
Fericit care-mplinește
Visul său pe-acest pământ!
Fericit care iubește
Pân-a nu cădea-n mormânt

Vasile Alecsandri

Căci iubirea din junie

Schimbă lumea-n vesel rai,

Și cu sufletul renvie

În cerescul dulce plai!

119

ADIO

De-aș trăi cât lumea-ntreagă,

Gândul meu la tine, dragă,

Vecinic, vecinic va zbura,

Ș-orice e mai sfânt în mine,

Dulce înger! pentru tine,

Pentru tine-l voi păstra.

Cea mai blândă-a mea gândire,

Cea mai gingașă simțire,

Cel mai falnic dor al meu

Ție numai, numai ție

Le închin pentru vecie

Ca la însuși Dumnezeu!

Tu, ființă de slăvire!

C-un cuvânt, cu o zâmbire,
Cu un dulce sărutat!
Mi-ai dat suflet, mi-ai dat viață,
Și a raiului dulceață
Tu în sânul-mi ai vărsat!
Tu mi-ai dat cu-a ta iubire
Acea naltă fericire,
Acel simț dumnezeiesc
Ce puternic ne supune
Și ne-nalță de ne pune
Sus, pe tronul îngeresc!
Tu, Eleno!... dar, vai mie!
Într-o noapte de urgie
Cerul crud ne-au despărțit!

120

Vasile Alecsandri

Tu te-ai dus, te-ai dus, iubită...
Fericirea-mi nesfârșită
Într-o clipă s-au sfârșit!
Așa-i soarta! așa-n lume

Tot ce poartă-un dulce nume,
Tot ce-i falnic și frumos
Curând trece, curând moare,
Ca un cântic, ca o floare,
Ca un fulger luminos!
Steaua vine, steaua pere!
Astfel dulcea-mi mângâiere
Au perit de pe pământ;
Au perit, s-au dus cu tine
În locașul de lumine...
Și eu plâng pe-al tău mormânt!
Singur, singur cu-a mea jale,
Rătăcit pe-a vieții cale,
Ca un orb nenorocit,
Viața-mi scade, jalea-mi crește,
Ș-al meu dor în veci s-oprește
Pe mormântul tău iubit!
Adio! pe-aceste maluri
De-ale Bosforului valuri
Îngânate lin, ușor,

Te las, înger de iubire!

Cu a vieții-mi fericire,

Cu-al meu suflet plin de dor!

121

PE MAREA

Ah! viața pentru mine,

Scump înger! fără tine

Nu are niciun bine,

Nu are nici un dar.

În cer fie lumină,

Sau nori, sau noapte lină,

Sufletul meu suspină,

Suspină cu amar!

Oricare nălucire

L-a omului simțire

Aduce-nsufletețire

Cu glasul-i încântat,

Se perde-n neagra ceață

Ce-ntunecă-a mea viață

Și glasul-i se îngheață

De mine depărtat.
Acum cerul zâmbește,
Natura-ntinerește
Și tot care trăiește
Se simte fericit;
Dar mie ceru-mi pare
Cuprins de-ntunecare;
Văd lumea-n întristare
Ca sufletu-mi cernit!
Zadarnic cat plăcere,
Zadarnic mângăiere,
S-alin a mea durere,
Să curm al meu suspin.

122

Vasile Alecsandri
Trecuta fericire
Izvor e de jălire,
Și dulcea-i suvenire
Hrănește jalea-n sân!
O, valuri mari de spume

Purtați-mă prin lume
Ca frunza fără nume
Ce o plutiți ușor,
Și m-aruncați din mare
Perdut, fără suflare,
Pe malul cu uitare
Adâncului Bosfor!

123

URSITA MEA

Într-un castel, departe,
Din ceruri avui parte
Să văd un îngerel.
Mult trist era castelul!
Mult vesel îngerelul,
Mult gingaș, tinerel!
Avea cerești blândețe,
Pe frunte-i dulci albețe,
În ochii-i dulce foc,
Ș-o tainică zâmbire,
Ș-un suflet cu iubire,

Ș-o soartă cu noroc.

Eram eu încă june...

Acea scumpă minune

Era ursita mea!

Așa avui eu parte

Într-un castel, departe,

A mă-ntâlni cu ea.

*

Într-un palat, pe mare,

Într-un oraș ce pare

Din valuri răsărit,

124

Vasile Alecsandri

Depart de-a mea țară,

În urmă văzui iară

Ursita ce-am iubit.

Ș-acolo, fără frică,

Pe Mare-Adriatică

Gondola ne-au primblat,

Și-n leagăn de iubire,

Perdut în fericire,
Tot sufletul i-am dat!
Pe soare și pe lună,
Cu mine împreună
Au fost ursita mea...
Așa avui eu parte,
Într-un palat, departe,
A mă iubi cu ea!

*

Iubitu-ne-am în lume,
Plutind pe-a mării spume,
Călcând pe verde plai,
Și lumii dând uitare,
Cu-o lungă sărutare
Trecut-am lin prin rai.
Dar într-o noapte lină
O palidă lumină
Se stinse în eter,
Și îngeru-mi cu jale,
Zburând pe-a stelei cale,

Se-ntoarse iar în cer.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

125

Eram atunci pe mare...

În dulcea-i legănare

Muri ursita mea!

Așa avui eu parte

A sta în veci departe

Ș-a plânge după ea!

126

LA VENEȚIA MULT DUIOASĂ

La Veneția mult duioasă

Duios zboară gândul meu,

Când, în noaptea-ntunecoasă,

Pe simțirea-mi dureroasă

Se abate dorul greu.

Astfel paserea rănită

De un șerpe otrăvit

Zboară, zboară obosită

Și s-abate amorțită

Lângă cuibu-i înflorit.

O! Venețio mult măreață!

Cine au putut gusta

A iubirilor dulceață

În poetica ta viață

Vecinic nu te va uita!

Te iubesc în a ta jale,

În veșmântul tău cernit,

Și în gondolele tale

Ce se perd pintre canale

Ca un vis neisprăvit.

Te iubesc cu dor ferbinte

În frumosul tău trecut

Și-n aducerea-aminte

Ale dragostelor sfinte

Ș-a ființei ce-am pierdut!

SUVENIRE

129

VISUL

Era o câmpie lungă și tăcută,

Lungă ca pustiul, ca moartea de mută!
Sus, în taină dulce, pe-a nopții senin,
Ca un vas de aur luna plutea lin.
Eram pe-un cal aprig care-ntrecea vântul;
Negrele lui coame atingeau pământul.
În câmpia lungă calul meu fugea,
Iar a lui picioare iarba n-atingea.
Ne duceam în cale precum visul duce,
Ca genii de spaimă, ca două năluce.
Zburam noi pe lună precum gândul zboară
Când iubirea dulce inima-mpresoară.
Deodată fugaru-mi, sforăind, s-opri.
El în depărtare trei umbre zări,
Trei fecioare albe, nalte și frumoase,
Decât steaua lunii stele mai voioase,
În veselă horă ușoare sălta,
Și glasul lor vesel pe rând îmi cânta:

130

Vasile Alecsandri

*

„Tu, ce-alergi făr’ de plăcere

În câmpia-ntunecată,

Vin’ să afli mângâiere,

Vin’ la curtea mea bogată,

În palaturi aurite

Și-n comori nemistuite

Ți-oi da zile fericite,

Ș-oi fi roaba ta plecată.

*

Tu, ce-alergi făr’ de dorință

În câmpia părăsită,

Vin’ s-ating a ta ființă

Cu-a mea rază strălucită.

A ta mândră pomenire

Va zbura la nemurire

Și de-o falnică mărire

Va fi-n veci însuflețită!

*

Tu, ce-alergi făr’ de iubire

În câmpia cea pustie,

Vin' s-aprinzi a ta simțire

La a dragostei făclie.

Al tău suflet, a ta minte

Vor gusta veselii sfinte

Lângă-o inimă ferbinte

Ce te-așteaptă ca să-nvie!“

Uimit de-a lor cântic și de-a lor zâmbire,

Îmi răpezii calul... crudă amăgire!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

131

Un pas numai încă, eram fericit!

Un pas... ele-n aer rapide-au sărit,

Și-nvârtindu-și hora pe-o rază de lună,

S-au nălțat în ceruri, cântând împreună.

Le-auzii deasupra-mi glasul dulce, lin,

Ca o șoaptă blândă, ca un blând suspin.

Le văzui ca vulturi, ca trei rândunele,

Și ca trei steluțe se perdură-n stele!...

Mă trezii din visul ce mă îngâna.

În tăcerea nopții grierul cânta!

PE MALUL MĂREI

În ceasul trist de noapte, când apriga furtună
Pe marea tulburată, săltând din val în val,
Se nalță, se lățește și vâjje și tună,
Zdrobindu-se de mal,
Atunci când spaima crudă fiori suflă pin lume,
Când tunetul se poartă vuind din loc în loc,
Când marea frământată s-acopere de spume
Și norii ca talazuri arunc spume de foc,
Îmi place a sta singur pe-o stâncă dărâmată,
S-aud pe maluri vântul cu groază şuierând,
Să văd pe-ntinsul negru furtuna întărită
Și cerul fulgerând.
Căci inima mea astfel de jale e muncită
Și plânge cu durere la tine când gândesc,
O! maică, înger dulce! o! maica mea iubită!
Tu, ce-ai zburat din brațe-mi în leagănul ceresc!
Perdut în întuneric sub cerul fără stele,
Lipsit de-a ta ființă ce zace în mormânt,

Eu văd în nori, în valuri, icoana vieții mele

Și gem cu-a nopții vânt!

Ah! mult amar e ceasul când dorul ce jălește,

Cătând în vremi trecute un suvenir slăvit.

Se-mpedică în zboru-i și cade, se lovește

De peatra mormântală a celor ce-am iubit!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

133

*

Cu-a sale pânzi umflate o mică luntrișoară

Pe luciul viu a mării de vânt se îngâna,

Și sub un cer albastru, ca lebăda ușoară,

Azi lin se legăna.

Dar vântul crunt, deodată, suflând cu vijelie,

Schimbă a mării față în munți îngrozitori;

Ș-acum sărmana luntre pe-ntinderea pustie

Zdrobită, se zărește la fulgeri trecători!

134

PĂSĂRICA

— Albă pasărică,

Ce stai singurică
Lângă cuibul tău?
Nu-i ziua senină,
Sau nu curge lină
Apa la pârâu?
De ce plângi cu jale?
Vezi sorile tale
Cum se veselesc.
Prin luncile-umbroase
Vezi cât de voioase
Zbor și ciripesc!
Cu durere, spune,
Ce dor greu supune
Inimioara ta,
De stai singurică,
Dragă păsărică,
Și nu poți cânta?
— Frate,-n depărtare
O pajură mare
Se-nalță mereu.

Gheara-i se lungește,

Ochiu-i se țintește

Tot spre cuibul meu.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

135

Apa-i lină, frate,

Frunza lin se bate

În codru-nflorit.

Dar cuibu-mi jos cade

Că de mult îl roade

Un șerpe cumplit!

136

MAIORULUI IANCU BRAN

Mergi să-ți iei dreapta răsplată de la dreptul ziditor,

Tu, ce lași în urmă jale, vrednicule muritor!

Om de bine, de credință, ce Moldova ți-ai iubit

Și-ntr-acest veac plin de rele fapta bună ai slăvit.

Ai tăi vechi și dragi tovarăși capul, armele plecând,

La lăcașul tău de moarte te duc jalnic suspinând.

Glasul clopotelor sună ceasul tău de vecinicie,

Și văzduhul le răspunde prin o tristă armonie.
Trupul tău ce-au fost țărână în țărână s-a preface,
Iară sufletul tău vesel sus în veci va gusta pace,
Căci, în viață când, ca tine, omul binele slăvește,
Domnul sfânt cu-a sa-ndurare după moarte-l miluiește!

137

DESROBIREA ȚIGANILOR

Te slăvesc, o! zi ferice! sfântă zi de libertate,
Tu, a cărei mândră rază sufletul român străbate!
Te slăvesc, o! zi măreață pentru patria-mi iubită,
Tu, ce-arăți ochilor noștri Omenirea desrobită!
Veacuri multe de durere au trecut cu vijelie,
Sub asprime plecând capul unui neam în osândire!
Dar românul cu-a sa mână rumpe lanțul de robie,
Și ȋiganul, liber astăzi, se deșteaptă-n fericire!
Azi e soarele mai falnic! lumea azi e mai voioasă!
Azi în pept inima-mi crește! azi e viața mea frumoasă,
Căci la glasul libertății văd Moldova deșteptată,
Și la glasul Omenirii o simțesc înduioșată.
Fală-n lume și mărire pentru tine-n veci să fie,

O! Moldovo, țară mândră! tu, ce dai sfânta dreptate!

Brațul tău ce sfarmă astăzi un jug aspru de robie

Ție însăși pregătește viitor de libertate!

138

ODĂ CĂTRĂ BAHLUI

Adeseori departe de-a lumii triste valuri,

Cu pășuri regulate eu măsur al tău pod,

Bahlui¹²! locaș de broaște! râu tainic, fără maluri,

Ce dormi, chiar ca un pașă, pe patul tău de glod.

„Trecut-au, zic atunce, a tale negre unde

Ca gloria, ca viața, ca visul de noroc!“

„Ba n-au trecut, stăpâne! trist nasul îmi răspunde,

Eu le simțesc prea bine, căci mă cârnesc din loc.“

Când luna se ivește pe-a munților gol umăr,

Când pașii mei, ca gândul, prin aburi rătăcesc,

Îmi plac acele imnuri de broaște fără număr,

Ce, chiar ca *oarecare*, în hor orăcăiesc.

Atunce în credință a mea inimă saltă

Ca la un glas prietin iubit și așteptat,

Căci gingașele broaște sunt dulci poeți de baltă,

Precum mulți poeți gingași sunt broaște de uscat.

139

ZIMBRUL ȘI VULPEA

Fabulă

Pe-o pajiște întinsă, cu flori îmbelșugată,

Păștea Zimbrul voios,

Când pe furiș, prin iarbă, o vulpe tupilată

I s-arătă și-i zise cu glas foarte duios:

„O! Zimbrule puternic! o mult slăvite Doamne!

Se poate-a ta mărire să pască pe câmpii,

Supusă, ca noi proștii, la ploile de toamne,

La vânt, la ger, la muște, l-a iernii vijelii?

Au nu gândește oare că-n vremile trecute

S-au prefăcut în Zimbru un falnic Dumnezeu?

Că soarele s-ar perde pe căi necunoscute

De n-ar domni un Zimbru în zodiacul său?

Ah! scumpul meu prietin! dă-mi voie a te duce

Într-un palat de *cinste* în care nencetat

Chiar eu cu-a mele labe de hrană-ți voi aduce,

Și te-oi feri de dușmani cu-al meu protectorat.“

„Ei! te cunosc, șirată!

Răspunse Zimbrul meu.

Ai râs și tu în viață o cioară îngâmfată

Și de atunci, sărmano, tot caș visezi mereu!“

140

CURCILE

Fabulă

Niște curci îmbătrânite,

Gârbovite și zburlite,

Sta sub șură tremurând,

Și, privind cu pizmuire

A porumbilor iubire,

Ziceau toate-așa, pe rând:

„Elei, soro! Elei, frate!

Așa paseri desfrânate

Mai văzut-ați încă voi?

Ian priviți, o! Sorioare!

Cum se drăgostesc la soare,

Făr-a le păsa de noi!

Nu le-i frică

De nimica,
N-au rușine nicidecum!
Au nu știu c-a nostru nume
Onorat de toți e-n lume,
Că drept pilde noi acum...“
„Voi acum sunteți bătrâne,
Le răspunse-atunci un câne.
Voi acum sunteți zbârcite,
Gârbovite și zburlite,
Voi, de ciudă, voi, de ură,
Stați cobind acum sub șură,
Clevetind cu pizmuire
A porumbilor iubire,
Căci de mult v-ați trăit traiul,
V-ați mâncat de mult mălaiul,
Ș-acum toate la un loc
Nu plătiți nici de-un potroc!“

141

FRUMOASĂ COPILIȚĂ

D-rei Z. Filipescu

Frumoasă copiliță!
Spune-mi, de unde vii
Cu zâmbet pe guriță,
Cu mândri ochi și vii?
Ce înger mult ferice
Din ceruri te-au adus
Și pe pământ aice
Străină te-au depus?
Tu ești o nălucire,
Un farmec aurit,
Un vis de fericire,
Un înger de slăvit!
Din cer ești o minune,
Și dulce-i glasul tău
Ca sfânta rugăciune
Când bate ceasul rău!

142

ADEVĂRUL ȘI MINCIUNA

D-nei Z... N

Ți-aș zice că ești frumoasă,

Că ești pasere voioasă,
Că ai glas melodios,
Și că oricine te vede
E ferice și te crede
Dulce înger luminos.
Ți-aș zice că ești o floare
Ce lucești mai viu la soare
Decât celelalte flori,
Că-a ta gingașă zâmbire,
Ca un vis de fericire,
Naște-n inimi dulci fiori.
Dar mă tem că mi-ai răspunde
Cu-al tău glas care pătrunde
Și c-un aer răzător:
„O! poete! vād prea bine
Că minciuna pentru tine
E neprețuit odor.
Lasă îngerii în pace,
Și de vrei plăcere-a-mi face
Ca poet adevărat,

Fă în viață o minune

Hotărându-te a-mi spune

Adevăr neprelucrat.“

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

143

Îți spun dar că ești frumoasă,

Că ești pasere voioasă,

Că ai glas încântător,

Și că-n vecinică frăție

Sufletu-mi se-nchină ție

Ca un frate iubitor.

144

PE UN ALBUM

În zădar vuieste Cerna și se bate

De-a ei stânci mărețe, vechi, nestrămutate,

Și-n cascade albe saltă pe-a lor sân...

Apa-i trecătoare, petrele rămân!

În zădar și anii s-adun cu grăbire,

Trecând peste inimi ce-au gustat iubire!

Suvenirul dulce de-un minut slăvit

Pintre-a vieții valuri stă-n veci neclintit!

145

ROMANȚĂ

De-aș fi, iubito, gîngașa floare

Ce crește-n vale, lângă pârâu,

Aș da și roua și mîndrul soare

Pe-o rază dulce din ochiul tău.

De-aș fi, iubito, paserea mică

Ce pintre frunze saltă ușor,

Pe-a tale brațe stînd fără frică,

N-aș vrea în lume ca să mai zbor.

De-aș fi, iubito, vîntul de seară,

Eu nicio floare n-aș îngâna,

Ci cât e noaptea de primăvară

Pe sînu-ți fraged m-aș legăna.

De-aș fi, iubito, îngerul care

Te-adoarme noaptea cu glasul său,

Ți-aș fura tainic o sărutare

Și-n cer te-aș duce pe sînul meu.

146

ADIO MOLDOVEI

Scumpă țară și frumoasă,

O! Moldovă, țara mea!

Cine pleacă și te lasă

E pătruns de jale grea,

Căci, plutind în visuri line

Pe-al tău sân ca într-un rai,

Dulce-i viața de la tine

Ca o dulce zi din mai!

Eu te las, țară iubită,

De-al tău cer mă depărtez.

Dar cu inima cernită

Plâng amar, amar oftez!

Trist acum la despărțire,

De fiori mă simt cuprins,

Ș-orice dragă nălucire

Pentru mine-acum s-au stins!

Cine știe, cine știe

Dacă-mpins de-al soartei vânt,

M-oi întoarce-n veselie

Să sărut al tău pământ!

De-oi videa încă vrodată

Munții tăi răsunători,

Ce cu-o frunte înălțată

Se perd falnic pintre nori;

Și-ai tăi codri de verdeață,

Unde curg, șoptesc ușor

Rezi izvoare ce dau viață.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

147

Doine care zic de dor,

Ș-al tău cer care zâmbește

Sufletului românesc

Și oricare mă iubește

Ș-ori pe care eu iubesc!

Iată ceasul de pornire!

Iată ceasul mult amar!

Veselie, fericire,

Eu le las pe-al tău hotar,

Ș-a mea inimă îți zice:

O! Moldovo ce jălesc,

Adio! rămâi ferice,

Ferice să te gădesc!

148

LA MORMÂNTUL LUI GR. ROMALO

Încă o rază care se stinge

Din cerul nostru întunecat!

Inima noastră amar te plânge,

O! dulce frate înstrăinat!

Martir iubite a libertății,

Tu mori departe de-al tău pământ!

Mori trist pe țărmul străinătății,

Și noi te ducem l-al tău mormânt!

O! dormi în pace pe-aceste maluri,

Îngânat dulce, ca-n vis ușor,

De glasul mării purtat de valuri,

De glasul nostru uimit de dor.

O! zbori din lume, zbori fără jale,

Suflete blânde! suflet senin!

Căci noi vom spune patriei tale

Cât ai dorit-o pe țărîm străîn!
Cât vom fi încă purtați prin lume
De valul vieții, de-al soartei vînt,
Vom șopti jalnic dragul tău nume
Ca un Adio l-al tău mormînt!

149

ÎNTOARCEREA ÎN ȚARĂ

Pe muchi de prăpăstii lunecînd ușor,
Cu corbii de iarnă mă-ntreceam în zbor.
Sania-mi cea mică, murgul meu cel dalb
Lăsau urme albe pe omătul alb.
Zburam noi ca gândul ce mă-mpresura;
Gîndul meu, ca mine, în ceruri zbura.
Eu răzbăteam iute troieni de ninsori,
El lăsa în urmă-i troieni lungi de nori,
Căci mergeam departe... el cătră o stea,
Eu, înstrăinatul, cătră țara mea!

*

În zădar copacii crengile-și plecau
Și zăpadă-n cale-mi pe rînd scuturau.

În zădar și cerul viscole stârnea
Și cu fulgi prin neguri câmpii așternea.
În zădar și lupii, codrii răzbătând,
Cu crivățul iernii m-alungau urlând.
Și lupii ce urlă, și arborii muți
În negura deasă rămâneau perduți,

150

Vasile Alecsandri

Căci mergeam în grabă... el cătră o stea,
Eu, înstrăinatul, cătră țara mea!

*

În țara mea dulce sunt drumuri de flori;
În dulcea mea țară zbori, murgule, zbori,
În blândul luceafăr am un înger blând;
Înalță-te-n sânu-i, o! tristul meu gând!
Țara nu-i departe; o simt, o văd eu!
Raiul înflorește în sufletul meu.
Steaua se arată pe cerul senin,
Îngerul iubirei îmi zâmbește lin.
Periți, neguri dese! iată dulcea stea!

Pei, străinătate! iată țara mea!

151

LA MOARTEA LUI P. CAZIMIR

Din ramura plăpândă a tinereții tale,

O, țara mea duioasă!

Au mai căzut o floare, te-au părăsit în jale,

În jale dureroasă.

Sărmană, tristă mumă! copiii-ți de iubire

Te lasă fără vreme!

Ei cad, secerăți grabnic de-a morții grea lovire,

Pe sânul tău ce geme.

Ce vânt amar de moarte, vai! suflă peste tine,

De suferi și moare

Orice de-abia-nverzește sub dulcele-ți lumine,

Orice-i de-abia în floare?

Fatală, crudă soartă! Tot ce e drag în lume

Curând din lume pere!

Ferice care lasă măcar un dulce nume

L-a patriei durere!

152

DRIDRI

Cine n-au văzut

Și n-au cunoscut

Pe Dridri voioasă ca o păsărică,

Jur pe Dumnezeu!

Pe sufletul meu!

El în astă lume n-au văzut nimica.

(Cântic francez)

Era grațioasă,

Tânără, frumoasă,

Vie pariziană cu mii de-ncântări.

Mica ei guriță,

Ca o garofiță,

Purta o comoară de dulci sărutări.

Dulcea veselie

Ce inima-nvie

Ca un soare vecinic lucea-n ochii săi.

Ea-nsufla iubire,

Plăcere, uimire,

Căci era artistă în sufletul ei.

Prin orice mişcare,
Prin a sa cântare,
Prin a sa fiinţă, vesela Dridri
Semăna o floare
Cu mici aripioare
Ce zbura pin aer ca un colibri.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

153

Cine n-au zărit-o
Şi n-au urmărit-o
Trecând în primblare Câmpii Elizei¹³?
Cine-au urmărit-o
Şi iar au zărit-o
Fără să dorească a fi dragul ei?
Parisul e mare!
Şi-n sânul lui are
Multe frumusele, dalbe cât ai vrea;
Dar aşa dălbică,
Aşa frumuşică
N-au avut Parisul, nici n-a mai avea!

Multe știu să cânte
Și voios să-ncânte
Noaptea în bancheturi pe iubiții lor,
Dar ca dânsa cine
Știa să închine
Cupa veseliei dulcelui amor?
Ca un dalb de lună,
Ca o veste bună
Ea veni pe lume într-un carnaval,
Și râzând de moarte,
De relele soarte,
Ea cânta tot astfel pe al lumii val:
„Viața-i trecătoare,
Dragostea-i un soare
Care luminează calea scurtei vieți.
Mergeți dar ca mine,
Cu fruntea-n lumine,
Voi ce treceți plaiul dulicei tinereți.
Cerul mult ferice
Ne-au trimis aice

Ca-mpreună vesel să călătorim,

154

Vasile Alecsandri

Și ne-au dat simțire,

Dor de fericire,

Inimă ferbinte ca să ne iubim.

Inima-mi e plină

D-amor, de lumină,

Și vrea să iubească până ce-oi muri.

Sufletul meu râde;

Raiul se deschide,

Se deschide-n glasul veselei Dridri.“

Astfel de cântare

Cânta-n nepăsare

Draga copiliță cu glas aurit.

Ea credea-n iubire

Și în nălucire

Ca în cerești daruri fără de sfârșit.

Nu știa că-n lume

Cel mai dulce nume

Cea mai scumpă floare, cel mai gingaș dor

Moartea le atinge

Și curând le stinge

Cum se stinge-un fulger viu și trecător! ...

Sub o cruce tristă,

Vesela artistă

Odihnește-acuma singură-n mormânt.

Singură, tăcută,

Acum e perdută

Într-un colț de lume, sub negrul pământ!

Dalbe tinerețe,

Gingașe frumsețe,

Cine putea crede că voi veți peri!...

Deși n-o mai vede,

Nimine nu crede

C-au putut să moară vesela Dridri!

155

UMBREI LUI NICU GHICA

Tu ce-ai fost în lume atât de iubit!

Inimă de înger! suflet amărât!

Mare au fost taina durerilor tale,
De-ai lăsat în lacrimi, de-ai lăsat în jale
Patrie, soție, rude și copii,
Ce te plâng pe malul tristei vecinicii!
Dar cât de grozavă, cât de nepătrunsă
Au fost acea taină în sânu-ți ascunsă!
Astfel tu în suflet erai simțitor
Și l-a altor patimi dulce-ndurător,
Astfel știai face jertfi neconținute,
Că din pragul morții te-ai fi-ntors, iubite,
De gândeai ce lacrimi lași în urma ta,
De puteai copiii a ți-i săruta!...
O! ființă blândă! umbră mult jălită!
Auzi tu din țărmul unde ești sosită
Cum te plânge lumea care te-au pierdut?
Cum te plânge țara care te-au avut?
Vezi tu vâlul negru, noaptea-ntunecată
Care peste inimi s-au întins deodată?

Simți tu de departe ce deșert cumplit
Lași între prietini care te-au iubit?
Omenirea tristă au pierdut în tine
O comoară scumpă, un izvor de bine,
Patria un razem, noi un frățior,
Copilașii tineri fericirea lor!...
O! voi, lanțuri tainici! voi, legături sfinte
De copil al țării, de om, de părinte!
Visuri de iubire și de viitor,
Ce-ngânați în cale-i omul trecător!
Voi, simțiri înalte ale Omenirii,
Glasuri mângâioase a dumnezeirii,
Toate, într-o clipă, cum de-ați părăsit
Sufletu-i nemernic, gându-i rătăcit?...
Astfel au vrut soarta! și când ea voiește,
Omul cade!... iarba pe-a lui urmă crește!
Omul e o taină, viața lui un vis,
Sufletelor blânde cerul e deschis.
Cel ce-au fost odată ștersu-s-au din lume
Ca un fulger iute, ca un val de spume.

Cel ce răspândit-au bunuri pe pământ,
Singur, în tăcere, zace sub mormânt,
Singur, într-un codru, doarme el departe
De al lumei zgomot, visuri mult deșarte,
Ș-umbra-i e-ngânată jalnic, lin, ușor
De-al codrului freamăt și de-al nostru dor!

157

DOR DE CĂLĂTORIE

Primăvara cea verzie
Cu cosița-i aurie
Mi-au sosit voios în țară,
Drăgulița primăvară!
Ș-au adus un dulce soare,
Ș-un sân plin de lacrimioare.
Ș-au adus o lună plină
Ca s-o scalde în lumină.
Lunca râde și-nverzește,
Doru-n suflet se trezește.
Izvorașul curge-n vale
Și-mi aduce dor de cale.

Dați-mi, dați-mi aripioare,
C-aud glasuri de cucoare.
Dați-mi aripi sprintinele,
C-aud glas de rândunele.
Să mă duc în depărtare,
Peste munți și peste mare.
Să mă duc în lumea-ntreagă
Ca o pasere pribeagă.
Duce-m-aș în cale lungă,
Dor să nu mă mai ajungă!
Duce-m-aș și m-aș tot duce,
Dor să nu mă mai apuce!

158

BOSFORUL

Dormea în liniștire Bosforul fără valuri,
Într-a Europei mândre ș-a Asiei verzi maluri
Ca un balaur verde în lupte ostenit.
Din ziori și pân-în noapte pe umeri el purtase
Corăbii cu trei poduri, nenumărate vase
Spre-apus și răsărit.

Acum dismierdat însă de-a ginilor suflare,
Se legăna molatic cu-o leneșă mișcare
Și, ca oglindă vie, sub cer se întindea.
Iar luna zâmbitoare, și tainică, și lină,
Vărsând pe-a sale unde dulci spume de lumină,
Cu fața sa bălaie în el se oglindea.
Precum acele paseri, străine călătoare,
Ce se abat în șesuri la asfințit de soare,
Strângând ale lor aripi căzute de lung zbor,
Mulțime de corăbii cu pânzele-nvălite
Sta, umbre urieșe, fantasme neclintite
Pe luciul Bosfor.
Era la ceasul tainic când genii de noapte
De la un mal la altul aduc duioase șoapte,
Când marea-ncet adoarme cu-o suspinare grea.
Atunci când lumea-și pune fantastica sa haină,
Când orice zefir trece purtând o dulce taină,
Când orice undă poartă în frunte-i câte-o stea.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

Era la ora tristă când palida cadână,
Cu lacrimi pe-a ei gene, cu fruntea pe-a sa mână,
Privind în depărtare un zbor de elcovani,
Ar vrea pe luciul apei, ca paserile-acele,
Să fugă-n sânul nopții, zburând spre Dardanele.
Departe de tirani.

Nu se zărea atunce pe umeda câmpie
Decât scânteii și fulgeri de flacără-argintie
Ce, șerpoind prin apă, pluteau și s-alungau,
Sau delfini fără număr, care, sărind din mare
Și-n spume luminoase mișcând a lor spinare,
În valuri după stele pe rând se cufundau.
Acum de mult imamul din minare cântase,
De mult glasul-i puternic la rugăciuni chemase
Copiii lui Mohamed în naltele geamii;
Nu s-auzea în lume decât suspinuri mute
Ș-acele blânde glasuri de umbre nevăzute
Ce vin de prin pustii.
Deodată-n întuneric o barcă nezărită
Trecu ca visul negru pe-o frunte adormită,

Lăsând o urmă lungă pe-adâncul umed plai.

Pe mal un cântic dulce se auzi deodată;

Iar barca cu grăbire spre cântic îndreptată

Se afundă în umbra mărețului sarai.

160

STROFE LUI C. NEGRI

I

Prietinul meu Negri, iubit și dulce frate,

Îți scriu aceste strofe din locuri depărtate

În care-odinioară, ca mine călător,

Lăsând a ta gândire în tainicul ei zbor,

Adeseori ca mine ai stat culcat pe maluri,

Cu sufletu-ți în ceruri, cu ochii tăi pe valuri.

II

În orice parte-a lumii străin eu mă găsesc,

Îmi place, sunt ferice la tine să gândesc,

Și-n orice întâmplare a vieții mele-mi place

La gândurile mele părtaș de a te face,

Căci, din copilărie, cu tine m-am deprins

Să-mpart orice simțire de care sunt cuprins.

III

De mă muncește dorul când îmi aduc aminte

De vremile trecute a dragostei ferbinte;

De simt a mele lacrimi curgând încetișor

Când se deșteaptă-n mine al țării gingaș dor,

Dureri sau veselie, orice vie simțire

M-apropie de tine cu-o dulce înfrățire.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

161

IV

Acum, pe malul mării, la umbră stând culcat,

În liniște adâncă și-n visuri cufundat,

Privesc trecând mulțime de vase călătoare

Ce lunecă pe valuri ca lebede ușoare,

Și gându-mi le urmează sub cerul fără nori,

Ca paserea pribeagă ce cată-un cuib de flori.

V

El merge să revază acele mândre plaiuri,

A tinereței noastre armonioase raiuri,

În care, ca și tine, o! scumpe frățior,

Simțit-am al meu suflet ferice, iubitor,
Crescând în înflorire sub al iubirei soare
Și culegând a lumii plăceri încântătoare.

VI

Se duce el în grabă ș-oprește zborul său
Pe unde-odinioară trecut-am tu și eu,
Dar mai ales îi place uimit să se închine
Acelor două țărături de suvenire pline,
Neapoli, Veneția, poetice surori
Ce-n inimile noastre deșteaptă dulci fiori.

VII

O! Negri, scumpe frate! cât vom trăi în lume
Cu multă-nduioșire șopti-vom aste nume,
Și câte ori în viață cu drag le vom șopti,
Cu drag unul la altul frățește vom gândi,
Căci între două inimi mai strânsă e unirea
Când ele deopotrivă au cunoscut iubirea.

162

Vasile Alecsandri

VIII

Trec anii cu grăbire pe calea scurtei vieți!
Se vestejește floarea frumoasei tinereți,
Dar sufletul nu-și pierde a sale daruri sfinte.
El vecinic are viață și își aduce-aminte
De oricare simțire, de oricare cuvânt
Ce l-au făcut să afle chiar cerul pe pământ.

IX

Așa pe vecinicie va sta întipărită
În sufletele noastre icoana mult slăvită
Aceleia ce în lume au fost îngerul meu!
Și ora tristă-n care, zburând la Dumnezeu,
Ne-au dat cea de pe urmă a sa dulce privire,
Unind mâinile noastre în vecinică-nfrățire!

MĂRGĂRITĂRELE

(1852—1862)

*Lacrimile izvorâte dintr-un suflet simțitor,
Precum roua dimineții, se înalță tainic nor
Și se duc de se revarsă pe al Domnului altar
În odoare prețioase, în ceresc mărgăritar.*

DEȘTEPTAREA ROMÂNIEI

1848

Voi ce stați în adormire, voi ce stați în nemișcare,

N-auziți prin somnul vostru acel glas triumfător,

Ce se-nalță pân' la ceruri din a lumii deșteptare,

Ca o lungă salutare

Cătr-un falnic viitor?

Nu simțiți inima voastră că tresare și se bate?

Nu simțiți în peptul vostru un dor sfânt și românesc

La cel glas de înviere, la cel glas de libertate

Ce pătrunde și răzbate

Orice suflet omenesc?

Iată! lumea se deșteaptă din adâncă-i letargie!

Ea pășește cu pas mare cătr-un țel de mult dorit.

Ah! treziți-vă ca dânsa, frații mei de Românie!

Sculați toți cu bărbăție,

Ziua vieței a sosit!

Libertatea-n fața lumii a aprins un mândru soare,

Ș-acum neamurile toate cătră dânsul ațintesc

Ca un cârd de vulturi ageri ce cu-aripi mântuitoare

Se cerc vesel ca să zboare

Cătră soarele ceresc!

Numai tu, popor române, să zaci vecinic în orbire?

Numai tu să fii nevrednic de-acest timp reformato?

Numai tu să nu iei parte la obșteasca înfrățire,

La obșteasca fericire,

La obștescul viitor?

166

Vasile Alecsandri

Până când să creadă lumea, o! copii de Românie!

C-orice dor de libertate a perit, s-a stins din voi?

Până când să ne tot plece cruda, oarba tiranie

Și la caru-i de trufie

Să ne-njuge ea pe noi?

Până când în țara noastră tot străinul să domnească?

Nu sunteți sătui de rele, n-ați avut destui stăpâni?

La arme, viteji, la arme! faceți lumea să privească

Pe câmpia românească

Cete mândre de români!

Sculați, frați de-același nume, iată timpul de frăție!

Peste Moina, peste Milcov, peste Prut, peste Carpați

Aruncați brațele voastre cu-o puternică mândrie

Și de-acum pe vecinicie

Cu toți mânilă vă dați!

Hai, copii de-același sânge! hai cu toți într-o unire

Libertate-acum sau moarte să cătăm, să dobândim.

Pas, români! lumea ne vede... Pentru-a Patriei iubire,

Pentru-a mamei desrobire

Viața noastră să jertfim!

Fericit acel ce calcă tirania sub picioare!

Care vede-n a lui țară libertatea renviind,

Fericit, măreț acela care sub un falnic soare

Pentru patria sa moare,

Nemurire moștenind.

167

SENTINELA ROMANĂ

Poem istoric

Românul nu pere.

I

Din vârful Carpaților,

Din desimea brazilor,
Răpezit-am ochii mei
Ca doi vulturi sprintinei,
Pe cea vale adâncită
Și cu flori acoperită,
Ce se-ntinde ca o ceață
Păn' în Dunărea măreață
Și de-acolo-n depărtare
Păn' în Nistru, păn' în Mare.
Iar pe cel amar pustiu
Cu văzutul ce-ntâlnii?
Întâlnii viteaz oștean,
Purtând semne de roman,
Falnic, tare ca un leu
Și cu chip frumos de zeu.
Brațu-i stâng era-ncordat
Sub un scut de fer săpat
Ce ca soarele soarea,
Și pe care se zărea
O lupoaică argintie

Ce părea a fi chiar vie,
Și sub fiară doi copii
Ce păreau a fi chiar vii.
Mâna-i dreaptă ținea pală;
Iar pe cap purta cu fală
Coif de aur lucitor,
Ca un zeu nemuritor.

168

Vasile Alecsandri
Cel viteaz era calare
Pe-un cal alb în nemișcare,
Și, ca dânsul, neclintit
Sta, privind spre răsărit.
Numai ochii săi mișca,
Vulturește-i alerga
Pe cea zare cenușie,
Lungă, tainică, pustie,
Unde, ca prin vis trecând,
S-auzea din când în când
Vuiet surd, grozave șoapte

Ce veneau din meazănoapte,
Zgomot lung, înădușit
Ce venea din răsărit.
Iarba nu se clătina,
Frunza nu se legăna.
Paserea la munți zbura,
Fiara-n codri tremura,
Căci prin lumea spaimântată,
În uimire cufundată,
Treceau reci fiori de moarte,
Presimțiri de rele soarte!
Iar pe cer un vultur mare,
Făcând cercuri de zburare,
Se vedea plutind cu fală,
Și-n rotirea-i triumfală,
Țintea ochiul său măreț
Pe viteazul călăreț.
— Cine ești? de unde ești?
Pe la noi ce rătăcești? —
— Sunt roman și sunt oștean

De-a-mpăratului Traian!

Maica Roma cea bătrână

Mi-a pus arma asta-n mână

Și mi-a zis cu glasul său:

Fiiul meu, alesul meu!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

169

Tu, din toți ai mei copii

Cel mai tare-n vitejii!

Mergi în Dacia, grăbește

Pe barbari de-i risipește,

Ș-apoi vecinic privighează,

Sentinelă mult vitează,

Și te-aține la hotare

Că s-aud în depărtare

Răsunând dușmane păsurî,

Menințând barbare glasuri...

Venit-am și am învins!

Pe barbari pe toți i-am stins

Și pe țărmurile lor

Acum, domn stăpânitor,
Aștept oardele avane,
Aștept limbile dușmane
Care vin din răsărit
Ca potop nemărginit
Să cuprindă, să înece
Tot pământul unde-or trece! —
— O! viteze neferice,
Ai să peri în câmpi aice!
— Eu să per, eu?... niciodată
Vie-o lume încruntată,
Vie valuri mari de foc...
Nici că m-or clinti din loc.
Tot ce-i verde s-a usca,
Râurile vor seca,
Și pustiul tot mereu
S-a lăți-mpregiurul meu,
Dar eu vecinic în picioare
Pintre valuri arzătoare

Vasile Alecsandri

Voi lupta, lupta-voi foarte

Făr-a fi atins de moarte,

Căci român sunt în putere,

Și românu-n veci nu pere!

II

Apa trece, petrele rămân.

Abie zice, și deodată

Fulgeră-n cer o săgeată,

Vâjâie, vine, lovește

Scutul care zinghenește

Ș-o respinge,-o zvârle jos

Ca pe-un șerpe veninos.

După dânsa-n depărtare,

Colo-n fund, în fund la zare,

Se ivește-un negru nor

Plin de zgomot sunător

Ce tot vine, ce tot crește

Și pe câmpuri se lățește

Cât e zare de zărit

Între nord și răsărit!

— Sentinelă, privighează,

Norul crunt înaintează.

Sentinelă! te arată,

Norul crunt se sparge!... Iată,

Iată oardele avane,

Iată limbile dușmane

De gepizi și de bulgari,

De lombarzi și de avari!

Vin și hunii, vin și goții,

Vin potop, potop cu toții

Pe cai iuți ca rândunele,

Fără frâie, fără șele,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

171

Cai sirepi ce fug ca vântul

De cutremură pământul!

Mulți sunt ca nisipul mării,

Mulți ca ghearele muștrărei

Într-un suflet păcătos,

Într-un cuget sângeros!...

Sai, române, pe omor,

Fă-te fulger răzbitor,

Fă-te Dunăre turbată,

Fă-te soartă ne-mpăcată

Căci potopul iată-l vine

Și-i amar, amar de tine!

— Vie!...

Ca o stâncă naltă

Ce din vârf de munte saltă,

Tună, se rostogolește,

Cade, rumpe și zdrobește

Codrii vechi din a sa cale

Pân' în fund, în fund devale;

Astfel crunt ostașul meu

Își izbește calul său

Peste codrii mișcători

De barbari năvălitori.

El îi sparge, și-i răzbește,

Snopuri, snopuri îi cosește,

Și-i înfrânge, și-i respinge,
Și-i alungă, și-i învinge!
Calu-i turbă, mușcă, sare,
Nechezând cu înfocare,
Calcă trupuri sub picioare,
Sfarmă arme sunătoare
Și cu greu în sânge-noată,
Și mereu se-ndeașă-n gloată.
Crunt război! privire cruntă!
Fiiiul Romei se încruntă...

172

Vasile Alecsandri
Fulgeri ies din ochii săi!
Fulgeră mii de scânteii
Dintr-a armelor ciocniri
Și lucioase zingheniri.
Zbor topoarele-aruncate,
Zbârnîe-arcele-ncordate
Și săgețile ușoare
Nouăază mândrul soare.

Caii saltă și nechează,
Lupta urlă, se-ncleștează
Și barbarii toți grămadă
Morței crude se dau pradă!
Zece cad, o sută mor,
Sute vin în locul lor!
Mii întregi se risipesc,
Alte mii în loc sosesc!
Dar viteazul cu-a sa pală
Face drum pîntre năvală,
Și pătrunde prin săgeți,
Că-i român cu șapte vieți!
În zadar hidra turbează,
Trupu-i groaznic încordează,
Geme, urlă și crâșnește
Și-mpregiur se-ncolăcește.
Fiiul Romei se aprinde,
Hidra-n mâne-i o cuprinde
Ș-o sugrumă, și o sfarmă,
Ș-o învinge, și o darmă!...

Fug gepizii, fug bulgarii,
Și lombarzii și avarii;
Fug și hunii, fug și goții,
Fug potop, potop cu toții,
Și se duc, se duc ca vântul
Asurzind întreg pământul
De-a lor urlete barbare,
De-a lor vaiete amare!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

173

III

Roma, Roma nu mai este.

Unde-s oardele avane?

Unde-s limbile dușmane?

Au perit, s-au stins din față,

Precum toamna-n dimineață

Se topesc, se sting la soare

Negurile-otrăvitoare!

Cu ce vifor de urgie

Năvăliră-n Românie!

Cum veniră de turbați,
Ca balauri încruntați,
Cu o falcă-n cerul sfânt
Și cu alta pre pământ!
Dar s-au dus cum n-au venit
În pustiiul lor cumplit,
Părăsind în urma lor
Câmpul luptei de omor!
Lat e câmpul celei lupte,
Lat și plin de arme rupte,
Plin de trupuri fărâmate
Care zac grămăzi culcate,
Plin de sânge ce-l pătează
Și văzduhul aburează!
Unde sunt atâtea vieți,
Unde-s ochii îndrăzneți?
Moartea rece le-a cuprins,
Într-o clipă ea le-a stins,
Și pe câmpul cel de moarte,
Crunt locaș de rele soarte,

S-a lăsat acum deodată

O tăcere-nfricoșată!

174

Vasile Alecsandri

Numai când, din vreme-n vreme,

Se aude-un glas ce geme,

O jălire-ntristătoare,

Un suspin de om ce moare,

Sau nechezul dureros

Unui cal răsturnat jos,

Care cheamă ne-ncetat

Pe stăpănu-i jos culcat.

Soarele își schimbă locul

Și apune roș ca focul,

Întinzând pe cea câmpie

O văpseală purpurie

Ca un sângheros veșmânt

Peste-un lung și trist mormânt!

Iar în naltul cerului,

Deasupra mormântului,

Țipă vulturul cu fală
Și-n rotirea-i triumfală
Încunună cu-al său zbor
Pe viteazu-nvingător.
Să trăiești, ostaș romane,
Stâlp a lumii apusane!
Tu cu peptu-ți ai oprit
Valul crunt din răsărit,
Și cu brațul tău armat
Pasul soartei l-ai schimbat!
Dar ce zic!... un fior rece
Pintre-a lumii vâne trece,
Căci deodat-un glas prin lume,
Fără seamăn, fără nume,
Sună, duce-o neagră veste:
Roma, Roma nu mai este!...
Zis-a glasul, un răsunet
Lung răspunde ca un tunet,
Și a Romei vultur falnic
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

Cade, dând un țipet jalnic!
Zis-a glasul, și cu jale
Plângând soarta mumei sale,
Fiiul Romei cei bătrâne
Scapă armele din mâne,
Pleacă fruntea și-n durere
Moartea cheamă, moarte cere!
Iară calu-i frățior,
Nechezând încetișor,
Câmpul luptei părăsește
Și spre munți încet pornește,
Ducând lin și nesimțit
Pe stăpânul lui iubit...
Ei se duc în tristă cale
Și pe urma lor devale
Cade-o noapte-ntunecoasă,
Noapte oarbă, fionoasă
Ca fundul pământului,
Ca taina mormântului!

Și sub neagra sa aripă
Se șterg toate într-o clipă
Cum se șterge de ușor
Visul cel amăgitor,
Și ca suvenirul sfânt
Celor care nu mai sunt!...

176

VIS DE POET

Ea era frumoasă, dulce,-ncântătoare,
Ca o floare vie, căzută din soare;
Lumea-namorată și de doruri plină
O slăvea în taină ca pe o regină,
Și pe când nici visul nu-ndrăznea, nici dorul
Până lângă dânsa să-și înalțe zborul,
Gingaș, cu iubire, un poet ferice
Prin a lui cântare îndrăznea a-i zice:
„Când privesc la tine, scumpa mea iubită,
Ca o liră dulce inima-mi trezită
Cântă și serbează bunurile vieții,
Farmecul iubirei și a tinereții.

Când privesc la tine, draga mea frumoasă,
Raiul îmi deschide poarta-i radioasă,
Și zăresc pintr-ânsa plaiul nemuririi,
Unde ne așteaptă îngerul iubirii.
Atunci omenirea, viața de amaruri
Se îmbracă-n ochii-mi cu plăcute daruri;
Patria-mi ascunde chinurile-i grele,
De zâmbește vesel fericirii mele,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

177

Și tot ce încântă, tot ce dă uimire,
Tot ce-nalță omul la dumnezeire,
Dragostea, virtutea, dulcea poezie,
Îmi șoptesc de tine și mă-nchină ție!
Iar când, mult ferice, îmi aduc aminte
Că-ntre-a noastre inimi sunt legături sfinte,
Că tu, înger dulce, tu, minune vie,
Ai venit din ceruri ca să te dai mie!
C-al tău sân ferbinte bate pentru mine,
C-a ta frumuseță este al meu bine...

O! atunci, iubită, sufletu-mi s-aprinde,
Nobilă mândrie vine de-l cuprinde,
Și simt că el numai e menit pe lume
De a fi altarul scumpului tău nume!
Astfel la picioare-i poetul cânta,
Iar ea, vărsând lacrimi, blând îl asculta,
Și-n a sa uimire gingașă, adâncă,
Îl ruga, zâmbindu-i, să mai cânte încă:
„Spune-mi ce minune, care scump odor
Ar putea în lume să-ți insufle dor?
Care vis de aur s-a oprit din cale
Ca să fie visul tinereței tale?
Vrei pe-aripa dalbă unui sprinten nor
Cerul și pământul să-i alergi ușor?
Vrei s-anin pe frunte-ți mărgăritarele,
Salbe înșirate pe raze de stele?

178

Vasile Alecsandri

Vrei tu la picioare-ți lumea s-o închin?
Vrei să fii regina cerului senin?

Spune-mi, ce minune dorești ca să nască
Pentru-a ta plăcere dragostea-mi cerească?“
„Dragul meu poete! nu doresc odoare,
Din a ta cunună vreau numai o floare.
Acea floare scumpă dacă aș avea,
Altă-mpodobire pe frunte n-aș vrea.
Și numai amorul care mă învie
Ar întrece-n mine falnica-mi mândrie!

Tu ești visul gingaș ce din zborul său
Varsă încântare sufletului meu.
Tu-mi îndulcești viața, tu-mi șoptești din stele,
Tu luminezi calea rugăciunii mele,
Și în veci pe tine cu drag te găsesc
În orice îmi place, în orice iubesc,
Ș-o credință sfântă de la cer îmi vine
Că în altă lume m-am iubit cu tine.
O! mult îmi e scumpă închinarea ta,
Căci, iubind, amorul tu știi a-l cânta,
Și prin armonia dulcei tale lire
Vom zbura-mpreună către nemurire.
O! pleacă-a ta frunte pe inima mea,
De ascultă dorul ce șoptește-n ea,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

179

Ș-apoi cântă lumii țara mea slăvită,
Cântă România și pe-a ta iubită!...“
Cine-ar putea crede că acest amor
A fost o părere, un vis trecător?

Poetul visase, cum visez poeții,
Flori de altă lume pe cărarea vieții.
Iar când la lumină ochii a deschis,
În ceruri zburase cerescul său vis!
„O! vis a iubirei! zis-a el cu jale,
Simțind două lacrimi pe genele sale.
Scumpă nălucire! te întoarce-n rai,
Mergi de înflorește pe cerescul plai,
Căci un vis, ca tine, așa de fericite,
A-nflori nu poate pre pământ, aice!“

180

BISERICA RISIPITĂ

Legendă

I

Sus, pe muntele Ceahlău,
Stă la pândă Duhul rău
Și aruncă peste munți
Ochii săi șerpilor și crunți,
Cu ochirea-i să zărească
Vreo pradă sufletească.

Dar deodată el tresare,
Căci aude-n depărtare
Glas de clopot chemător
Pintre munți răsunător,
Și cu groază el zărește
Pe câmpia ce-nverzește
O biserică măreață
Strălucind albiu prin ceață
Lâng-a Bistriței verzi maluri,
Ca un vas frumos pe valuri.

II

Satan urlă, Satan zbiară,
Căci mai vede, vede iară
Șiruri albe de români,
De femei cu flori în mâni,
Și copii, și mândre fete,
Și flăcăi cu negre plete
Coborând ca lungă oaste
Pe-ale dealurilor coaste,
Răzbătând codrii pustii,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

181

Trecând peste ape vii,
Șerpuind prin văi adânci,
Sărind peste-nalte stânci
Și-ndreptându-se în cale
La biserica din vale,
Unde clopotul suna
Și-n văzduh se legăna.

III

Satan urlă, Satan zice:
„Răpezi-mă-voi de-aice,
Și în gheară de-o voi strânge,
Limba-n clopot o voi frânge,
Vecinic ea să nu mai sune
Ceasul crunt de rugăciune!...”
Și cum zice, în turbare,
De pe munte falnic sare,
Aripi negre întinzând
Și cu ele-ntunecând

Şapte codri mari, cărunţi,

Şapte sate, şapte munţi!

El se-nalţă şi se lasă

Pe clopotniţa frumoasă,

Ca un vultur răpitor

Pe o lebădă în zbor.

IV

Turnul geme-n temelie

Ca de aspră vijelie.

Clopotul dogit răsună,

Clătinat ca de furtună,

Şi pe iarba vestejită

Cade crucea aurită.

Iar Satan grozav scrâşneşte,

Clopotul din turn smunceşte

182

Vasile Alecsandri

Şi-l aruncă-n depărtare

Peste Bistriţa cea mare.

„Unde eşti, Dumnezeu sfinte?

Unde ești, Doamne părinte,

De lași tu pe Duhul rău

Să calce locașul tău?“

Astfel munții stau privind,

Cătră ceruri glăsuind!

V

Iară Bistrița vitează

Apele-și înfuriază,

Vrând cu zgomot să înece

Pe Satan în sânul-i rece.

Ea adună mări de apă

Și-ntr-o clipă malul sapă,

Încât turnul de pe mal

Cade-n aprigul ei val,

Cu Satan ce se afundă

Ca un fulger într-o undă!

Apa saltă, clocotește,

Nici că se mai limpezește!

Și de-atunci în acel loc

Ea tot ferbe ca de foc,

Și adeseori s-aude

Răsuflând gemete crude.

VI

Spun păstorii din Ceahlău

Că în timpul acel greu

Cerurile s-au deschis

Ș-un glas tainic ar fi zis:

„Tu, ce-ai fost de iad călcată,

Monăstire blăstămată,

Tu să aibi atunci iertare,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

183

De blăstem să ai scăpare

Când doi îngeri iubitori

Într-o noapte fără nori

S-or opri din a lor cale

Pe risipurile tale,

Și prin dulcea lor iubire

Ți-or aduce-a mea sfințire!...”

.....

Fost-a, nu, așa minune?

Bistrița o poate spune!

184

CÂNTICUL MĂRGĂRITEI

Auzit-ai, frate, de un plai frumos

Care-n veci răsună de cântări iubite?

Unde se-mpreună cerul luminos

Cu albastrul mării cei nemărginite?

Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;

Pe-ale tale brațe du-mă, dragul meu!

Unde vântul serii, blând ca un suspin,

Leagănă-n tăcere dalbe flori de aur?

Unde pe-ale rodii salbe de rubin

Flutură verdeața frunzelor de laur?

Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;

Pe-ale tale brațe du-mă, dragul meu!

Auzit-ai, frate, de acel Bosfor,

Ce din valuri iese și s-aruncă-n valuri?

Care oglindează ca prin vis ușor

Tainice saraiuri și-nverzite maluri?

Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;
Pe-ale tale brațe du-mă, dragul meu!
Unde călătorul, vesel îngânat,
Doarme-n legănarea lungelor caice,
Și în altă lume tainic deșteptat,
Vede împlinirea viselor ferice?

Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;
Pe-ale tale brațe du-mă, dragul meu!
Auzit-ai, frate, de-un plai îngeresc,
Unde înflorește scumpa nălucire?

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

185

Unde a iubirei dar dumnezeiesc
Ca cerescul suflet are nemurire?
Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;
Pe-ale tale brațe du-mă, dragul meu!
Dar ce zic? Ah! unde, unde este plai
Mai frumos, mai vesel, mai bun de iubire
Decât țara noastră, acest dulce rai
Plin de încântare, plin de fericire?

Acolo-mi e dorul, acolo mă vreau;

Lasă-mă aice să mor, dragul meu!

186

PĂSĂRICA MĂREI

De trei zile-acum pe mare,

Navigând fără-ncetare,

Noi pământul n-am zărit!

Vântul suflă și ne-mpinge;

Orizonul ne încinge

Ca un cerc nemărginit.

În ce parte se răpede,

Ochiul omului nu vede

Decât umede câmpii.

Marea-i lată și adâncă!

Cine știe mâine încă

De-om mai fi pînă la cei vii?

Ziua trece, ziua scade

Și pe gânduri omul cade,

Suspinând încetișor.

Noaptea-aduce mii de stele

Omul trist, privind la ele,
Varsă-o lacrimă de dor.
Iar o păsărică vine
Prevestind țarmuri vecine,
Liman vesel și deschis.
Pe catarg ea saltă, cântă,
Ne uimește, ne încântă
Ș-apoi zboară ca un vis.
Într-un suflet cu simțire
Astfel glasul de iubire
Sună dulce-ncântător,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

187

Și din noaptea-ntunecată
Îl trezește de-i arată
Mult ferice viitor.
Astfel glasul libertății
Va suna-n ziua dreptății
Pentru biata țara mea,
Și din umbrele durerii

Steaua mândră-a învierii

Răsări-va pentru ea!

188

FLOAREA OCEANULUI

Pe vârful aprig acestor maluri

O floare mică a răsărit,

Și între ceruri, și între valuri

E clătinată de vânt cumplit.

Naltă e stânca, marea-i adâncă!

Spumegă valul jos clocotind;

Dar floricica sus, de pe stâncă,

Zâmbește vesel, la cer privind.

În zadar vântul vrea să o zboare

Ca s-o arunce cruntului val;

Ea își deschide inima-n soare

Și-nveselește aprigul mal.

Astfel, iubită, în a mea viață,

Scump suveniru-ți e neclintit;

Și-n veci revarsă al lui dulceață

În al meu suflet mult fericit!

Fie talazuri în astă lume!
El pe deasupra zboară voios
Și se îngână cu al tău nume
Ca floarea mică cu-al ei miros.

189

MUNTELE DE FOC

Legendă din Munții Apenini
Pe cei munți pustii, sălbatici,
Din Lombardo-Veneție,
Unde noaptea în orgie
S-adun demonii lunatici,
Hoți de moarte doisprezece
Stau în rond sub vântul rece
Care șuieră și trece!
Focul cerului s-aprinde,
Urmărit de groaznic tunet,
Și al munților răsunet
Pintre văi adânci se-ntinde.
Hoții râd cu voie bună.
Șeful lor, purtând cunună,

Cântă astfel în furtună:

„Varsă-n cupa mea de aur

Acest vin ce desfătează

Și mă-mbată, mă turbează,

Ca sângele roș pe taur.

Toarnă, drege tot aice,

Și când eu *destul* voi zice,

Pe-al meu cap trăsnetul pice!

Beți, voinici, până la moarte!

În ceas vesel de plăcere

190

Vasile Alecsandri

Să uităm orice durere,

Orice chin a relei soarte.

Beți, copii, toți după mine

Și-nchinați cupele pline

L-a fulgerilor lumine!

Vântul bate, cerul tună,

Munții urlă, Satan râde,

Iadul vesel se deschide

Și cu noi cântă-mpreună.
Pe când lumea se-ngrozește,
Omul brav benchetuiește
Ș-al lui suflet se-ntărește!
Tremure-se tot în lume
Cât va ferbe sânge-n mine!
Facă-și cruce și se-nchine
Cel ce-aude de-al meu nume.
Eu sunt brațul care frânge!
Eu sunt ochiul ce nu plânge
Eu sunt gura ce bea sânge!“
Abie zice, și deodată
Cade hoțul de pe munte,
Fulgerat, lovit în frunte
De a cerului săgeată!...
De-atunci mii de focurele,
Limbi de pară albăstrele,
Ard pe locurile-acele!

Frunză verde de alună!
Trece voinicul pe lună
Și codrul voios răsună.
Trece hoțul haulind,
Pe cărare coborând,
Din frunziș mereu pocnind.
Măi voinice, voinicele,
Ie-ți tăiușul de plăsele,
Pune mâna pe oțele,
Că se primblă pe potici
Trei desagi de irmilici
Și de galbini venetici,
Iar în urmă-le, calare,
Vine-o mândră fată mare,
Gătită pe măritare.
Ea-i mireasa unui crai
Și se duce cu alai
Peste munte, peste plai,
Dar copila-i amărâtă
C-a să fie despărțită

De Moldova mult iubită.

Și în gândurile sale

Ea se roagă-amar cu jale

Ca să-i iasă-un zmeu în cale...

192

Vasile Alecsandri

Frunzuliță de brad mică!

Iese hoțul din potică,

Singur, vesel, fără frică,

Ș-apoi zice: „Cale bună!

Unde mergeți împreună,

Dragii mei, noaptea pe lună?

Decât la curtea crăiască,

Mai bine-n lunca hoțească,

Lângă-o inimă frățească.“

Frunză verde stejărel!

Hoțul pleacă sprintenel

Cu domnița lângă el.

Iarba crește-n calea lor

Și domnița, scump odor,

Vesel calcă pe covor.

193

CE GÂNDEȘTI, O! MARGARITĂ

Ce gândești, o! Margarită,

Când de visuri ești răpită

Într-al nopței mez senin,

Când din luna zâmbitoare

Vine-o rază călătoare

De se joacă pe-al tău sân?

Nu crezi tu, o! Margarită,

C-acea rază fericită

Este gingașul meu dor,

Ce-i trimis din depărtare

Să-ți aducă-o sărutare

De la bietul călător?

Ș-atunci dulce Margarită,

Nu te simți duios uimită

L-ale razei dismierdări?

Și cu-o șoaptă de iubire

Nu trimiți a ta gândire

Să mă caute pe mări?

Mult frumoasă Margarită!

Barca mea e rătăcită

Pe al mării val turbat.

Glas de moarte-n aer trece,

Și de-al morței fior rece

Sufletu-mi e tulburat!

194

Vasile Alecsandri

O! duioasă Margarită,

Dă-mi o lacrimă iubită

Într-acest minut amar,

Dorul meu în cer s-o suie

Și, ferice, s-o depuie

Pe al Domnului altar!

195

IAHTUL

Fericit e călătorul

Ce, purtat voios pin lume,

Își îngână viața, dorul,

Cu-al iubitei dulce nume!

Zbori pe luciul viu al mării,

Barcă mică, sprinteasă;

Mergi în voia întâmplărei,

Ca o lebădă ușoară!

De l-a Patriei verzi maluri

Am plecat în țări străine,

Și pe plaiuri, și pe valuri

Eu duc dorul ei cu mine.

Zbori pe luciul viu al mării...

Doru-mi plânge! dar îndată

Între cer și marea lină

O minune se arată

Ce durerea mi-o alină.

Zbori pe luciul viu al mării...

Cea minune strălucită

Poartă nume de o floare.

Ea-i frumoasa mea iubită,

A mea dulce iubitoare.

Zbori pe luciul viu al mării...

Ea-i comoara de plăcere,
Ea-i voioasa nălucire,
Ea-i cereasca mângăiere,
Ce încântă-a mea simțire.
Zbori pe luciul viu al mării...

196

Vasile Alecsandri
Orișiunde eu voi merge,
Vecinic ea mă însoțește.
Lacrima din ochi mi-o șterge,
Sufletul mi-l răcorește!
Zbori pe luciul viu al mării,
Barcă mică, sprinteasă;
Mergi în voia întâmplărei,
Ca o lebedă ușoară.

197

O NOAPTE LA ALHAMBRA

În Alhambra lă strălucită,
Mult vestită,
Unde sufletul uimit

Drăgălaș se desfătează
Și visează
La trecutul fericit;
Pe o noapte-nseninată
Și-nstelată
Eram singur admirând,
Peste marmurile dalbe,
Raze albe
Din luceferi lunecând.
Dulce-a nopților făclie
Argintie
În Alhambra deștepta
Mii de umbre nevăzute
Și tăcute
Ce pe rând se arăta,
Și trecând pintre coloane,
Prin saloane,
Venea toate-a să-nchina
La frumoasa lor regină
Ce-n lumină

Tainic, lin se legăna.
Astă fantasmă gingașă,
Drăgălașă,
Ca un zâmbet de copil,
198

Vasile Alecsandri
Era falnica sultană
Africană,
Fiică a lui Boabdil15,
Linda-Raia pentru care
Mic și mare
Sufletul său ar fi dat,
Pe când dalba-i tinereță
Și frumseță
Încântau acest palat.
Acum Linda în tăcere,
Cu durere,
Se uita l-a ei surori,
Și-n a Leilor fântână
A sa mână

Arunca plăpânde flori,
Iară umbrele ușoare,
Zâmbitoare,
Privind floarea ce cădea,
Pe-a fântânei apă lină,
Cristalină,
Se pleca, se oglindea.
Dulce era acea noapte
Fără șoapte
Pe-al Andaluziei plai!
Când deodată-o armonie
Serafie
Răsună viu în sarai.
O duioasă biulbiulină
Din grădină
Începuse a cânta,
Ș-al ei cântic de iubire
Cu uimire
Linda-Raia-l asculta.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

Toate umbrele-ncântate,
Adunate
Sub al lunei dulce foc,
De mâni gingaș se luară,
Se-nșirară
Iute, vesel pentru joc,
Și-n Alhambra nesonoră
Ele-n horă
Începură-a să-nvârti
Cu-o mișcare grațioasă,
Luminoasă.
Care mințile-mi răpi.
Fiecare dintre ele
Blând la stele
Se uita, jucând ușor,
Și steluțele uimite,
Neclintite,
Vărsau raze-n ochii lor.
Toate-n horă vesel prinse

Și cuprinse

De-ale danțului beții,

Răspândeau luciri ușoare,

Zburătoare,

Ce săltau prin galerii;

Și din horă, din zburare,

Fiecare

Cu-o zâmbire saluta

Pe-a saraiului regină,

Ce-n lumină

Danțul rapide-l purta.

Dar o rază aurită,

Răzlețită

Din a zorilor cununi,

200

Vasile Alecsandri

Străluci ca o săgeată

De odată

Pintre-a nopței dulci minuni,

Și ghirlanda de fecioare

Zâmbitoare,
Învârtindu-se voios,
Se-nălță până la stele,
Și cu ele
Peri ca un vis frumos!

201

SEGUIDILĂ

Cântic poporal spaniol
De la Siera Nevada
Păn' la Munții Pirenei,
Nu-i minune ca Grenada,
Nu-i cer dulce ca al ei!
În Grenada strălucită
Nu-i grădină, nu-i sarai
Ca Alhambra înflorită,
Ce se pare-un vis din rai!
În Alhambra mult frumoasă
Nu-i nimic mai răpitor
Ca al Lindei amoroasă
Suvenir încântător!...

Ah! mireasa mea iubită,
Viață, rai, ce n-aș da eu
Pentru-o noapte fericită
Să te-adorm pe sânul meu,
Între Siera Nevada
Și-ntre Munții Pirenei,
În Alhambra, la Grenada,
Sub seninul dulce-al ei.

202

EL R'BAA16

Cântic arăpesc
Sultanul de Maroc
Are-n împărăție
O sută și o mie
De armăsari cu foc,
Dar jur pe Dumnezeu!
Că el cu veselie
Mi-ar da averea-i mie
În schimb pe calul meu.
— *La Allah, illa Allah,*

U Mhamed rasul Allah! 17

Sultanul de Maroc

Are cămili ușoare

Ce duc a lui odoare

La Meca¹⁸, sfântul loc,

Dar jur pe Dumnezeu!

Că el orice comoare

Și partea lui de soare

Mi-ar da pe calul meu.

— *La Allah, illa Allah,*

U Mhamed rasul Allah!

Sultanul de Maroc

Mai are-o favorită

Frumoasă, înflorită,

Ca visul de noroc,

Dar jur pe Dumnezeu!

Că inima-i răpită

Chiar pe a sa iubită

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

Mi-ar da pe calul meu.

— *La Allah, illa Allah,*

U Mhamed rasul Allah!

Din Tunis la Maroc

Nu-s iute rândunele

Așa de ușurele

Ca murgul meu de foc.

I-a dat chiar Dumnezeu

Picioare de gazele

Și ochi frumoși de stele

Să fie-odorul meu!

— *La Allah, illa Allah,*

U Mhamed rasul Allah!

204

STELELE

Doină

De la mine păn' la tine

Numai stele și lumine!

Dar ce sunt acele stele?

Sunt chiar lacrimile mele

Ce din ochii-mi au zburat

Și pe cer s-au aninat

Cum se-anină despre ziori

Roua limpede pe flori!...

Vărsat-am multe din ele

Pentru soarta țării mele!

Multe pentru cei ce sunt

Pribegiți de pe pământ!

Multe lacrimi de jălire...

Iar de dulce fericire

Ah! vărsat-am numai două,

Și-s luceferi amândouă!

205

N. BĂLCESCU MURIND

De pe plaiu-nstrăinărei,

Unde zac și simt că mor

De amarul desperărei

Și de-al țării mele dor,

Văd o pasere voioasă

Apucând spre răsărit,

Și o rază luminoasă,

Și un nour aurit.

„Păsărică zburătoare,

Unde mergi cu dorul meu?“

„Am solie-ncântătoare

De la sfântul Dumnezeu

Să duc glas de armonie

Țărmurilor românești

Și să scald în veselie

Inimile ce jălești!“

„Rază vie, călătoare,

Unde mergi cu dorul meu?“

„Am solie-nvietoare

De la sfântul Dumnezeu

Să depun o sărutare

Pe al țării tale sân

Și s-aduc o alinare

Jalnicului tău suspin.“

„Nouraș pătruns de soare,

Unde mergi cu dorul meu?“

„Am solie roditoare

206

Vasile Alecsandri

De la sfântul Dumnezeu

Să mă las în Românie,

Ca să crească mii de flori

Pe frumoasa ei câmpie

Ce o plângi adeseori!“

„Du-te, rază strălucită,

Du-te, mică păsărea,

Și pe țara mea iubită

Mângăieți-o-n lipsa mea!

Iar tu, nour de rodire,

Fă să crească-n sânul său,

Cu verzi lauri de mărire,

Floarea sufletului meu!“

207

ANUL 1855

Dup-atâți răi secoli negri de dureri, de vijelie,

Ce-au trecut fără-ncetare peste biata Românie,

Tu, an nou, ce ne vestești?

Vii s-aduci patriei mele, ca o dreaptă răsplătire,

Pace, glorie, putere, libertate, fericire,

Îndurările cerești?

Din noianul vecinicii ești tu sol de mângăiere?

Trebuie ca semn de moarte sau ca semn de înviere

Să te blastem, să te-admir?

Ești amic, sau tu faci parte din cumpliții ani de rele

Ce-au depus în al lor treacăt peste fruntea țării mele

O coroană de martir?

Orice-a fi a ta menire, vei găsi poporul tare,

Înfruntând lovirea soartei cu-o puternică răbdare

Și cu suflet de român.

Căci românul e întocmai precum stâncele mărețe

Care-n valurile mării furtunate și semețe

Neclintite-n veci rămân.

Pe aceste mândre țarmuri sentinelă-naintată

Neamul nostru, fără sprijin, în veghere necurmată

Stă pe loc la postul său.

El de douăzeci de secoli a trecut prin mii de lupte,

Dar acum i-a căzut brațul, i-au căzut armele rupte...

O! puternic Dumnezeu!

Sunt destule-atâte chinuri! Adă ziua mult dorită,

Zi de pace, de tărie și de glorie iubită

Pentru-acest sărman popor,

208

Vasile Alecsandri

Pentru-o nație creștină care poart-un mare nume

Și în sufletu-i presimte că-i chemat în astă lume

La un falnic viitor.

Fă ca anul care vine să aducă-un mândru soare,

Să deschidă-o cale nouă de mari fapte roditoare

Pentru neamul românesc,

Căci el are din vechime o menire strălucită!

El a fost și vrea să fie sentinelă neclintită

Pe pământul strămoșesc!

209

CÂNTICE ȘI SĂRUTĂRI

POETUL

Ah! câte glasuri de armonie

În al meu suflet cântă duios,
Toate, uimite, se-nchină ție
Când te-arăți mie,
Înger frumos!
Albă româncă! tu pentru mine
Ești adierea lunii lui mai.
Darul iubirei, cerescul bine,
Naște și-mi vine
Din al tău grai.
Privește-n lume mărețul soare
Cum răspândește veseli fiori.
El dă o rază învietoare
De orice floare
Ivită-n ziori.
Privește-a nopței mândră coroană
Cum las-a ninge stele din ea.
De ori[ce] suflet care-n cer zboară
Lin se coboară
Câte o stea.
O, dulce înger de dismierdare!

De-ai vrea, unită cu dorul meu,

Să-mi dai, ferice, o sărutare,

De-orice cântare

Aș cânta eu,

210

Vasile Alecsandri

N-ar fi în ceruri dalbe lumine,

Nici flori pe lume s-ar legăna,

Pre câte versuri de amor pline

Eu pentru tine

Aș suspina!

ROMÂNCA

Când primăvara cu lăcrimioare

În locul iernii vine zâmbind,

Inima, dulce privighitoare

Scăldată-n soare,

Cântă iubind.

Dar când se luptă țara-n durere,

Tot omul tânăr și simțitor

Trebuie să-i deie cu-a sa putere

O mângăiere

Ș-un ajutor.

Când țara geme sub apăsare,

Mai bine-mi place s-aud sunând

Un răcnet aspru de răzbunare

Decât oftare

De amor blând.

June poete! ascunde-ți dorul,

Căci nu e timpul de dulci plăceri.

Versul iubirei duios străbate.

Focul poetic e răpitor,

Dar nu-s cuvinte mai înfocate

Ca libertate

Și viitor.

Decât pe liră să cânti amorul,

Apără-onorul

Sărmanei țări!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

211

Cântă-un vers falnic de renviere

Care s-aprindă sufletul meu.

Ridică neamul de la cădere,

Ș-orice-mi vei cere

Va fi al tău!

212

BANUL MĂRĂCINĂ

I

Sus la munte ninge, plouă,

La Craiova pică rouă

Din ai nopței ochi cerești

Și din ochii omenеști.

Dar ce plâng românii oare?

Sufletul de ce îi doare?

Plâng un mândru frățior

Deslipit din sânul lor,

Banul tânăr Mărăcină,

Căruia Oltul se închină,

De pe malul său a plecat

Pe-un fugar nencălecat.

A plecat în lungă cale

Cu ceata slugilor sale
Și cu cincizeci de voinici,
Adunați toți de pe-aici.
Ei pășesc peste hotare,
Trec prin satele maghiare,
Prin orașele nemțești,
Prin țări lungi împărătești,
Și, în dragostea moșiei,
Duc Vulturul României
Care-n aur lucitor
E cusut pe steagul lor.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

213

Tot pe-a Dunărei verzi maluri,
Unde umbra-i joacă-n valuri,
Merge mândrul craiovan
Câte zile-s într-un an,
Și feciorii mi-l urmează,
Și fugarii lor nechează,
Și străinii ce-ntâlnesc

Stau în cale de-i privesc.
Pasă ceata călătoare
Când pe noapte, când pe soare.
Lung e drumul, lung și greu!
Unde merg așa mereu?
Ei se duc la vitejie,
Căci au tainica solie
De-a sădi în viitor
Libertatea țării lor!

II

Colo-n țărmuri depărtate,
În a Franței cetate,
Vechiul Luvru e deschis
Poporimei din Paris,
Care-aleargă să privească
Armia cavaleriească
Ce din ziori s-a adunat
Lâng-al regelui palat.
Sala tronului e plină
De o magică lumină

Ce se varsă din senin
Pe frumoase flori de crin,
Și pe dame strălucite,
Tot în aur învăluite,
Și pe nobili mult vestiți,
Tot cu fer acoperiți.

214

Vasile Alecsandri
Filip regele s-arată
Cu-a sa frunte-ncoronată
Și le zice: „Nobili frați!
Scoateți spada și jurați,
Din a noastră dulce țară
Dușmanul străin să peară!“
Mii de glasuri strig: „Jurăm
Franția s-o liberăm!“
Iată că în sala mare
Un străin deodată pare,
Tânăr, mândru, nalt, frumos,
La ochire luminos.

El spre tron măreț pășește,
Lângă rege se oprește
Și din gură zice-așa:
„Să trăiești, măria-ta!“
Toți s-apropie în grabă.
„Ce voiești?“ regele-ntreabă.
„Sunt român de la Carpați
Ș-aduc cincizeci de bărbați
Ce sunt gata ca și mine
De-a muri toți pentru tine,
Apărând cu brațul lor
Franția ș-al ei onor!
Țara mea cu blânde șoaapte
Mi-a zis tainic într-o noapte:
«Mergi, copile, înarmat,
La Apusul depărtat.
Mergi de varsă al tău sânge
Pentru Franția ce plânge,
Căci și ea pe viitor
Mi-a veni în ajutor.»“

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

215

Uimit regele-atunci zice:

„Bun sosit la noi, voinice!

Spune nouă, cine ești?

În Carpați cum te numești?“

„Eu sunt banul Mărăcină,

Cărui Oltul se închină.“

„Ține spada mea în dar,

Brav marcheze de Ronsar!“

216

LA SEVASTOPOL

În zgomotul de tunuri ce tună nencetat

La Crâm19, pe triste țărmuri, mă primblu întristat,

Și-n cale-mi, pretutindenii, calc țărnă de morminte

Sub care zac perdute grămăzi de oseminte.

Pe cerul alb de toamnă zbor bombele vuind

Și cad pintre risipuri ca fulgerul trăsând.

Pământul împregiuru-mi, săpat în lungi tranșele,

E plin de arme rupte, de glonți și de ghiulele.

Un șir de mari corăbii stau înecate-n port.
Orașul Sevastopol, ars, dărâmat și mort,
Întinde pe o culme ruina sa măreață,
Fantasmă învălită c-un giulgi de albă ceață!
O! ce spectacol mare de mari deșertăciuni
Cu fală-acoperite de-a gloriei cununi!
Cât sânge, câte chinuri și câtă grozăvie
Pentr-un monarc despotic și oarba sa trufie!
Trecut-au pe aice cutremur sfărământor?
Potop trimis din ceruri cu foc pedepsitor?
Nici aprigul cutremur, nici flacăra cerească,
Dar au trecut urgia și ura omenească!
Și au lăsat în urmă grămadă la un loc
O lungă risipire cenușărită-n foc,
Și multe, fără număr, de tainice mormânturi,
Pe care sfânta cruce se clatină de vânturi!...
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

217

Când va sosi, o! Doamne, un timp mai mângăios
În care să pătrundă cuvântul lui Cristos?

Să peară dușmănia din trista omenire,
Să nu mai fie omul unealtă de peire?
Când răsări-va-n ceruri frumoasa, blânda zi
Ce din orbire cruntă pe regi îi va trezi?
Ș-a răspândi în lume simțiri mântuitoare,
Dreptatea, libertatea, frăția-ntre popoare?...
Perdut în gânduri astfel pe câmp mă rătăcesc
Și-ntr-o adâncă râpă cu jale mă opresc
Lâng-un mormânt, la umbră, sfărmat de-o bombă groasă,
Ce din văzduh căzuse pe marmura lucioasă.
Se sparse bomba-n două! ș-acuma negru-i sân,
Ca trista cupă-a morței, de rouă era plin;
Iar din mormântul rece, prin marmura zdrobită,
Crescuse și-nflorise o mică mărgărită.
O! Taină-a Providenței!... Unealta de omor
Se schimbă pentru paseri în vas răcoritor!
Din moarte naște viață, din întuneric, soare,
Din țărna mormântală răsare dulce floare!
O! Doamne! fie, fie ca sângele vărsat
Pe sub aceste ziduri într-un război turbat

Să deie-o roadă bună, un drept de renviere
Pentru-a mea țară scumpă ce zace în durere!

218

DRAGOȘ

I

Dragoș, mândru ca un soare,
A plecat la vânătoare.
Ghioaga și săgeata lui
Fac pustiiul codrului!
Cerbul moare, urșii per
Și vulturii cad din cer...
Iată că-ntr-o dumbrăvioară
El zărește-o căprioară,
Fiară blândă de la munte,
Cu steluță albă-n frunte
Și cornițe subțirele
Și copite sprintinele.
Căprioara cum îl simte
Lasă locurile strimte,
Fuge, saltă, zboară, pere,

Ca un vis, ca o părere;
Iară Dragoș înfocat
O gonește nencetat.
Zi de vară cât de lungă,
Vânătorul o alungă,
Ș-amândoi se perd de vii
În codri merei pustii!

II

Iată, mări, că deodată
O poiană se arată,
Înverzită, înflorită
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

219

Și de lume tăinuită.
Iar pe iarbă-n poieniță
Cântă-o albă copiliță,
Cu ochi dulci, dismierdători
Și cu sânul plin de flori.
Căprioara, cât o vede,
Zboară vesel, se răpede

Și îi cade la picioare
Pe-un covor de lacrimioare.
Cât viteazul o zărește,
Pe loc stă și se uimește!
Uită blânda căprioară
Și săgeata ce omoară!
Uită draga vânătoare,
Uită lumea de sub soare!

III

„Copiliță! zice el
Rezemat de-un stejărel.
Ești tu zâna ăstui plai,
Sau o floare de la rai?“
„Dragoș, Dragoș frățioare,
Nu sunt zână, nu sunt floare,
Dar am suflet fecioresc
Și Moldova mă numesc.
Mult e mult de când te-aștept
Să-mi alin dorul din pept,
Că de Domnul sunt menită

Ca să fiu a ta ursită!“

„O, Moldovo-ncântătoare,

Gingașă fărmecătoare!

Iată, arcu-mi vitejesc

Lângă tine-l răsădesc,

Ca să deie pân-în ziori

Crengi cu frunze și cu flori,

Și cu-acele crengi frumoase

220

Vasile Alecsandri

Să-mpletim cununi voioase,

Una ție, una mie,

Pentru-a noastră cununie!“

IV

A doua zi ei plecară

Și prin codri apucară,

Amândoi îmbrățișați,

Cu flori mândre-ncununați.

Dealuri multe ei suiră,

Multe dealuri coborâră,

Păn-în valea ce-nverzită,
De-un râu luciu răcorită.
Copilița-nveselea
Și din gură-așa grăia:
„Dragoș, Dragoș frățioare,
Lasă ochii tăi să zboare
Peste dealuri și câmpii
Păscute de erghelii,
Peste văi, peste grădini
Unde zbor mii de albinii,
Peste ape curgătoare
Și dumbrăvi răsunătoare.
Cât pământ tu vei videa,
E cuprins de zestrea mea!
Ș-acea dalbă de moșie
Toată-n veci a ta să fie,
Ca să fie-n veci scăpată
De o fiară-nfricoșată,
De un zimbru fioros
Care-o calcă-n sus și-n jos.“

V

Bine vorba nu sfârșea,

Din râu iată că ieșea

Zimbrul aprig ca un zmeu,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

221

Cu lungi coame ca de leu,

Și cu coarne oțelite,

Și cu aripi la copite.

Fiara cruntă și turbată

Pleca fruntea lui cea lată

Și sărind, mugind, da zor

Peste mândrul vânător.

Iară Dragoș s-aținea,

Și, cel zimbru cum venea,

Ghioaga-n frunte-i arunca,

Fruntea-n două-i despica!

Apoi capul îi tăia,

Într-o lance îl punea

Și pleca în veselie

Pe frumoasa lui moșie,
De păgâni să o ferească
Și ca domn să o domnească!

222

1 MAI

Acea zi mult frumoasă, cea zi de neuitare,
Când pentru-ntâia oară amorul înfocat
Ne-a strâns la sânu-i dulce cu-o dulce-mbrățișare
Și a depus pe frunte-ți întâiul sărutat!
Acea zi mult iubită, când tu, prin o minune,
Mi-ai dat reînviere l-al dragostei altar,
Din suvenirul nostru în veci nu va apune,
Căci ea a fost hotarul trecutului amar!
Ea se împodobise cu-al primăverii soare
Și se-ngâna voioasă cu frumuseța ta,
Dar tu-mi păraai mai dulce și mai încântătoare
Decât chiar primăvara care ne încânta.
O! cât erai atunce de albă și frumoasă,
Când dorul tău, în ceruri zburând cu-al meu suspin.
A izvorât în ochii-ți o rouă luminoasă

Și te-a plecat pe sânu-mi ca floarea unui crin!

O singură minută a mea ș-a ta ființă

S-au întrunit în raiul ferbinteii sărutări,

Dar din acea minută cereasca Provedință

Ar face-o vecinicie de scumpe desfătări!

Atât era de mare a noastră fericire,

Că dacă moartea crudă, văzând cât ne iubim,

Voia atunci să curme a noastră viețuire,

Am fi murit ferice, fără-a ști că murim!

223

ADIO

Adio! ah, niciodată

N-am crezut că pe pământ

A mea inimă-ntristată

Va rosti acest cuvânt;

Dar tu însăși, tu, pe care

Te-aveam tainic Dumnezeu,

Ai voit fără-ndurare

Să jertfesc amorul meu!

Martur am în vecinicie

Dumnezeul tău slăvit,
Cu ce sfântă poezie,
Cât de mult eu te-am iubit!
Câte lacrimi de durere
Pentru tine am vărsat!
Și, lipsit de mângâiere,
Câte lacrimi ți-am iertat!
Ani întregi am fost departe
De a țării dulce sân,
Numai ca să ai tu parte
De un trai plăcut și lin.
Ani întregi, ascuns în mine,
Plâns-a gingașul meu dor,
Făr-a cere de la tine
Nicio jertfă de amor.
N-am dorit eu alta-n lume
Decât, până ce-oi muri,
Să mă-nchin la al tău nume,
Să mă lași a te iubi.

Vasile Alecsandri

Ah! din raiul nălucirei

Pentru ce m-ai deșteptat?

Din locașul fericirii

Pentru ce m-ai depărtat?

Adio! rămâi ferice!

Șterge din inima ta

Pe cel ce adio-ți zice,

Deși-n veci nu te-a uita!

Te-am iubit cu dor ferbinte,

Ș-astfel te iubesc, că vreau

Să văd stins din a ta minte

Întreg suvenirul meu!

225

CÂNTICE DE LUME

I

Inima-mi e amărâtă,

Zarea vieții înnegrită!

De-oi trăi, n-am ce dori,

N-am ce jăli de-oi muri!

Inimă, fii răbdătoare

Ca pământul sub picioare,

Păn' ce-i zace cu-al tău dor

În mormânt nesimțitor.

Ce-ți slujește de a plânge,

De-a vărsa lacrimi de sânge

Într-a lumii val cernit?...

Valul trece neoprit!

Taci, cumplita mea durere,

Și tot crește în tăcere,

Păn' ce tu la Dumnezeu

Duce-vei sufletul meu!

II

Avut-am odată-n lume

Dor de fală și de nume,

Dar acum vide-a-l-aș mort

Chiar și numele ce port!

226

Vasile Alecsandri

Avut-am odinioară

Mamă dulce, dulce țară;
Dar acum sunt rătăcit
În pustiu nemărginit!
Avut-am în fericire
Un vis dulce de iubire...
Unde-i, Doamne, visul meu?
Unde-i raiul, unde-s eu?
Amar mie! amar mie!
Din cereasca-mpărăție
Ce lung fulger m-a pătruns!
Ce-am fost eu și ce-am agiuns!

III

Ah! durere, în ce parte
De tine să fug departe?
Urmă-n lume să nu las,
Nici s-aud a lumii glas!
Cum să scap de rău, de bine?
Încotro să fug de mine,
Pre pământ să nu mai știu
De sunt mort sau de sunt viu?

Dați-mi, dați-mi aripioare,
Să zbor iute pe sub soare.
Dați-mi aripi de pe dor,
Pe sub noapte iar să zbor.
Duce-m-aș și m-aș tot duce.
Dor să nu mă mai apuce!
Cine-n cale m-a videa
Să plângă de jalea mea!

227

VISUL LUI PETRU RAREȘ

Legendă

I

Jos în vale, pe Bârlad,
Lâng-a Docolinei vad,
Nimerit-au, poposit-au
Și de noapte tăbărât-au
Zece care mocănești,
Cu boi albi fâlcienști.
De tot carul șese boi,
Înjugați doi câte doi;

Boi cu coarne ascuțite
Și copite potcovite,
Boi de frunte și mânați
De flăcăi toți înarmați
Iar în care ce avut,
Ce merinde-s de vândut?
Pești de apă curgătoare
Și de apă stătătoare,
Cu năvodul pescuiți
Și cu undița undiți.
Dar merindele-s a cui?
A lui Petrea Majălui,
Care-i om de omenie
Ș-ar fi bun chiar de domnie,
Dac-ar pune Dumnezeu
Tot omul la locul său!

228

Vasile Alecsandri
Iată-l colo jos lungit,
Într-o burcă învălit,

Lângă focul de nuiiele,
Unde ard, jupiți de pele,
Patru miei de la Ispas
Pentru prânzul de popas.
Focul pâlpâie mereu,
Roș ca limba unui zmeu;
Și pe culmea luminată
Și pin tabăra-așezată
Se văd boii la un loc,
Țintind ochii lor spre foc.
Ard nuiielele trăsind,
Crește para scânteind.
Împregiuru-i, ca o roată,
Șede argățimea toată.
Numai Petrea nu-i în rând;
El deoparte stă pe gând.
Unul zice: „Măi voinici!
Auzit-ați voi pe-aici
De biet domnul Ștefăniță²⁰,
Ce-a fost om de mare viță,

C-a murit cu zile-n sân

În cetate, la Hotin?“

Toți fac cruce-ncremenind!

Un bătrân zice, zâmbind:

„A murit? Domnul să-l ierte!

De-acum să vedeți voi certe,

Lupte, vrajbe-ntre boieri

Pentru scaun și averi!“

Atunci Petre ia cuvânt:

„Așa-i rândul pre pământ!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

229

Cine-i slab vrea a fi tare,

Cine-i mic vrea a fi mare,

Căci domnia-i dulce pom,

Care farmecă pe om!“

„Fie bine, fie rău,

Da-ne-ar sfântul Dumnezeu

Un alt Ștefan la domnie,

Să ieșim la vitejie!“

Astfel toți răspund cu dor,
Și adorm în somn ușor.

II

Focul tabării s-a stins,
Neagra umbră s-a întins.
Totul zace-n neclintire,
În adâncă amortire;
Numai stelele sclipesc
Și pe cer călătoresc.
Miezul nopții s-a ivit
Și prin lume-a răspândit
Ceata visurilor dalbe,
Visuri negre, visuri albe,
Ce îngână până-n ziori
Pe sărmanii muritori.
Iar un vis prevestitor,
Abătându-se din zbor,
Se oprește lângă Majă,
De-l încântă cu-a lui vrajă,
Arătându-i viu pin somn

Străluciri, măririi de domn.

Când năluca mamei lui

Pe malul Ialpăului

230

Vasile Alecsandri

Se arată lin și-i zice:

„O! de sânul meu ferice,

C-a purtat și a născut

Domn viteaz și priceput! “

Când un vultur aurit

Sus, pe cerul înnegrit,

Lucind falnic ca un soare,

Zicea: „Petre, frățioare,

Cât de nalt e zborul meu,

Mult mai nalt va fi al tău!“

Când un lanț întins de munți

Cu-ai lor codri deși, cărunți,

Se-nchinau voios în cale;

Și din munte și din vale

Zvon de glasuri cuvânta:

„Să trăiești, măria-ta!“

Petre Majă,-adimenit,

Din somn dulce s-a trezit.

O! minune! ce să vază

În a zilei albă rază?

Vede-acum cu ochi deschiși

Ce-a văzut cu ochi închiși.

Pe cel câmp lung, înverzit,

Vine visul împlinit!

Pe colnice, pe-a lor coaste

Se coboară-o mândră oaste,

Cu trei steaguri de oșteni

Și trei cete de curteni.

Mândri-s bravii călăreți

Pe-armăsarii șoimuleți!

Strălucind la foc de soare,

Ca-ntr-o zi de sărbătoare,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

231

Ei în tabără s-opresc

Și lui Petru-așa grăiesc:

„Petre Majă,-ntru mulți ani!

Noi, curteni și căpitani,

Fost-am fost trimiși cu bine

Din Suceava cătră tine

Ca să-ți zicem ție-așa:

Să trăiești, măria-ta!

De când vodă la Hotin

A murit cu zile-n sân,

Țara este-n văduvie.

Ea se-nchină, se dă ție,

Ca să-i fii tu mire blând,

Domn viteaz, dup-a ei gând.

Iată deci că ne-nchinăm

Și-n glas mare îți urăm:

Să trăiască-a ta mărire

Ani mulți, plini de strălucire

Pentru-a țării bun noroc,

Pentru-a dușmanilor foc!“

Petre zice: „Buni sosiți!

Pace vouă, soli iubiți!
Iară voi ce-ați slujit mie,
Feții mei din argăție,
Luați tot ce este-al meu...
Așa-i dreptul, așa vreu!“
Apoi mândru-nveșmântat,
Pe-un cal șarg încălecat,
Pleacă vesel la domnie...
Fericită calea-i fie,
Căci pe dânsul Dumnezeu
L-a pus drept la locul său!

232

EMMI

Când glasul Providenții te-a rechemat în ceruri
Ca să mărești podoaba cereștilor misteruri,
O! fiică a Moldovei! o! suflet îngeresc!
O! floare trecătoare pe plaiul pământesc!
În ora de pe urmă a viețuirii tale,
În mijlocul acelor ce te plâneau cu jale,
Tu, blândă, radioasă, cu zâmbetul senin,

Primblând asupra lumii un ochi frumos și lin,
Ai zis: „Eu plec, adio, pe calea vecinicii,
Dar vreau a fi cântată în limba armoniei.“
Ș-atunci, pe pragul morții, la mine ai gândit,
La mine, ce duc jale acelor ce-au murit!...
O! dar, voi spune lumii cât fost-ai de frumoasă,
Iubită, iubitoare, și dulce, și duioasă!
Ce inimă-ngerească bătea în sânul tău!
Cum alinai c-un zâmbet amarul cel mai greu!
Cum dulcea ta privire era încântătoare,
Ca-n viforile iernii o zi de dulce soare,
Și lumea va-nțelege că tu spre cerul sfânt
De mult erai menită să zbori de pe pământ!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

233

O! soartă, lege crudă! o! taină-ngrozitoare!
De ce lumina pere? de ce copilul moare?
De ce în omenire așa multe jăliri,
Ș-așa de trecătoare, de scurte fericiri?
De ce să cadă crinul în zarea dimineții?

De ce să moară Emmi în floarea tinereții?
Lipsea Dumnezeu oare de îngeri lucitori?
Lipsea cerul de raze, de stele și de flori?
Nu! însă tu, alb înger, aveai nalta menire
S-arăți că trista moarte e pas la nemurire,
Că-n ora de pe urmă un suflet înzeit
Privește fără spaimă l-al vieții asfințit
Și că o frunte albă păstrează, ca în viață,
Frumseța-i răpitoare chiar sub a morții gheață...
O! fiică a Moldovei! trecut-ai ca un vis,
Și raiul nemurirei în sânu-i te-a închis;
Dar câte flori frumoase răsar pe-a noastră cale
Ne amintesc de tine și ne cuprind de jale!
Și câte păsărele cu dulce glasul lor
Șoptesc de blânda Emmi și ne pătrund de dor!

234

MOLDOVA ÎN 1857

Scumpă Moldovă! țară de jale!
Ah! în ce stare tu ai ajuns!
Lasă-mă-a plânge ranele tale,

Căci pân-în suflet mă simt pătruns!

Tu, ce ești bună, dulce, iubită,

Tu, ce ești fiica lui Dumnezeu,

Cum te lovește soarta cumplită

Cum te îneacă amarul greu!

Lupii, și corbii, și vulpi străine

Fac a lor hrană din corpul tău,

Și tu, Moldova, plătești cu bine

La toți aceia care-ți fac rău!

O! cât de crunte ș-otrăvitoare

Sunt pentru tine a lor mușcări,

Când ei cu buze sfâșietoare

Răspund l-a tale dulci sărutări!

Dar mult mai aprig trebuie să fie

Chinul ce suferi, amarul chin,

Când vezi chiar fiii-ți cu dușmănie;

Rupându-ți sânul de amor plin!

Mamă duioasă, tristă,-n cădere,

Cu agonie mânele-ți frângi,

Și nu-ți rămâne nicio putere,

Nici glas, la lume ca să te plângi!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

235

Când ridici fruntea, jos în țărână

O-mpinge,-o calcă dușman picior!

Când ridici glasul, o cruntă mână

Îi curmă-ndată gemetu-n zbor!

Dar cât va bate inima-n mine,

Eu în veghere la luptă-oi sta,

Și, cu tărie, eu pentru tine

În fața lumii voi protesta!

Pentru corona-ți de suverană,

Pentru-al tău nume și al tău drept

Eu înfrunta-voi hidra dușmană

Ș-un scut ți-oi face din al meu pept.

Voi zice ție: „Mamă-ntristată!

Prinde la suflet învietor,

Căci tu scăpa-vei de munci odată

Și-i avea parte de viitor!

Las' să te prade hoții în taină.

Să urle lupii în urma ta.
Lasă-i să rupă mândra ta haină...
Haină mai mândră tu vei purta!
În zadar răii vreu în orbire
Cereasca lege a-mprotivi.
Cerul voiește a ta mărire,
Și tu, Moldovă, mare vei fi!
În zadar cearcă ei să ridice
Un zid pe Milcov, despărțitor.
Cădea-va zidul, și tu, ferice,
Vei fi unită cu a ta sor'.

Căci tot se află în Românie
Inimi aprinse de-un sacru dor,

236

Vasile Alecsandri
Ce vreu românul ca să renvie
Mare, puternic, ca dorul lor!
E scrisă-n ceruri sfânta *Unire!*
E scrisă-n inimi cu foc ceresc!
O! Românie! I - a ta mărire

Lucrează brațul dumnezeiesc!“

Voi zice, zice până la moarte

Celor ce-s dușmani neîmpăcați:

„O! voi, unelte de rele soarte

Pentru românii ce vă sunt frați!

Voi, care însuți cu-a voastre mâne

Mormântul țării l-ați pregătit,

Ș-ați mușcat mâna ce vă dă pâne,

Și-ați rănit sânul ce v-a iubit!

Voi, care țării plătiți cu ură

Când ea vă cheamă dragii săi fii,

Uitând Dreptate, Lege, Natură,

Uitând că însuți aveți copii,

Blăstemul țării tunând să cadă

Pe capul vostru nelegiuit!

Blăstem și ură!... Lumea să vadă

Cât rău în lume ați făptuit!

Fie-vă viața neagra, amară!

Copii să n-aveți de sărutat!

Să n-aveți nume, să n-aveți țară,

Aici să n-aveți loc de-ngropat!

Și când pe calea de vecinicie

Veți pleca sarbezi, tremurători,

Pe fruntea voastră moartea să scrie:

Dușmani ai țării! Cruzi vânzători!“

237

NOAPTEA SFÂNTULUI ANDRII

Zgomot trist în câmp răsună!

Vin strigoii, se adună,

Părăsind a lor secii.

Voi, creștinelor popoare,

Faceți cruci mântuitoare,

Căci e noaptea-ngrozitoare,

Noaptea Sfântului Andrii!

Vântul suflă cu turbare!

A picat stejarul mare,

Cerul s-a întunecat!

Luna saltă-ngălbinită,

Pintre nouri rătăcită,

Ca o luntre părăsită

Pe un ocean turbat.
Bufnele posomorâte,
În a lor cuiburi trezite,
Țipă cu glas amortit.
Lupii urlă împreună,
Cu ochi roși țințiți la lună,
Câmpul geme, codrul sună,
Satan pe deal s-a ivit!
Iată-l! iată, Satan vine,
Răzbătând prin verzi lumine,
Pe-un fulger scânteitor.
Umbre, stafii despletite,
Cucuveici, iele zburlite
Și Rusaliile pocite
Îl urmează ca un nor!

238

Vasile Alecsandri
Sus, pe turnul fără cruce,
Duhul-rău zbierând se duce,
Și tot turnul s-a clintit!

Miezul nopții-n aer trece
Și, lovind arama rece,
Ore negre douăsprezece
Bate-n clopotul dogit.
Strigoimea se-ndesește,
Horă mare învârtește
Lângă turnul creștinesc.
Iar pe lângă alba lună
Nouri vineți se adună,
Se-mpletesc într-o cunună
Și-mpregiuru-i se-nvârtesc.
Voi, cu suflete curate,
Cu credinți nestrămutate,
Oameni buni, femei, copii!
Voi, creștinelor popoare,
Faceți cruci mântuitoare,
Căci e noaptea-ngrozitoare,
Noaptea Sfântului Andrii!
Acum iată, pe mormânturi,
Clătinați, bătuți de vânturi,

Toți strigoii s-au lăsat.

Așezați într-un rond mare,

Adânciți în întristare,

Pe secriu-și fiecare

Oasele-și a rezemat.

Unul zice: „Eu în viață

Cu o mână îndrăzneată

Multe drepturi am răpit!

Răpit-am pâinea de hrană

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

239

Unei gingașe orfană

Ce, perdută și sărmană,

În mizerie-a perit!“

Altul zice: „Eu în lume

Am avut putere, nume,

Căci am fost stăpânitor!

Dar în oarba-mi lăcomie,

Pentru-o seacă avuție,

Am împins în grea urgie

Pe sărmanul meu popor!“

Altul zice: „Eu în țară

Fost-am o cumplită fiară,

Plină de amar venin!

Împrotiva țării mele

Făptuit-am multe rele,

Ș-am legat-o-n lanțuri grele

Ș-am vândut-o la străin!“

„Foc și ură-n vecinicie

Pe voi cadă, pe voi fie!“

Strigă-atunci un glas ceresc.

Și pe loc cad în morminte

Păcătoasele-oseminte.

Iar pe zidurile sfinte

Trece-un foc dumnezeiesc!

240

DORUL DE MARE

Pe senin călătorește

Un nor tainic, plutitor,

Al meu suflet ce jălește

După el se-nalță-n zbor!

Norul trece și dispare

În afundul cerului.

Ah! de merge el spre mare,

Duce-m-aș pe-aripa lui!

Duce-m-aș la cele maluri

Ce oglindă fruntea lor

În poeticele valuri

A frumosului Bosfor.

Și de-acolo-n depărtare,

Pe un vânt primăvărel,

Să ating cu-o sărutare

Mările din Arhipel.

Duce-m-aș încă-nainte

Pe cel plai încântător,

Unde soarele-i ferbinte

Ca ferbintele amor.

La Veneția mult iubită

Rai ferice, neuitat,

Unde gondola cernită

Te adoarme legănat.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

241

La Palerma-ncoronată

Sub cer dulce, fără nori,

Cu ghirlanda parfumată

De-a naramzei albe flori.

La Neapoli ce scaldă,

Răspândind învăpăieri,

Sânul ei în marea caldă

Ș-a ei suflet în plăceri.

Duce-m-aș fără-ncetare,

Ca vulturul să pătrund

Peste-a ochilor hotare

Orizonul fără fund.

Să văd stingerea de soare

În adâncul ocean

Ș-a lui coamă arzătoare

Răsărind ca un volcan.

Să văd stelele voioase

Înflorind cerul senin
Și cu raze argintoase
Dismierdând a mării sân.
Să văd luna răsărită
În a nopții aer cald,
Ca o floare aurită
Într-o cupă de smarald,
Și s-aud blândește șoapte
Ce zbor tainic în eter,
Izvorâte-n miez de noapte
De pe valuri și din cer.

242

SURORII MELE

În ce loc, unde se duc
Florile ce se usuc?
Unde zbor, în care rai,
Fluturii de pe plai?
În ce lume, unde merg
Lacrimile ce se șterg,
Visurile îngerești,

Dorurile sufletești?

În acel loc fericit,

Plin de tot ce-i mai iubit.

Dusu-te-ai, o! blândă stea,

Dulce sorioara mea!

Ș-ai luat în zborul tău

Dorul sufletului meu!

243

STEAUA ȚĂRII

Cunoșteam odată

Un om rătăcit,

Cu mintea furată

De-un gând strălucit.

El se-namorase de-o stea zâmbitoare

Și-i închina astfel vorbe rugătoare:

„Dalbă stelișoară

A lui Dumnezeu!

Dulce sorioară

Sufletului meu!

Crezi că vecinicia fără de simțire

Plătește-un ferbinte minut de iubire?
Crezi tu că departe
De acest pământ
Ai avea tu parte
De-un amor mai sfânt,
Mai mare, mai gingaș, mai vrednic de tine
Decât adorarea ce-ai născut în mine?
O! floare cerească!
Dacă s-ar putea
Ochii-ți să privească
În inima mea,
Ar afla atâte simțiri iubitoare
Ce cresc l-al tău nume ca florile-n soare,
Cât vreo lume altă
Nici ai mai dori,
Ci din bolta naltă
244
Vasile Alecsandri
Mi te-ai coborî,
Ca s-auzi concertul de armonii line

Ce-mi răsună-n suflet și șoptesc de tine!“

Apoi sta-n uimire

La ceruri privind;

Plângea cu mâhnire,

Suspina zâmbind,

Și când, despre ziuă, fugea blânda noapte,

Îi părea c-aude în cer aste șoapte:

„Eu a țării mele

Sunt lucinda stea!

De poți, între ele,

Vină de mă ia.

Fă-te geniu falnic, fă-te șoim de munte

Ca s-ajungi la mine și l-a țării frunte!“

245

HORA UNIREI

1857

Hai să dăm mână cu mână

Cei cu inimă română,

Să-nvârtim hora frăției

Pe pământul României!

Iarba rea din holde peară!
Peară dușmănia-n țară!
Între noi să nu mai fie
Decât flori și omenie!
Măi muntene, măi vecine,
Vină să te prinzi cu mine
Și la viață cu unire,
Și la moarte cu-nfrățire!
Unde-i unul, nu-i putere
La nevoi și la durere.
Unde-s doi, puterea crește
Și dușmanul nu sporește!
Amândoi suntem de-o mamă,
De-o făptură și de-o samă,
Ca doi brazi într-o tulpină,
Ca doi ochi într-o lumină.
Amândoi avem un nume,
Amândoi o soartă-n lume.
Eu ți-s frate, tu mi-ești frate,
În noi doi un suflet bate!

246

Vasile Alecsandri

Vin' la Milcov cu grăbire

Să-l secăm dintr-o sorbire,

Ca să treacă drumul mare

Peste-a noastre vechi hotare,

Și să vadă sfântul soare

Într-o zi de sărbătoare

Hora noastră cea frățească

Pe câmpia românească!

247

PRESIMȚIRE

— Spune-mi, inimă ferice,

Pentru ce tresari cu fală?

Pentru ce răsuni aice

De-o cântare triumfală?

Trista lume-acum îți pare

Luminoasă și-nflorită.

Presimți tu vreo soartă mare

Pentru țara mea iubită? —

— Dar! o scumpă prevestire

Vine-n taină de-mi șoptește

C-a românilor mărire

Azi în lume se urzește.

A Italiei libertate

Va-nsufla o nouă viață

Legioanelor uitate

De la Dunărea măreață,

Și-n curând ginta latină

Răsări-va ca un soare,

Coperind cu-a sa lumină

Celelalte mari popoare!

248

PE ALBUMUL D-REI IDA VEGEZZI

RUSCALLA

Ades în codri noaptea, la stele,

Mici păsărele duios suspină.

Dumnezeu știe ce cântă ele.

Căci, în unire, lui se închină.

Una pe alta nu se zărește,

Dar al lor cântic în cer răsună.
Noaptea adâncă le despărțește,
Dar a lor doruri le împreună.
Astfel sunt inimi ce, fără știre,
Sunt între ele tainic legate
Și prin a țării sfântă iubire,
Și prin iubirea de libertate!

249

PILOTUL

Contelui Cavour

Pe o noapte-ntunecoasă,
Pe o mare furtunoasă,
Trece-un vas necunoscut.
Care geniu îl conduce
Pintr-a mărilor năluce
Cătră malul nevăzut?
Valul vine cu urgie
Din întinderea pustie
Ca un dușman tăinuit.
El s-aruncă să înece

Vasul gingaș care trece
C-un lung gemet obosit!
Nu e stea, nu e nici lună!
Vântul suflă, cerul tună,
Apa saltă clocotind,
Și în neagra depărtare
De lumină nicio zare
Nu se vede strălucind!
Călătorii, visând moarte,
Sub asprimea relei soarte
Au plecat frunțile lor.
Înlăuntru toți grămadă
Ei s-așteaptă a fi pradă
Unui val omorâtor,

250

Vasile Alecsandri
Căci sub crâncena rafală
Munți de spumă dau năvală
Peste podul răsturnat,
Și-n a mării crunte larguri

Arunc pânze și catarguri,

Tot ce vântul a dărmat!

Un om singur se zărește

Și la moarte nu gândește

În acel minut cumplit.

Lupta vasului e mare,

Iar pilotu-n nepăsare

Stă la cârmă neclintit,

Și-n furtuna-ngrozitoare,

Mâna lui mântuitoare

Poartă cârma până-n zori,

Când limanul vesel pare,

Îmbătând de fermecare

Pe sărmanii călători.

Iată vasul în ferire!

Călătorii cu grăbire

Sar pe malul înverzit.

Viața lor este scăpată;

Ei se duc!... dar cine cată

La pilotul ostenit?

LA PALESTRO

Pe deal, la Palestro, vitejii zuavi,
Bersalierii sprinteni, vânătorii bravi,
În oastea germană s-aruncă-mpreună,
Și cu al lor sânge sting focul ce tună.
Dar cine-i mai aprig, mai brav luptător?
E regele însuși, eroul Victor!
Cu calul său falnic, cu lunga sa pală
De trei ori în dușmani dă singur năvală!
Calu-i ud de sânge până la genunchi,
Pala-i roș văpsită până la mănunchi!

*

Devalen capela Madonei slăvite,
O mamă duioasă, cu haine cernite,
Se-nchină și-nvață copilul ei blând
În zgomotul luptei să zică rugând:
„O! *Santa Madona!* 21 tu l-al cărei nume
Dulcea mângăiere se coboară-n lume!
Aduc la picioare-ți cu-adâncă uimire

Inima-mi curată, plină de iubire,
Ca o floare vie, ca o floare nouă,
Care îți închină și parfum, și rouă.

252

Vasile Alecsandri

Ascultă-o! Madonă, ruga mea duioasă

Pentru a mea țară atât de frumoasă!

Pentru omenirea ce plânge-n durere

Și pentru-a Veneții liberă-nviere.

Dă patriei mele glorie, mărire,

Pe dușmanii noștri scoate-i din orbire,

Și mie-mi dă brațe ca să pot combate

Cu cei mari d-a valma pentru libertate!“

*

Pe câmpul de moarte, pe câmp de onor

Regele înalță steag învingător.

Zuavii-mpregiuru-i cu glas triumfal

Pe rege-l proclamă a lor *Caporal!*

Și copilul strigă cu suflet de om:

„Să trăiești, o! Victor, *Rege-galantom!*“

LA MAGENTA

E noapte! Magenta în umbră dispare
Cu ranele sale, cu zgomotu-i mare
De tunuri, de oaste, de cai zburdători
Ce-n tropot pe strade trec nechezitori.
Pe-o piață întinsă, sub vâlul de noapte,
Mii gemete surde, mii jalnice șoapte
Se-nalță din pepturi de oameni răniți,
Ce zac pe-ntuneric, perduți, grămădiți.
Unii tineri încă, mor cu jale-amară,
Chemându-și părinții, plângând după țară.
Alții, în tăcere, cuprinși de fiori,
Așteaptă căldura luminei din zori.
Și însă!... deasupra durerilor grele
Străluce-o frumoasă ninsoare de stele,
Ș-o pasere dulce se-ngână duios
Cu al agoniei suspin dureros!
Viață pentru viață! când ești în junie,
Demn e la războaie s-arăți vitejie!

Moarte pentru moarte! plăcut e să mori

În dalba cântare de privighitori

Și pe câmpul luptei să ai de făclie

O lampă cerească, o stea argintie!

254

GONDOLA TRECE

Gondola trece, și-n urmă-i lasă

Un vers de jale ce mă apasă:

„Cine-n gondolă pe-o noapte lină,

Atunci când luna, ieșind din valuri,

Revarsă tainic a sa lumină

Peste palaturi, pînă canale;

Cine-n gondolă culcat se duce,

Atunci când suflă vîntul de noapte

Și de la Lido pe-aripi aduce

Suspinuri blînde, duioase șoapte;

Cine-n gondolă plutind în pace

Pe-ale lagunei lucioase spume

N-a simțit viața-i că se preface

Și că renvie în altă lume?

Dar, o! durere! cea gondolină
Pe val de lacrimi astăzi plutește!
Lacrimi vărsate de o regină
Care sub lanțuri se chinuiește!“
Glasul se stinge, gondola trece
Și lasă-n peptu-mi un fior rece!

255

CORONA VIEȚEI

dedicată damelor italiene

I

SERENADA

La poetica Florența viața curge-n înflorire,
Și-n plăcere, și-n amoruri, și-n cântări de fericire.
Noptile-s fărmeacătoare, căci în rediuri și grădini.
Pintre razele de stele zboară roiuri de lumini.
Mii de șoapte amoroase, de-armonii și de misteruri
Cu-ale florilor parfume se înalță cătră ceruri,
Cât pe maluri, lângă Arno, rătăcitul călător
Se socoate sub prestigiul unui vis amăgitor.
Într-o noapte de acele care sunt cumpănitoare

Cu a zilei albăstrime, cu a soarelui splendoare,
Sub balconul din grădina unui vechi și nalt palat
Șoptea astfel un glas tânăr de-o ghitară-mpreunat:
„Barca se-ncrede în sânul mării,
Luna-ntr-al nopței car zburător,
Inima-n glasul blând a sperărei,
Geniul falnic în viitor.
Pe calea vieții de rătăcire
Omul se-ncrede în Dumnezeu,

256

Vasile Alecsandri
Iar al meu suflet cu fericire
Se-ncrede-n tine, îngerul meu!
Toată ființa cea simțitoare
Cată un reazem mângăitor:
Floarea, un zâmbet de dulce soare,
Sufletul gingaș, un frățior.
Ah! mult frumoasă, albă ființă,
Vesel luceafăr dumnezeiesc!
Pune-ți în mine a ta credință,

Că tu știi numai cât te iubesc!

Vin' să culegem sub alba lună

Floarea iubirei născută-n rai,

Precum albina voios adună

Mierea plăcută pe flori din mai!

Zilele noastre zbor cu grăbire,

Urmând a soartei tainice legi,

Iar o zi scumpă, zi de iubire,

Este corona vieții întregi!“

Precum seara-ntr-o pădure două june păsărele

Cântă una după alta și se-ngână între ele,

În curând o umbră lină pe balcon se arăta,

Un glas de armonie, răspunzând, astfel cânta:

„Toată ființa cea simțitoare

Cată un reazem mângăitor:

Italia tristă și plângătoare

Cată un geniu liberator.

O! tu, ce-n umbră privești la mine

Ca la luceafăr dumnezeiesc!

De vrei, ferice, să cred în tine,

De vrei cu fală să te iubesc,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

257

Mergi de te-narmă, mergi de combate,
Lângă francezul învingător,
Pentru mărire și libertate
Sub steagul falnic al lui Victor.
Zilele noastre zbor cu grăbire,
Urmând a soartei tainice legi;
Gloria țării ș-a sa mărire,
Iată corona vieții întregi!“

II

SOLFERINO

Măreț e bradul munților
Ce-n codri înverzește,
Și pe noianul mărilor
Ca urieș plutește!
Mult falnic este vulturul
Cu aripi izbitoare,
Ce vântul, norii spintecă

Și zboară cătră soare!

L-a lor mișcare rapide

Tot omul, în uimire,

Simțește-n a lui inimă

O tainică pornire.

Dar ca s-aprindă sufletul

Nimic nu e pe lume

Ca numele de *Patrie*

Ș-a *Libertății* nume!

Nimic nu-nsuflă omului

O mai sublimă fală

Ca mersul mândru-a cetelor

La lupta triumfală!

258

Vasile Alecsandri

Nimic sub bolta cerului

Mai nobil la privire

Ca floarea tinerimilor

Pornită la oștire!

Pe fruntea sa energică

Un tainic foc străluce,

Ș-a ei pășire-i sprintenă

Ca gândul care-o duce.

Astfel la glasul gloriei,

Un bersalier de munte

Mergea pentru Italia

Să moară chiar în frunte,

Și-n mijlocul războaielor

Striga, luptând ca fiară:

„Corona vieții, fraților,

E moartea pentru țară!”

Ce vuiet bubuiește?... Ascultă! tunul tună

În munți la Solferino, și văile răsună!

Armatele dușmane s-au întâlnit în zori,

Precum într-o furtună doi mari și negri nori.

Lovire fulgerândă, grea, lungă și cumplită!

Pe mii de țevii iese uciderea-nmiită.

Și-n rangurile rupte zbor glonții vâjâind,

Și-n ele baioneta străpunge zinghenind.

Cad trupuri peste trupuri grămadă, sângerate,

Și tot rămân în urmă, ca spicuri săcerate,
Dar alte șiruri nouă ieu rang în locul lor
Și, tot scăzând, se-ncruntă în aprigul omor!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

259

Precum un lanț de valuri pe marea albăstrie,
Cavalerimea-n linii se-ntinde pe câmpie
Și-n pedestrimea deasă, ce-mproașcă foc fioros,
S-aruncă-n zbor de moarte, cu tropot zgomotos,
Iată francezii sprinteni și veseli în războaie!
Victoria de dâșii în veci nu se îndoiaie.
Iată colo, pe munte, voinicii bersalieri
Ce merg tot înainte, ca vechii cavaleri!
Ei se-ncleștează-n luptă cu-a nemților armată,
Strigând în foc: „Trăiască Italia liberată!“
Mulți varsă a lor sânge pe-al patriei altar,
Dar jertfa lor sublimă nu este în zădar!
Dușmanul se retrage, învins!... și-nvingătoare
Lucesc în Solferino stindarde tricolore!

III

BERSALIERUL MURIND

Pe patul durerii un tânăr rănit

Își perde-al lui sânge.

Aproape de dânsul un înger mâhnit

Veghează și plânge.

Oșteanul e palid! El pare murind

L-a lampei lumină,

Dar ochiu-i s-aprinde la înger privind

Și peptu-i suspină.

El mâna-i întinde c-un zâmbet duios,

Cu-o slabă mișcare,

260

Vasile Alecsandri

Și glasu-i de moarte, adânc, mângăios,

Îi zice-n oftare:

„O! ființă dragălașă! ai avut cuvânt a-mi zice

Că pe lume nu-i nimica mai sublim și mai ferice

Decât sfânta legătură, decât sfânta înfrățire

Ce unește-amorul gingaș cu a patriei iubire!

Lasă lacrimile tale ca un limpid izvor

Să renvie-a mea putere în momentul când eu mor,
Ca să pot a-ți spune încă în accente omenești
Cât de mult tu ești iubită, cât de mult știi să iubești!
O simțire-atât de-naltă precum e a ta simțire
Între îngeri și-ntre oameni șterge orice osebire.
Ea-mi insuflă-n ora morței dor aprins de nouă viață,
Să te văd încoronată de Italia măreață!
O! Lucie, o! Madonă coborâtă pre pământ!
Nobile ființi ca tine rare-au fost și rare sunt,
Dar un suflet patriotic ca să știe-a să jertfi,
Precum știe al tău suflet, nici nu este, nici va fi!
Îți aduci aminte, spune, de Florența, de o noapte,
De o dulce serenadă, de-ale noastre blânde șoapte?
Ah! îmi pare c-aud încă prețioasele-ți cuvinte
Jălind patria-n sclavie! Spune-mi, îți aduci aminte?
Nu, nu plânge. O! nu zice că-n mormânt tu m-ai împins,
Căci în inima mea jună focul sfânt tu l-ai aprins.
Tu m-ai pus pe mândra cale de-a mă face cu onor
Demn de patria-mi iubită, demn de scumpul tău amor!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

Stai, ascultă! țara-ntreagă cântă-un vers de libertate!

Ah! o vie fericire mă cuprinde, mă străbate.

Vin' să-ngenunchem, să zicem într-o vecinică unire

De credință, de sperare, de amor și de gândire:

«O! cerească Provedință! sfarmă cruda tiranie

Ce Veneției regine pune lanțuri de robie,

Și din Alpi cu frunte naltă până-n mare-Adriatică

Dă putere țării mele care astăzi se ridică! »“

Pe patul durerei oșteanul căzând,

Muri cu-o zâmbire.

Trista lui iubită rămase gemând,

Fără de simțire.

A doua zi o cruce plecată de vânt

Albea în câmpie.

Sub ea două trupuri zăceau în mormânt

Pentru vecinicie!...

Italia-i mamă! de ai săi copii

Își aduce-aminte;

Ea a-ntins covoare țesute-n flori vii

Pe-a lor oseminte!

262

LA POETII ROMÂNI

Pe albumul princesii A. Ghica

Precum în vară dulci păsărele

Sosesc voios

Și pe un arbor cuprins de ele

Cântă frumos;

Veniți aice cu-a voastre lire

Voi ce aveți

Pe frunte raze de nemurire,

O! juni poeți!

Voi, care-n focul ce vă străbate

Visați cu dor

Glorii, plăcere și libertate

Și dulce-amor!

Veniți s-aduceți o închinare

De nobili fii

Celor ce țării au dat salvare

În vijelii.

Cântați trecutul ce se mândrește

De-ai săi eroi,

Ș-a cărui rază se răspândește

Lin peste noi.

Cântați Unirea, fala străbună

Cu glas sonor,

Căci poezia adânc răsună

Între popor!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

263

Cântați, căci lumea trece, dispare,

Visele per,

Însă-a juniei dalbă cântare

Zboară la cer,

Ș-acolo merge de se unește

Cu sfântul cor

Ce în lumină cântă, slăvește

Pe Creator...

Când mâna morții rece s-apasă

Pe-al vieții fir,

Dulce-i cântarea ce-n inimi lasă

Un suvenir!

264

LACUL DE COMO

Sonet

Pe albumul princesii C. Conachi-Vogoridi În lacul de Como e unda senină

Ca cerul albastru ivit pîntre nori.

În giuru-i se-ntinde un rai de grădină

Ce varsă pe maluri buchetauri de flori.

Frumoasele *villa*, zâmbind în lumină,

Se-nșiră sub dealuri ca scumpe comori,

Și-n umbra de arbori ce-n apă se-nclină

Trec barce ușoare cu juni călători.

Pe mal o copilă se primblă-n răcoare.

Un flutur de aur s-alintă la soare

Și cată-a să pune pe albul ei sân.

O! lac! o! minune! Ferice, ferice

De cine-și închide aripele-aice.

Ca fluturul vesel pe floarea de crin!

265

ROMANȚĂ

Pe albumul d-nei M.D.

Draga mea, a noastră viață

E ca pomul cu verdeață

Ce dă umbră, ce dă flori

Tinerilor călători.

Draga mea, amoru-n viață

E ca dulcea cântăreață

Ce se-ngână cu-al ei dor

Sus, în pomul roditor.

Draga mea, amor și viață

Simt a iernei rece gheață.

Omul merge la mormânt,

Pomul cade pe pământ.

Dar cât le rămâne viață,

Tot suspină cu dulceață

Suvenirul scump în om,

Păsărică dulce-n pom.

266

CRINUL

Pe albumul d-rei A. Câmpineanu

Pe când steaua se oglindă

În izvorul tăinuit,

Crinul merge de colindă

Câmpul verde și-nflorit,

Și în cupa lui adună

Lacrimi albe de pe flori,

Ce cu razele din lună

Se sărută, dulci surori.

Iar când soarele s-aprinde

Pe al cerului altar,

Crinul vesel îi întinde

Cupa-i de mărgăritar.

Astfel tu, copilă dalbă,

Când în lume te ivești,

Culegi roua dulce, albă,

De pe crinii sufletești;

Și când cerul în lumină

Te deșteaptă despre zori,

A ta inimă-i închină

Virginal ele-i comori!

267

CRISTOS A ÎNVIAT

Cristos, mântuitorul din morți, a înviat,

Și fruntea-i ca un soare,
Lucind peste popoare,
Fiori de nemurire în lume-a-mprăștiat.
Cristos, zeul credinței, ieșit-a din mormânt!
Ș-a sa reînviere
Ne-arată că nu pere
Dreptatea, și credința, și adevărul sfânt!
Cristos e viu! Ca dânsul, o! voi ce suferiți
În lanțuri de robie,
Curând la viață vie
Din umbra tristă-a morții veți fi cu toți ieșiți!
Polonie strivită sub aprigul picior
A tiraniei crude,
Curagiu! în cer s-aude
Un imn de reînviere, un glas prevestitor.
Curagiu! Deschizând astăzi a vecinicii porți,
Mântuitorul vine,
Polonie, spre tine,
Să te ridice falnic cu dânsul dintre morți!

ÎNȘIRĂ-TE, MĂRGĂRITE

Legendă

dedicată d-nei Zoe Cantacuzin

Trei copile de-mpărat

Stau într-un măreț palat,

Înșirând la scumpe salbe

De mărgăritare albe.

Iar o pasere măiastră

Vine vesel pe fereastră

Și, bățând din aripioare,

Zice, blând cuvântătoare:

„Bine, bine v-am găsit,

Dalbe flori din răsărit!“

„Bine-ai venit de la rai,

Păsărea cu dulce grai!“

„Eu sosesc cu primăvara

Ca să mă întorn cu vara;

Ș-acum vin pe-al vostru plai,

Aducând luna lui mai,

Luna cea de lăcrimioare

Și de doruri iubitoare,
Și o dalbă de poveste
Cum n-a fost și nu mai este!“
„Păsărică, spune, spune
Cea poveste de minune,
Că ți-om face noi trei salbe
De mărgăritare albe.“

I

„Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,
Ca o horă luminoasă,
Ca povestea mea duioasă:
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

269

Fost-a fost în lume-odată
Mândruliță, dulce fată,
Și la chip fărmeătoare
De puteai căta la soare,
Iar la ochișorii săi
Și la față-i nu putei!

Florile îi ziceau floare,
Stelele, stea lucitoare,
Încât vecinic flori și stele
Se certau noaptea-ntre ele!
Iată-n fapt de dimineață
Că pe câmpul de verdeață
Copilița, cu-alte două,
Se primbla, torcând, prin rouă.
Una zice: «Am visat
De-un fecior de împărat!
Dac-ar fi acum să vie
Să m-aleagă de soție,
I-aș aduce eu în dar
Un șoiman de armăsar
Care zboară, care sare
Peste munți și peste mare
Și încungiură pământul
Mai ușor chiar decât vântul!»
Alta zice: «Soritoare!
Eu i-aș țese-n foc de soare

O cămeșă-n zece ițe,
Cu descântici prin altițe,
Ca să-i fie de noroc
Și să-l apere de foc,
Și de patimi sufletești,
Și de boalele trupești!»
Iar frumoasa copiliță
Zice astfel din guriță:
«Eu i-aș face doi feciori,
Doi de gemen frățiori.

270

Vasile Alecsandri
Cu cosițele-aurite
Și cu fețele-nflorite,
De n-ar fi alții ca ei
Drăgălași și frumușei,
Căci ar fi strălucitori
Ca doi ochi veselitori!»
«De mi-i face-așa copii,
Tu, mireasa mea să fii!

(Zice-atunce mândrul crai

Ce vâna pe verde plai.)

Tu să fii a mea mireasă,

A mea dulce-mpărateasă!

Tu, minune-ncântătoare

Care ești ruptă din soare!»

Copilița-n fericire

Stă pătrunsă de uimire.

Ochii galiș i se-nchid,

Degitele-i se deschid,

Fusu-i pică, firu-și perde,

Și ea cade-n iarba verde.

Iară craiul tinerel

O ie-n brațe ușurel,

Și cu gingașul odor

Saltă pe-al său cal ușor.

Calul falnic se-ncordează,

Sare, zboară și nechează;

El nechezul n-a sfârșit,

La palat c-a și sosit!

Şapte zile-abie trecea.

Mare nuntă se făcea,

Cu nuntaşi nenumăraţi,

Cum se cade la-mpăraţi,

De-au mers vestea-n depărtări,

Peste nouă ţări şi mări!

Fost-au faţă crai vestiţi,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

271

Cu corone-mpodobiţi,

Şi vestite-mpăratese,

Tot frumoase şi alese.

Fost-au încă la serbare

Oaspeţi mari de spaimântare,

Urieşi cu negre semne,

Sfarmă-Peatră, Strâmbă-Lemne,

Zmei cu ochii sângeroşi

Şi vitejii feţi-frumoşi!

Dar din toţi nuntaşii cine

Răspândea mai vii lumine?

Dulce-a craiului mireasă,
Tânăra împărăteasă,
Care ochii fărmeacă
De zâmbea sau de juca.
Blândul zâmbet a copilei
Lumina ca faptul zilei,
Ș-al ei joc părea un zbor
Chiar de flutur sprinteior.
Fost-am încă și eu față
La cea nuntă mult măreață,
Și de-atunci tot mă gândesc
C-am visat un vis ceresc!

II

Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,
Precum șirul din poveste,
Că-nainte mult mai este:
Trecu luna, trecu două,
Trecu cinci, trecură nouă;
Doamna născu doi feciori,

Doi de gemen frățiori,
Cu cosițe poleite
Și cu fețe înflorite,
De păreau strălucitori
Ca doi ochi veselitori!...

272

Vasile Alecsandri
Aleii, mândre sorioare!
Puteați voi a-mi spune oare
Ce-i mai bun în astă viață
Ca iubirea cu dulceață?
Ce-i mai sfânt și mai alin
Ca mama cu prunc la sân?
Ce-i mai drag și mai plăcut
Ca pruncuțul nou-născut?...
Mama doamnă, fericită,
Cu doi prunci împodobită,
Îi ținea duios la sân,
Ca doi fluturi pe un crin,
Și din pletele-i gingașe

Le făcea lor dulce fașe,
Și pe brațe-i, ca să-i culce,
Le făcea un leagăn dulce.
Ea-i privea și zi și noapte,
Le vorbea cu blânde șoapte
Și, privindu-i, se uimea!...
Ea-i trezea și-i adormea,
I-adormea tot în cântări
Și-i trezea în sărutări.
Când era pe adormire,
Le cânta cu-nduioșire:
«Nani, nani, copilași,
Dragii mamei feciorași!
Că mama v-a legăna,
Cu vers dulce v-a-ngâna
Ș-a ruga pe Dumnezeu
Să vă primble-n raiul său,
Să vedeți, unicii mei,
Ceruri plini de curcubeii,
Ploi de raze și de stele

Pe câmpii de viorele.

Ș-oi ruga Domnul ceresc

Să ajungeți cum doresc,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

273

Viteji mari și feți-frumoși,

Doi luceferi mângăioși.

Lumea să vă îndrăgească,

Dușmanii să se-ngrozească,

S-aveți parte și renume,

Să vă meargă vestea-n lume!»

Când era iar pe trezie,

Le cânta în veselie:

«Sculați, sculați, feții mei,

Floricele dalbe!

C-au venit doi îngerei

În veșminte albe,

Îngerei colindători,

Floricele dalbe,

Noaptea pe la cântători,

Când zorile-s albe,
Și v-aduc pe aripioare
Floricele dalbe,
Rouă sfântă-nvietoare,
Și cunune albe!»
Alei! mândre sorioare!
Nici că se afla sub soare
Fericire mai deplină,
Viață dulce mai senină!
Dar în lume ades trece
Vânt de moarte, fior rece,
Și pe loc se vestejește
Tot ce-n lume ne zâmbește!
Seninul se schimbă-n nori,
Viața-n noapte fără ziori,
Veselia-n aspre chinuri
Și cântările-n suspinuri!
Iată că-ntr-o zi din mai
Mers-au vestea chiar la rai

Vasile Alecsandri

De-acei mândri frățiori,

A pământului comori,

Și toți îngerii în zbor

Au venit, ascunși de-un nor,

Ca să vadă dacă sunt

Frați de-ai lor pe-acest pământ?

«Dulce-s, Doamne, la privire!

Ca un vis de fericire!»

Abie zis-au, și pe loc,

Ca un fulger viu de foc,

Crunt diochiul au ajuns

Pe copii și i-au străpuns!

Copilașii plâng, suspin,

Scot gurița de la sân,

Cată-n ochii mamei lor,

Pleacă fruntea, cad și mor!

Vai de codrul care-și perde

Freământul și frunza verde!

Vai de inima pustie

Ce-au rămas făr' de soție!

Dar amar, amar pe lume,

De copiii fără mume,

Și de mamele cu dor

Care-și perd copiii lor!

III

Înșiră-te, mărgărite,

Pe lungi fire aurite,

Precum șirul din poveste,

Că-nainte mult mai este:

Pe copiii-mbrățișați,

Într-un leagăn alb culcați,

Trista mamă i-a-ngropat

Lângă ea, lângă palat,

La fereastra din grădină,

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

275

Sub o tufă de sulcină.

Iar din leagănul de flori

Răsărit-au până-n ziori

Doi brazi gingași de o samă,
Ca doi gemeni dintr-o mamă,
Ș-au crescut, crescut-au iară
De la ziori și până-n seară,
Pân-au dat să se lovească
De fereastra-mpăratească...
«Frățioare, frățioare,
Înlăuntru ce vezi oare?»
«Văd pe mama!... Auzi, frate,
Gemetele-i necurmăte?»
«Măiculița mea iubită,
Cât de-amar e rătăcită!»
«Ochii-i sunt două izvoare
Tot de lacrimi arzătoare!»
«Ah! privește cum ne cată
Prin cea casă întristată!»
«Cum ne cheamă, cum ne plânge!
Mânele cum și le frânge!»
«Mamă, mamă, draga noastră,
Iată-ne ici la fereastră.

Vin' cu dulce sărutat
Și cu dulce dismierdat,
Că de mult, amar de noi,
Ne lipsești la amândoi!»
Astfel brazii suspinau
Ș-a lor crengi le clătinau
Pe fereastră-n sala mare...
Mama doamnă viu tresare,
Vine,-aleargă, stă, nu crede,
Vede brazii și nu-i vede,
Șterge iute ochii săi:
«Dragii mei, drăguții mei!
Voi sunteți! inima-mi zice

276

Vasile Alecsandri
C-ați venit voi iar aice
Lâng-a mamei dulce sân,
Ce hrănește-amar suspin!
Scumpii mamei frumoșei,
Copilași, iubiții mei!

Frig v-au fost în cel pământ,
Pedepsi-l-ar Domnul sfânt!
Ș-acum nu mai cată nime
De a voastră frăgezime,
Nici vă leagănă-n cântări,
Nici v-adoarme-n sărutări!»
«Taci, măicuță cu durere,
Că-ți aducem mângăiere.
Nu jăli a noastră soartă,
Că de grijă cerul poartă
Și la morți, și la cei vii,
Și la flori, și la copii.
Seara primăverii caldă
Cu dulci lacrimi ne scaldă,
Vântul ne adoarme-ușor
Cu suspin răcoritor,
Și steluța serii, mută,
Cu dulci raze ne sărută.»
«Ce vorbiți de primăvară,
Și de stele, și de seară?

Nu vedeți cumpliții nori
Cum sosesc fulgerători?
N-auziți cerul cum tună
Și pământul cum răsună?
Vântul suflă și vă-ndoaie,
Pe voi cade rece ploaie...
Dragii mei, gingașii mei!
Cum să-i apăr eu pe ei?...»
Biata mamă n-a sfârșit,
Cerul brazii au trăsnit
Și sub ochii săi pe loc
I-au aprins în mare foc!
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

277

La pământ brazii cădeau,
Cu lung gemet ei ardeau
Și spre doamna ce-i videa
Crengile și le-ntindea.
Biata mamă, despletită,
Spaimântată, rătăcită,

Pe fereastră se pleca,
Vrând în foc a s-aranca;
Dar deodată ochii săi
Au zărit două scânteii
Pintre flăcări strălucind,
În văzduh voios sărind,
Cătră stele tot suind,
Ș-amândouă pintre ele
Prefăcându-se în stele.
Fața ei, l-acea privire,
Străluci de fericire,
Cum s-aprinde alba lună
Dup-o aprigă furtună;
Și cu grabă-n veselie
Ieșind noaptea pe câmpie,
Ea se duse aiurind,
Cu ochii la cer privind,
Cum se duce neoprit
Dorul cel nemărginit!

IV

Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,
Ca duioasa mea poveste,
Că-nainte mult nu este:
Pe cea vale de mohor,
Lâng-un limpede izvor,
Mama doamnă stă culcată
Și cu dragoste tot cată

278

Vasile Alecsandri
Când la cerul înstelat,
Unde doru-i au zburat,
Când pe fața apei line,
Unde-a cerului lumine
Se prevăd, se oglindează
Și în taină scânteiază.
Biata mamă-ncet suspină
Și cu-o floare de sulcină
Ea dismiardă-ncetișor
Fața micului izvor,

Ș-apoi stă, și tot privește,
Apa când se limpezește,
Care stele mai întâi
Au să iasă-n fața ei?
Umbra nopții de pe vale
Se pătrunde de-a ei jale
Și ascultă în tăcere
Șoapta-i plină de durere.
Căci ea stelele descântă
Și, plângând, astfel ea cântă:
«Câte stele sunt pe cer,
Până-n ziuă toate per,
Numai două-s stătătoare
Pân' la răsărit de soare,
Și îngână dorul meu...
Coborî-le-ar Dumnezeu!
Stelișoare, blânde stele,
Ochișori inimei mele!
Pre pământ voi v-ați închis
Și în ceruri v-ați deschis

Să priviți la dorul meu...

Coborî-v-ar Dumnezeu!

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

279

Bine v-a fi vouă, bine,

În cel rai cu vii lumine,

Dar nici raiul nu e lin

Ca al mamei dulce sân!

Ah! copii, la sânul meu

Coborî-v-ar Dumnezeu!»

O! minune! sus, în cer,

Două stele iată per!

Și cu zborul de săgeată

Prin văzduh iată-le, iată

Că vin iute și voioase,

Lăsând urme argintoase,

Pân' ce cad lângă izvor

Într-un lung, întins ogor,

Și se fac din două stele

Două mărgăritărele...

Cine-n lume, cine poate
Mările să le înoate,
Codrii vechi să mi-i pătrună
Ca să numere-a lor frunză?
Cine poate-avea aflare
Câte valuri sunt pe mare,
Câte raze sunt în soare,
Cât parfum e într-o floare?
Numai dorul mamei poate
Să pătrundă-n lume toate,
Ca să afle mângăiere
La cumplita sa durere!
Astfel doamna, ca-ntr-un râu,
Intră-n lanul cel de grâu,
Și tot cată nencetat
Stelele care-au picat.
Spic de spic ea îl culege,

280

Vasile Alecsandri

Grâu-n palme îl alege

Și-l sărută, și-l dismiardă,
Copilașii să nu-și peardă!
Zi de vară până-n seară
Ea din lan nu iese-afară,
Spicuieste, spicuieste,
De odihnă nici gândește!
Iar când lanul s-au sfârșit,
Iată, Doamne! c-au găsit
Într-un spic frumos și mare
Două mici mărgăritare!
Și de-atunci mama duioasă,
În răpirea-i dragăstoasă,
Tot înșiră, visătoare,
Prețioasele-i odoare
Și la sânul-i tot le strânge,
Apoi râde, apoi plânge,
Le deșiră când și când
Și le-nșiră iar, cântând:
«Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,

Precum lacrimile mele
Se-nșiră curgând la stele!
Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,
Ca și anii mei de jale
Pe-a durerei tristă cale!
Înșiră-te, mărgărite,
Pe lungi fire aurite,
Pân' ce dorul bieteii mume
Va-nceta de-a plânge-n lume!»“

PASTELURI

1862—187...

283

SERILE LA MIRCEȘTI

Perdelele-s lăsate și lampele aprinse;
În sobă arde focul, tovarăș mângăios,
Și cadrele-aurite, ce de păreți sunt prinse
Sub palidă lumină, apar misterios.
Afară plouă, ninge! afară-i vijelie,
Și crivățul aleargă pe câmpul înnegrit;

Iar eu, retras în pace, aştept din cer să vie
O zână drăgălaşă, cu glasul aurit.
Pe jilţu-mi, lângă masă, având condeiu-n mână,
Când scriu o strofă dulce pe care-o prind din zbor,
Când ochiu-mi întâlneşte ş-admiră o cadână
Ce-n cadrul ei se-ntinde alene pe covor.
Frumoasă, albă, jună, cu formele rotunde,
Cu pulpa mărmurie, cu sânul, dulce val,
Ea pare zea Venus când a ieşit din unde
Ca să arate lumii frumosul ideal.
Alături apare un câmp de aspră luptă,
Pătat cu sânge negru acoperit cu morţi.
Un june-n floarea vieţii strângând o spadă ruptă
Ținteşte ochii veştezi pe-a vecinicii porţi.
Apoi a mea privire prin casă rătăcindă
Cu jale se opreşte pe un oraş tăcut,
Veneţia, regină, ce-n marea se oglindă
Făr-a videa pe frunte-i splendoarea din trecut.

O lacrimă... dar iată plutind pe-a mării spume

O sprintenă corvetă, un rapide-alcyon;

Și iată colo-n ceruri pribejile din lume,

Cucoarele în șiruri zburând spre orizon.

O! farmec, dulce farmec a vieții călătoare,

Profundă nostalgie de lin, albastru cer!

Dor gingaș de lumină, amor de dulce soare,

Voi mă răpiți când vine în țară asprul ger!...

Afară ninge, ninge, și apriga furtună

Prin neagra-ntunecime răspânde reci fiori,

Iar eu visez de plaiuri pe care alba lună

Revarsă-un val de aur ce curge pintre flori.

Văd insule frumoase și mări necunoscute,

Și splendide orașe, și lacuri de smarald,

Și cete de sălbatici prin codri deși perdute,

Și zâne ce se scaldă în faptul zilei, cald.

Prin fumul țigaretei ce zboară în spirale

Văd eroi prinși la luptă pe câmpul de onor,

Și-n tainice saraiuri minuni orientale

Ce-n suflete deșteaptă dulci visuri de amor.

Apoi închipuirea își strânge-a sa aripă;
Tablourile toate se șterg, dispar încet,
Și mii de suvenire mă-ncungiură-ntr-o clipă
În fața unui tainic și drăgălaș portret.
Atunci inima-mi zboară la raiul vieții mele,
La timpul mult ferice în care-am suferit,
Ș-atunci păduri și lacuri, și mări, și flori, și stele
Intoană pentru mine un imn nemărginit.
Așa-n singurătate, pe când afară ninge,
Gândirea mea se primbla pe mândri curcubeii,
Pân' ce se stinge focul și lampa-n glob se stinge,
Și saltă cățelușu-mi de pe genunchii mei.

285

SFÂRȘIT DE TOAMNĂ

Oaspeții caselor noastre, cocolășii și rândunele,
Părăsit-au a lor cuiburi și-au fugit de zile rele;
Cârdurile de cucoare, înșirându-se-n lung zbor,
Pribegit-au urmărite de al nostru jalnic dor.
Vesela verde câmpie acu-i tristă, vestezită,
Lunca, bătută de brumă, acum pare ruginită;

Frunzele-i cad, zbor în aer, și de crengi se deslipesc,
Ca frumoasele iluzii dintr-un suflet omenesc.
Din tuspatriu părți a lumii se ridică-nalt pe ceruri,
Ca balauri din poveste, nouri negri, plini de geruri.
Soarele iubit s-ascunde, iar pe sub grozavii nori
Trece-un cârd de corbi iernatici prin văzduh croncănitori.
Ziua scade; iarna vine, vine pe crivăț călare
Vântul șuieră prin hornuri, răspândind înfiorare.
Boii rag, caii rânchează, câinii latră la un loc,
Omul, trist, cade pe gânduri și s-apropie de foc.

286

IARNA

Din văzduh cumplita iarnă cerne norii de zăpadă,
Lungi troiene călătoare adunate-n cer grămadă;
Fulgii zbor, plutesc în aer ca un roi de fluturi albi
Răspândind fiori de gheață pe ai țării umeri dalbi.
Ziua ninge, noaptea ninge, dimineața ninge iară!
Cu o zale argintie se îmbracă mândra țară;
Soarele rotund și palid se prevede pintre nori
Ca un vis de tinerețe pintre anii trecători.

Tot e alb pe câmp, pe dealuri, împregiur, în depărtare,
Ca fantasme albe plopilor înșirați se perd în zare,
Și pe-ntinderea pustie, fără urme, fără drum,
Se văd satele pierdute sub clăbuci albi de fum.
Dar ninsoarea încetează, norii fug, doritul soare
Strălucește și dismiardă oceanul de ninsoare.
Iată-o sanie ușoară care trece peste văi...
În văzduh voios răsună clinchete de zurgălăi.

287

GERUL

Gerul aspru și sălbatic strânge-n brațe-i cu jălire
Neagra luncă de pe vale care zace-n amorțire;
El ca pe-o mireasă moartă o-ncunună despre ziori
C-un vâl alb de promoroacă și cu țurțuri lucitori.
Gerul vine de la munte, la fereastră se oprește,
Și, privind la focul vesel care-n sobe strălucește,
El depune flori de iarnă pe cristalul înghețat,
Crini și roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.
Gerul face cu-o suflare pod de gheață între maluri,
Pune streșinelor casei o ghirlandă de cristaluri,

Iar pe fețe de copile înflorește trandafiri,
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri.
Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare
Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scoțând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin', îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el știe, și eu!

288

VISCOLUL

Crivățul din meazănoapte vâjje prin vijelie,
Spulberând zăpada-n ceruri de pe deal, de pe câmpie.
Valuri albe trec în zare, se așază-n lung troian,
Ca nisipurile dese din pustiul african.
Viscolul frământă lumea!... Lupii suri ies după pradă,
Alergând, urlând în urmă-i prin potopul de zăpadă.
Turmele tremură; corbii zbor vârtej, răpiți de vânt,
Și răchițele se-ndoaie lovindu-se de pământ.
Zberăt, raget, țipet, vaiet, mii de glasuri spăimântate,
Se ridică de prin codri, de pe dealuri, de prin sate,
Și-n departe se aude un nechez răsunător...
Noaptea cade, lupii urlă... Vai de cal și călător!

Fericit acel ce noaptea rătăcit în viscolire
Stă, aude-n câmp latrare și zărește cu uimire
O căsuță drăgălașă cu ferestrele lucind,
Unde dulcea ospetie îl întâmpină zâmbind!

289

SANIA

Zi cu soare, ger cu stele!... Hai, iubită, la primblare.
Caii mușcă-a lor zăbale, surugiul e călare;
Săniuța, cuib de iarnă, e cam strimță pentru doi...
Tu zâmbești?... Zâmbirea-ți zice că e bună pentru noi.
Caii scutură prin aer sunătoarele lor salbe,
Răpind sania ușoară care lasă urme albe.
Surugiul chiuiește; caii zboară ca doi zmei
Prin o pulbere, de raze, prin un nour de scânteii.
Pe câmpia înălbită, netedă, strălucitoare
Se văd insule de codri, s-aud câni la vânătoare,
Iar în lunca pudruită cu mănunt mărgăritar
Saltă-o veveriță mică pe o creangă de stejar.
Acum trecem prin poiene, acum trecem prin zăvoaie;
Crengile-aninate-n cale ning steluțe și se-ndoaie.

Iată-o gingașă mlădiță cu șirag de mărtișori...

Tu o rupi?... Ea te stropește cu fulgi albi răcoritori,

290

MEZUL IERNEI

În păduri trăsnesc stejarii! E un ger amar, cumplit

Stelele par înghețate, cerul pare oțelit,

Iar zăpada cristalină pe câmpii strălucitoare

Pare-un lan de diamanturi ce scârție sub picioare.

Fumuri albe se ridică în văzduhul scânteios

Ca înaltele coloane unui templu maiestos,

Și pe ele se așează bolta cerului senină,

Unde luna își aprinde farul tainic de lumină.

O! tablou măreț, fantastic!... Mii de stele argintii

În nemărginitul templu ard ca vecinice făclii.

Munții sunt a lui altare, codrii — organe sonore

Unde crivățul pătrunde, scoțând note-ngrozitoare.

Totul e în neclintire, fără viață, fără glas;

Niciun zbor în atmosferă, pe zăpadă — niciun pas

Dar ce văd?... în raza lunii o fantasmă se arată...

E un lup ce se alungă după prada-i spăimântată!

LA GURA SOBEI

Așezat la gura sobei noaptea pe când viscolește
Privesc focul, scump tovarăș, care vesel pâlpâiește,
Și prin flacăra albastră vreascurilor de aluni
Văd trecând în zbor fantastic a poveștilor minuni.
Iată-o pasere măiastră prinsă-n luptă c-un balaur;
Iată cerbi cu stele-n frunte carii trec pe punți de aur;
Iată cai ce fug ca gândul; iată zmei înaripați
Care-ascund în mari palaturi mândre fete de-mpărați.
Iată pajuri năzdrăvane care vin din neagra lume,
Aducând pe lumea albă feți-frumoși cu falnic nume;
Iată-n lacul cel de lapte toate zânele din rai...
Nu departe stă Pepelea, tupilat în flori de mai.
Dar pe mine ce m-atrage, dar pe mine ce mă-ncântă
E Ileana Cosânzeana!... în cosiță floarea-i cântă.
Până-n ziuă stau pe gânduri și la ea privesc uimit,
Că-mi aduce viu aminte de-o minune ce-am iubit!

BRADUL

Sus pe culme bradul verde
Sub zăpada albicioasă
Pintre negură se perde
Ca o fantasmă geroasă,
Și privește cu-ntristare
Cum se primblă prin răstoace
Iarna pe un urs călare,
Iarna cu șapte cojoace.
El se scutură și zice:
„În zădar, tu, vrăjitoare,
Aduci viforul pe-aice,
Aduci zile fără soare.
În zădar îngheți părnântul,
Ucizi florile și stupii
Și trimiți moartea cu vântul
Și trimiți foamea cu lupii.
În zădar a ta suflare
Apa-n râuri o încheagă,
Șterge urma pe cărare
Și de mine țurțuri leagă.

În zădar aduci cu tine

Corbul negru și prădalnic,

Și din codrii cu jivine

Faci să iasă urlet jalnic.

Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

293

În zădar, urgie crudă,

Lungești noaptea-ntunecoasă

Și, râzând de-a lumii trudă,

Scurtezi ziua luminoasă.

În zădar îmi pui povară

De zăpadă și de gheață.

Fie iarnă, fie vară,

Eu păstrez a mea verdeață!“

294

SFÂRȘITUL IERNEI

S-a dus zăpada albă de pe întinsul țării,

S-au dus zilele Babei și nopțile vegherii.

Câmpia scoate aburi; pe umedul pământ

Se-ntind cărări uscate de-al primăverii vânt.

Lumina e mai caldă și-n inimă pătrunde;
Prin râpi adânci zăpada de soare se ascunde.
Pâraiele umflate curg iute șopotind,
Și mugurii pe creangă se văd îmbobocind.
O, Doamne! iată-un flutur ce prin văzduh se perde!
În câmpul veșted iată un fir de iarbă verde
Pe care-ncet se urcă un galbin gândăcel,
Și sub a lui povară îl pleacă-ncetinel.
Un fir de iarbă verde, o rază-ncălzitoare,
Un gândăcel, un flutur, un clopoțel în floare,
După o iarnă lungă și-un dor nemărginit,
Aprind un soare dulce în sufletul uimit!

295

OASPEȚII PRIMĂVERII

În fund, pe cer albastru, în zarea depărtată,
La răsărit, sub soare, un negru punct s-arată!
E cocostârcul tainic în lume călător,
Al primăverii dulce iubit prevestitor.
El vine, se înalță, în cercuri line zboară
Și, rapide ca gândul, la cuibu-i se coboară;

Iar copilașii veseli, cu peptul dezgolit,
Aleargă, sar în cale-i și-i zic: „Bine-ai sosit!“
În aer ciocârlia, pe casă rândunele,
Pe crengile pădurii un roi de păsărele
Cu-o lungă ciripire la soare se-ncălzesc
Și pe deasupra bălții nagâții se-nvârtesc.
Ah! iată primăvara cu sânu-i de verdeață!
În lume-i veselie, amor, sperare, viață,
Și cerul și pământul preschimbă sărutări
Prin raze aurite și vesele cântări!

296

CUCOARELE

Din cea zare luminoasă vine-un lung șir de cucoare
Aducând pe-aripi întinse calde raze de la soare;
Iată-le deasupra noastră, iată-le colo sub nor,
În văzduh călăuzite de-un pilot, bătrân cocor.
Ele vin din fundul lumii, de prin clime înfocate,
De la India Brahmină, unde fearele-ncruntate,
Pardoși, tigri, șerpi gigantici stau în jungli tupilați,
Pândind noaptea elefanții cu lungi trombe înarmați.

Fericite călătore! zburând iute pe sub ceruri,
Au văzut în răpigiune ale Africei misteruri,
Lacul Cead și munții Lunii, cu Pustiu-ngrozitor,
Nilul Alb cărui se-nchină un cumplit negru popor.
Călătore scumpe mie!... Au lăsat în a lor cale
Asia cu-a sale râuri, Cașemirul cu-a sa vale,
Au lăsat chiar Ceylanul, mândra insula din rai,
Și revin cu fericire pe al țării dulce plai!

297

NOAPTEA

Noaptea-i dulce-n primăvară, liniștită, răcoroasă,
Ca-ntr-un suflet cu durere o gândire mângăioasă.
Ici, colo, cerul dispare sub mari insule de nori,
Scuturând din a lui poale lungi și rapizi meteori.
Pe un deal în depărtare un foc tainic strălucește
Ca un ochi roș de balaur care-adoarme și clipește.
Sunt păstori în șezătoare sau vreo ceată de voinici?
E vro tabără de care sau un rond de tricolici?
Cătră munți pin întuneric un lung bucium se aude.
El aminte suvenirul celor timpuri negre, crude,

Când din culme-n culme noaptea buciumele răsunau

Și la lupte sângeroase pe români îi deșteptau.

Acum însă viața-i lină; țara doarme-n nepăsare!

Când și când, un câne latră la o umbră ce-i apare,

Și-ntr-o baltă mii de broaște în lung hor orăcăiesc,

Holbând ochii cu țintire la luceafărul ceresc!

298

DIMINEAȚA

Ziori de ziuă se revarsă peste vesela natură,

Prevestind un soare dulce cu lumină și căldură,

În curând și el apare pe-orizonul aurit,

Sorbind roua dimineții de pe câmpul înverzit.

El se-nalță de trei sulii pe cereasca mândră scară

Și cu raze vii sărută june flori de primăvară,

Dediței și viorele, brebenei și toporași

Ce răzbat prin frunzi uscate și s-arată drăgălași.

Muncitorii pe-a lor prispe dreg uneltele de muncă.

Păsărelele-și dreg glasul prin huceagul de sub luncă,

În grădini, în câmpi, pe dealuri, prin poiene și prin vii

Ard movili buruienoase, scoțând fumuri cenușii.

Caii zburdă prin ceairuri; turma zbeară la pășune;
Mieii sprinteni pe colnice fug grămadă-n răpigiune,
Și o blândă copiliță, torcând lâna din fuior,
Paște bobocei de aur lâng-un limpede izvor.

299

TUNETUL

Pe lanul lung și verde, cu grâul răsărit,
O umbră călătoare se-ntinde-ncet și trece,
Precum un râu de munte când gheața s-a topit
Se varsă peste maluri, câmpiile să-nece.
E umbra unor nouri albi, ușori, mănunți
Ce lunecă sub soare, clădind un lanț de munți;
Ei vin în mezul zilei c-un surd și tainic sunet
Și, ca semnal de viață, aprind în cer un tunet.
Văzduhul bubuiește!... pământul desmorțit
Cu mii și mii de glasuri semnalului răspunde,
Și de asprimea iernei simțindu-se ferit,
De-o nouă-ntinerire ferice se pătrunde.
La răsărit urare! urare la apus!
Un cârd de vulturi ageri, rotindu-se pe sus,

Se-nalță ca s-asculte mult vesela fanfară
Ce buciumă prin nouri frumoasa primăvară.

300

FLORIILE

Iată zile-ncălzitoare

După aspre vijelii!

Vin Floriile cu soare

Și soarele cu Florii.

Primăvara-ncântătoare

Scoate iarba pe câmpii.

Vin Floriile cu soare

Și soarele cu Florii.

Lumea-i toată-n sărbătoare,

Ceru-i plin de ciocârlii.

Vin Floriile cu soare

Și soarele cu Florii.

Păcat, zău, de cine moare

Și ferice de cei vii!

Vin Floriile cu soare

Și soarele cu Florii.

Copiliță, nu vrei oare,
Nu vrei cu mine să vii,
Când Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii?
Să culegem la răcoare
Viorele albastrii? Hai!
Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

301

Eu ți-oi da de orice floare
Mii de sărutări și mii.
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.
Iar tu, dulce zâmbitoare,
T-ei face că te mării...
Hai! Floriile-s cu soare
Și soarele cu Florii.

302

PAȘTELE

De Paști în satul vesel căsuțele-nălbite
Lucesc sub a lor malduri de trestii aurite
Pe care cocostârcii, înfipti într-un picior,
Dau gâtul peste aripi, tocind din ciocul lor.
Un scrânciob mai la vale pe lângă el adună
Flăcăi și fete mândre ce râd cu voie bună;
Și-n sunet de vioare, de cobze și de nai
Se-ntoarce hora lină, călcând pe verde plai.
Bătrâni cu fețe stinse, români cu fețe dalbe,
Românce cu ochi negri și cu ștergare albe
Pe iarba răsărită fac praznic la un loc,
Iar pe-mpregiur copiii se prind la luptă-n joc.
Și scrânciobul se-ntoarce, purtând în legănare
Părechi îmbrățișate cu dulce înfocare,
Ochiri scânteitoare și gingașe zâmbiri
Ce viu răspând în aer electrice luciri.

303

PLUGURILE

Noroc bun!... Pe câmpul neted ies românii cu-a lor pluguri!
Boi plăvani în câte șease trag, se opintesc în juguri.

Brațul gol apasă-n coarne; ferul taie brazde lungi
Ce se-nșiră-n bătătură ca lucioase, negre dungi.
Treptat, câmpul se umbrește sub a brazdelor desime;
El răsună-n mare zgomot de voioasa argățime,
Iar pe lanul ce în soare se zvântează fumegând,
Cocostârcii cu largi pasuri calcă rar și meditând.
Acum soarele-i l-ameazi; la pământ omul se-ntinde;
Cârd de fete și neveste de la sat aduc merinde;
Plugul zace-n lan pe coaste, iar un mândru flăcăoaș
Mână boii la izvoare și îi paște la imaș.
Sfântă muncă de la țară, izvor sacru de rodire,
Tu legi omul cu pământul în o dulce înfrățire!...
Dar lumina amurgește, și plugarii cătră sat,
Haulind pe lângă juguri, se întorc de la arat.

304

SĂMĂNĂTORII

Sămănătorii harnici, cu sacul subsuoară,
Pășescu-n lungul brazdei pe fragedul pământ;
Pe culme, pe vâlcele se suie și coboară
Zvârlind în a lor cale semința după vânt.

„O mie!“ zice unul menind cu veselie.
„Noroc și roadă bună!“ adaoge un alt.
„Ca vrabia de toamnă rotund spicul să fie!
Ca trestia cea naltă să fie paiul nalt!
Din ziori și până-n noapte tot grâul să răsară
În el să se ascundă porumbii osteniți,
Și când flăcăi și fete vor secera la vară,
În valuri mari de aur să-noate rătăciți!“
Sămănătorii veseli spre fund înaintează,
De-a curmezișul brazdei boroanele pornesc,
Și grapele spinoase de-aproape le urmează,
Îngroapă-ncet semința și câmpul netezesc.

305

RODICA

Purtând cofiță cu apă rece
Pe ai săi umeri albi, rotunzori,
Juna Rodică voioasă trece
Pe lângă junii sămănători.
Ei cu grăbire îi sar în cale,
Zicând: „Rodică, floare de crin,

În plin să-ți meargă vrerile tale,
Precum tu, dragă, ne ieși cu plin!
S-ajungi mireasă, s-ajungi crăiasă!
Calea să-ți fie numai cu flori,
Și casa casă, și masa masă,
Și sânul leagăn de pruncușori!“
Cu grâu de aur ei o presoară,
Apoi cofița întreagă-o beu.
Copila râde și-n cale-i zboară,
Scuturând grâul din părul său.

306

LUNCA DIN MIRCEȘTI

Bate vânt de primăvară și pe muguri îi deschide;
Vântul bate, frunza crește, și voioasă lunca râde.
Sub verdeța drăgălașă dispar crengile pe rând,
Și sub crengile umbroase mierla sare șuierând.
O! minune, farmec dulce! O! putere creatoare!
În oricare zi pe lume iese câte-o nouă floare,
Ș-un nou glas de armonie completează imnul sfânt
Ce se-nalță cătră ceruri de pe veselul pământ.

Tot ce simte și viază, feară, pasere sau plântă
În căldura primăverii naște, saltă, zboară, cântă.
Omul își îndreaptă pasul cătră desul stejăriș,
Unde umbra cu lumina se alungă sub frunziș.
El se duce după visuri; inima lui crește plină
De o sacră melodie, melanholică, divină,
De o tainică vibrație, de-un avânt inspirator
Ce-i aduc în pept suspinuri și-n ochi lacrimi de amor.
Este timpul renvierii, este timpul rennoirei,
Ș-a sperărei zâmbitoare, ș-a plăcerii, ș-a iubirii.
Paserea-și gătește cuibul, floarea mândrele-i colori,
Câmpul via sa verdeață, lanul scumpele-i comori.
Sus, paingul pe un frasin, urzind pânza-i diafană,
Cu-al său fir de-argint subțire face-o punte-aeriană,
Iar în leagăn de matasă gangurul misterios
Cu privighitoarea dulce se îngână-armonios.
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

307

Jos pe la tulpini, la umbră, fluturii, flori zburătoare,
Se-ndrăgesc în părechere pe sân alb de lăcrimioare,

Și, ca roi de petre scumpe, gândăceii smălțuiți
Strălucesc, vie comoară, pe sub ierburi tăinuți.
O pătrunzătoare șoaptă umple lunca, se ridică.
Ascultați!... stejarul mare grăiește cu iarba mică,
Vulturul cu ciocârlia, soarele cu albul nor,
Fluturul cu plânta, râul cu limpidele izvor.
Și stejarul zice ierbei: „Mult ești vie și gingașă!“
Fluturașul zice floarei: „Mult ești mie dragălașă!“
Vulturul uimit ascultă ciocârlia ciripind;
Râu, izvoare, nouri, raze se împreună iubind.
Luncă, luncă, dragă luncă! rai frumos al țării mele,
Mândră-n soare, dulce-n umbră, tainică la foc de stele!
Ca grădinele Armidei, ai un farmec răpitor,
Și Șiretul te încinge cu-al său braț dismierdător.
Umbra ta, răcoritoare, adormindă, parfumată,
Stă aproape de lumină, prin poiene tupilată.
Ca o nimfă pânditoare de sub arbori înfloriți,
Ea la sânul ei atrage călătorii fericiți.
Și-i încântă, și-i îmbată, și-i aduce la uitare
Prin o magică plăcere de parfum și de cântare,

Căci în tine, luncă dragă, tot ce are suflet, grai,

Tot șoptește de iubire în frumoasa luna mai!

308

MALUL SIRETULUI

Aburii ușori a nopții ca fantasme se ridică

Și, plutind deasupra luncii, printre ramuri se despică.

Râul luciu se-ncovoaie sub copaci ca un balaur

Ce în raza dimineții mișcă solzii lui de aur.

Eu mă duc în faptul zilei, mă așez pe malu-i verde

Și privesc cum apa curge și la cotiri ea se perde,

Cum se schimbă-n vălurele pe prundișul lunecos,

Cum adoarme la bulboace, săpând malul năsipos.

Când o salcie pletoasă lin pe baltă se coboară,

Când o mreană saltă-n aer după-o viespe sprintioară,

Când sălbaticile rațe se abat din zborul lor,

Bătând apa-ntunecată de un nour trecător.

Și gândirea mea furată se tot duce-ncet la vale

Cu cel râu care-n veci curge, fără a se opri din cale.

Lunca-n giuru-mi clocotește; o șopârlă de smarald

Cată țință, lung la mine, părăsind năsipul cald.

FLORI DE NUFĂR

Prin trestia din baltă ce-n aer se mlădie
Răsună-n dimineață o tainică-armonie.
Sunt zâne ce se scaldă în fragedele ziori?
Nu-s zâne, dar copile, a zânelor surori.
Verginile în apă intrat-au cu sfială,
Ș-acum se joacă vesel în dulcea-i răcoreală,
Șoptind, privind în undă albastrul cer senin,
Umplând cu flori de nufăr cămeșa de la sân.
O rază aurie prin stuhul des pătrunde
Și gingaș luminează în cuibul ce le-ascunde
Comori de tinerețe, comori de fericiri,
Încântătoare forme de albe năluciri.
Priviți! cetatea verde se mișcă, se deschide.
O mândră copiliță apare, iese, râde
Și lunecă... Deodată, rotunzi și albiori,
Apar la foc de soare doi nufări plutitori.

CONCERTUL ÎN LUNCĂ

În poiana tăinuită unde zbor luciri de lună,
Floarea oaspeților luncii cu grăbire se adună,
Ca s-asculte-o cântăreață revenită-n primăvară
Din străinătatea neagră, unde-i viața mult amară.
Roi de flăcări ușurele, lucioli scânteitoare
Trec în aer stau lipite, de *luminărele-n* floare
Răspândind prin crengi, prin tufe o văpaie albăstrie
Ce mărește-n mezul nopții dalba luncii feerie.
Iată, vin pe rând, păreche, și pătrund cole-n poiană
Bujorelul vioi, rumen, cu năltuța *odoleană*,
Frățiori și *romănițe* care se ațin la drumuri,
Clopoței și *măzărele*, îmbătate de parfumuri.
Iată frageda *sulcină*, *stelișoare*, blânde *nalbe*,
Urmărind pe *busuiocul* iubitor de sânuri albe.
Dediței și *garofițe*, pârguite-n foc de soare.
Toporași ce se închină gingașelor *lăcrimioare*.
Vine *cimbrul* de la câmpuri cu *fetica* de la vie,
Nufărul din baltă vine întristat, fără soție,
Și cât el apare galbin, oacheșele *vioarele*
Se retrag de el departe, râzând vesel între ele.

În poiană mai vin încă elegante floricele,
Unele-n *condurii doamnei* și-n *rochiți de rândunele*,
Altele purtând în frunte, înșirate pe o rază,
Picături de rouă dulce care-n umbră scânteiază.
Ele merg, s-adună-n grupe, se feresc de buruiene
Și privesc sosind prin aer zburători cu mândre pene,
Doine, Lăcrimioare, Pasteluri

311

Dumbrăvenci, ganguri de aur ce au cuiburi de matasă,
Ciocârlii, oaspeți de soare, rândunele,-oaspeți de casă.
Mierle vii șuierătoare, cucul plin de îngâmfare,
Gaița ce imitează orice sunete bizare,
Stigleți, presuri, macalendri ce prin tufe se alungă
Și duioase turturele cu dor lung, cu jale lungă.
Iată, vin și gândăceii în hlamide smălțuite;
Iată grieri, iată fluturi cu-aripioare pudruite,
Și culbeci care fac coarne purtându-și casa-n spinare...
La ivirea lor poiana clocotește-n hohot mare.
Iată-n urmă și albine aducând în gură miere...
Zburătorii gustă-n grabă dulcele rod cu plăcere,

Apoi sorb limpidea rouă din a florilor potire,
Șoptind florilor în taină blânde șoapte de iubire.
Dar, tăcere!... Sus pe-un frasin un lin freamăt se aude!...
Toți rămân în așteptare. Cântăreața-ncet prelude.
Vântul tace, frunza deasă stă în aer neclintită...
Sub o pânză de lumină lunca pare adormită.
În a nopții liniștire o divină melodie
Ca suflarea unui geniu pînă la frunzi alin adie,
Și tot crește mai sonoră, mai plăcută, mai frumoasă,
Pîn' ce umple-ntreaga luncă de-o vibrație-armonioasă.
Gînditoare și tăcută luna-n cale-i se oprește.
Sufletul cu voluptate în estaz adînc plutește,
Și se pare că s-aude prin a raiului cîntare
Pe-ale îngerilor harpe lunecînd mărgăritare.
E privighitoarea dulce care spune cu uimire
Tainele inimei sale, visul ei de fericire...
Lumea-ntreagă stă pătrunsă de-al ei cîntic fără nume...
Macul singur, roș la față, doarme, dus pe ceea lume!

Vânătorul pleacă grabnic la a ziorilor ivire,
Și pe soare, falnic oaspe, îl salută cu iubire.
Lumea veselă tresare, mii de glasuri sunătoare
Celebrează însoțirea naturei cu mândrul soare.
Valuri limpide de aer, ca o mare nevăzută,
Trec alin pe fața lumii și din treacăt o sărută.
Pe câmpia rourată pasul lasă urmă verde,
Ce-n curând sub raza caldă se usucă și se perde.
Vânătorul soarbe-n cale-i răcoreala dimineții,
Admirând jocul luminei pe splendoarele verdeții,
Admirând în umbra caldă florile de prin poiene,
Și pâraie cristaline, și vultani cu mândre pene.
Pe colnic, în zarea luncii, un plop mare se ridică,
Cu-a lui frunză argintie făcând umbră pe vâlcică.
Vânătorul la tulpină-i cade-n visuri iubitoare...
Două veveriți pe-o creangă râd de arma-i lucitoare.

313

PUNTEA

Șoapta nopții se aude suspinând încetișor;
Arborii prin întuneric dau un freamăt sunător,

Și deodată Aurora se ivește radioasă,
Ca un ochi ce se deschide sub o geană luminoasă.
Dulce, veselă, rozie, scumpă ca un vis iubit,
Ea-și ia zborul peste lume de la mândrul răsărit
Și-ntâlnește-n a sa cale o copilă cosânzeană
Ce-i scăldată în năvalnic și-n sân poartă odoleană.
S-a oprit copila tristă pe o punte de stejar,
Plânsu-i lin pe sân îi cade ca un scump mărgăritar;
Iar pârâul de la maluri smulgând floare după floare,
Le depune cu șoptire lângă albele-i picioare.
„De ce plângi?... îi zice-o rază pe-a ei frunte strălucind.
Tu ești jună, ești menită să trăiești, să mori iubind;
Pentru tine-orice durere trebuie ca să se curme...
Nouri sunt ce nu fac umbră și dureri ce nu lasă-urme.“

314

BALTA

Aerul e viu și proaspăt!... el trezește și învie
Peptul, inima și ochii peste carii lin adie.
Balta-n aburi se ascunde sub un vâl misterios,
Așteptând voiosul soare ca pe-un mire luminos.

Ceru-n zare se roșește; mii de vrăbii deșteptate
Ciripesc și se alungă pe girezi netrierate.
Balta vesel clocotește de-un concert asurzitor,
Și din ochiuri se înalță cârd de rațe ca un nor.
Pintre stuhul ce se mișcă iată-o luntre vânătoare!
Șerpilor lungi se-ncolăcează sub a nufărilor floare;
Rațele prin moșunoaie după trestii se ascund,
Și pe sus nagâții țipă, lișițele dau în fund.
Răspândind fiori de moarte, luntrea cea de arme plină
Când la umbră se dosește, când s-arată la lumină;
Iar pe mal, în liniștire, un bătlan, pășind încet,
Zice: „Nu-i peirea lumii... vânătorul e poet!“

315

FÂNTÂNA

Pe cărarea înflorită care duce la fântână,
În ștergar și în catrință, merge-o sprintenă română;
Ea la brâu-i poartă furcă și la sân un pruncușor,
Cu gurița lui lipită de al laptelui izvor.
Nevăstuica trece iute, torcând lâna din fuioare
Și sucind fusul vârtelnic ce-o atinge la picioare.

Păsărelele-mpregiuru-i zbor voioase și cântând,
Ea zâmbește și tot merge, pruncușoru-i sărutând.
Iată,-ajunge la fântână, ș-acolo se întâlnește
C-un drumeț din lumea-ntreagă, care lung la ea privește,
Apoi cumpăna o pleacă, apoi scoate la lumină
Și vecinei sale-ntinde o cofiță, albă, plină.
Româncuța mulțamește, suflă-ncet peste cofiță
Și cu apa nencepută udă rumena-i guriță;
Iar drumețul după dânsa bea, fugarul își adapă
Și se jură că pe lume nu-i așa de dulce apă.

316

SECERIȘUL

Ciocârlia ciripie, fâlfâind din aripioare,
Pe o seară de lumină se coboară de sub soare.
Aerul e-n neclintire, el devine arzător;
Prepelița cântă-n grăie, grierul cântă-n mohor.
În cel lan cu spicuri nalte au intrat secerătorii,
Pe când era încă umed de răsufllul aurorii.
Toți, privindu-i de departe, par că-noată-n galbin râu,
Fetele fără ștergare și flăcăii fără brâu.

Secerea, crai-nou de moarte, mereu taie, spicul cade.

Prepelița își ia puii și se duce; lanul scade.

Iar în urmă, holda mândră, răsturnată prin bucăți,

Se ridică-n snopi de aur, se clădește-n jumătăți.

Mai departe, lucrând iute, un flăcău ș-o fată mare

De tot snopul își dau gingaș o furișă sărutare.

Când o pasere măiastră, peste lan trecând ușor,

Zice: „Dulce-a mai fi pânea de la snopurile lor!“

317

COSITUL

Faptul zilei se aprinde pe a dealurilor frunte,

Ș-un râu falnic de lumină se revarsă peste munte.

Iarba coaptă strălucește, ea se clatină la vânt,

Ș-a ei umbră lin se mișcă în dungi negre pe pământ.

Iată, vin cosașii veseli, se pun rând. Sub a lor coasă

Câmpul ras rămâne verde ca o apă luminoasă.

Unii brazdele răstoarnă, în căpiți alții le-adună,

Le clădesc apoi în stoguri și cu stuh le încunună.

Mai devale-n cea dumbravă cu poiana tăinuită,

Unde umbra pare verde și de flori e-mbalsămită,

Coasele sub teaca udă zinghenesc răsunător.

Din căpiță în căpiță dumbrăveanca saltă-n zbor.

Un flăcău, cosind deoparte, lângă-o tufă de sulcină,

Vede iarba încâlcită, frântă pe la rădăcină.

„Ce să fie?... Cuib de feară?... O! minune!“ zice

Și, zâmbind, se pleacă iute de culege... un cercel!

318

PORTRET

dedicat doamnei X... Y... Z...

Superbă, maiestoașă, te simți că ești regină,

Căci fruntea-ți se înalță când lumea se înclină,

Și imnul omenirii, un imn de adorare,

Ajunge pân' la tine în slabă suspinare.

Ai ochi ca doi luceferi din aspra meazănoapte,

Ce-ngheață de departe a inimilor șoapte.

Privirea ta măreață de-abia se rătăcește

Pe turma-ngenuncheată ce-n taină te slăvește.

Chiar soarele ferbinte, de-ar vrea cu fericire

Să-și schimbe nemurirea pe-o viață de iubire,

Ar stinge-a sale raze pe inima-ți de gheață,

Și lumea tristă-ar zace sub o eternă ceață.
Nicio mândrie mare nu-ntrece-a ta mândrire!
Nici spada nu întrece cumplita-ți nesimțire!
Nici marmura cioplită albimea ta nu-ntrece...
Ca luna-n mezul iernei frumoasă ești și... rece!

319

PORTRET

dedicat princesei Natalia Ghica

Plăcută, simțitoare, în toate grațioasă,
Ești dulce ca seninul de zi primavaroasă,
Și ochiul ce oglindă cu drag ființa ta
Nimic în astă lume nu-l poate întrista.
Tot sufletul ferice s-apropie de tine
Ca de-o sperare vie, ca de un ceresc bine,
Și nu vrea să mai zboare, simțind că a găsit
În sufletul tău gingaș un frățior iubit.
Ai farmecul puternic ce-aprinde-n omenire
Avântul de mari fapte, dorinți de nemurire.
Tu poți să dai c-un zâmbet, c-un singur sărutat
O patrie iubită la tristul exilat.

Oricine te zărește e mulțămît de viață,
Că-ți râde veselia ș-amorul dulce-n față.
Ești cea mai drăgălașă minune cu ochi vii.
Ești cea mai adorată... și numai tu n-o știi!

320

PE COASTELE CALABREI

Pe coastele Calabrei vaporu-naintează
În unda luminoasă ce noaptea fosforează;
El taie-o brazdă lungă pe-al mării plai senin,
Și luna, vas de aur, plutește-n ceruri lin.
În dreapta, pe-ntuneric, se-nalță-un negru munte.
Vulcanul bătrân Etna, cu lava stinsă-n frunte;
Sehastru ce cunoaște al globului mister,
El pare că din sânu-i azvârle stele-n cer.
În stângă e Carybda sălbatică, stâncie.
Din zare se întinde o punte argintie
Pe care se îndreaptă vaporul legănat,
Ce calcă orizonul cu stele semănat.
Dorm valurile mării sub atmosfera caldă.
În baie azurie Sicilia se scaldă;

Și-n umbră călătorul, țintind ochii spre mal,
Aspiră-al Syracusei parfum oriental.

321

LINDA-RAIA

Pe zidul din Alhambra lucește-n răsărit
Un chioșc în filigrană de marmură-aurie,
Cu stâlpi și arabescuri de jur împodobit,
Prin care se-ntrevede nălțimea azurie.
Acolo se arată, când ziua-i spre apus,
Frumoasa Linda-Raia, regina de Grenada;
Și maurii din Vega se jură că pe sus
Se primblă o hurie lucindă ca zăpada.
Minunea admirată de mauri și creștini,
Ea vine-n chioșc alene, privește prin zăbrele,
Și-i place să arunce a rodiei rubini,
Pe care-i prind în spațiu voioase păsărele.
Dar iată că șiragul de alb mărgăritar
Alunecă pe brațu-i și cade-n fund devale.
Don Pedro de Castilia, trecând, îl ia în dar,
Zâmbește la regină și pasă mândru-n cale!

CALEA-ROBILOR

Pe cerul nalt lucește un râu albiu de stele,
 Ce curge spre Moldova din tainicul noian;
 Ca flotă luminoasă, luceferii prin ele
 Cutrieră în umbră cerescul ocean.

Din când în când desprinsă din bolta cea profundă
 O stea albastră cade și-n spațiu s-acufundă,
 Trăgând pe plaiul negru o brazdă argintie,
 Ce-n clipă-i trecătoare ca viața-n vecinicie!

Sub cerul fără margini, spre mândrul răsărit,
 Se-ntinde-n umbra nopții un câmp nemărginit,
 Pustiu și trist ca golul ce lasă-n urma lor
 În inimi iubitoare iubiții carii mor.

Și râul cel de stele e călăuzul tainic
 Ce duce la Moldova pe rătăcitul cainic;
 Și câmpul e Bugeacul cu orizonuri mari,
 Bătut de oameni searbezi ce fug de la tatari.

BUCHET

Calul favorit a d-rei Maria Docan

În poveștile frumoase ce se spun la șezătoare

Sunt cai ageri, iuți ca gândul și cu darul de cuvânt,

Unul galbin ca porumbul, aurit la foc de soare,

Altul negru ca păcatul... amândoi copii de vânt!

Ei întrec în răpegiune rândunica spăriată:

Peste nouri, peste mare duc vitejii feți-frumoși.

Ochii lor aruncă fulgeri carii fearele săgeată,

Și copita lor ucide mari balauri fioroși.

Mai sunt cai trași prin verigă și cu mintea năzdrăvană,

Mândri ca o nălucire și ca fluturi de ușori.

Ei, când poartă-n lumea albă pe Ileana Cosânzană,

Fără ca să le îndoiaie calcă gingașele flori.

Eu credeam pe Vânteș, Graur că-s închipuiri visate

În geroase nopți de iarnă lângă focul de stejar;

Am văzut însă cu ochii în a mea vecinătate

Cal mai mândru decât visul, alb ca un mărgăritar.

Șoimul tău, Mitică dragă, poartă-o zale ninsorie

Ce lucește de departe sub seninul luminos.

Tu-l iubești, el o cunoaște; e frumos, el încă-o știe,

Și ca lebăda pe apă se alintă grațios.

Când te vede, el te-admiră; când te-aude, el nechează

Și te cheamă, și îi place să-l dismierzi încetinel.

Glasul tău îl îmblânzește, mâna ta îl încordează;

El trăiește pentru tine, și tu, dragă, pentru el.

324

Vasile Alecsandri

Amândoi aveți un suflet, zburând vesel pe câmpie,

Dulce, falnică păreche! tablou viu, încântător!

El pe tine te-mprumută c-un avânt de bărbăție.

Tu îl împrumuți pe dânsul cu-al tău farmec răpitor.

Și oricine vă zărește zice-n sine cu-admirare:

„Așa cal, așa copilă!... Ea frumoasă, el frumos!

Pare dulcea primăvară lin primblată-n legănare

Pe un snop de crini ce zboară pe sub soarele voios.“

325

MANDARINUL

Mandarinu-n haine scumpe de matasă vișinie,

Cu frumoase flori de aur și cu nasturi de opal,

Peste coada-i de păr negru poartă-o vânătă chitie

Care-n vârful e-mpodobită cu-un bumb galben de cristal.

Fericit, el locuiește un măreț palat de vară

Plin de monștri albi de fildeș și de jaduri prețioși.

Mari lanterne transparente, de o formă mult bizară,

Răspând noaptea raze blânde pe balauri fioroși.

O deschisă galerie, unde-a soarelui lumină

Se strecoară-n arabescuri prin pereții fini de lac,

Prelungește colonada-i pe-o fantastică grădină

Ce mirează flori de lotus în oglinda unui lac.

Ochiul vesel întâlnește, pe colnice-nverzitoare,

Turnuri nalte și pagode, unde cântă vechiul bonz

Și auzul se resimte de vibrații asurzitoare,

De răsunetul metalic al tam-tamului de bronz.

Iată-o joncă aurită pe albastrul apei line,

Cu vântreli de rogojină și cu vâsle de sandal,

Înlăuntrul râde visul fericirilor divine,

Mandarina cu ochi galiși și cu sânul virginal.

Ea-n grădină se coboară și-n palat apoi dispare,

Pe nisip călcând alene cu-ale ei picioare mici.

Nor de fluturi zboară-n cale-i și cu-a lor aripi se pare

C-ar voi s-o mai oprească pîntre arborii pitici.

326

Vasile Alecsandri

Ea se duce-n galerie s-o dismierde mandarinul!...

Grațioasă, pânditoare, sub cortelu-i de atlaz,

Îl invită cu ochirea, cu surâsul, cu suspinul,

Ca să guste voluptatea amorosului estaz.

Dar el stă în trândăvie pe-un dragon de porcelană.

La minimele frumoase ce-i zâmbesc — nesimțitor,

Soarbe ceaiul aromatic din o tasă diafană

Și cu drag se uită-n aer la un zmeu zbârnâitor.

327

PASTEL CHINEZ

dedicat d-lui I.A.C.

Pe-un canal îngust ce curge ca un șerpe cristalin

Se înșiră chioșcuri albe, cu lac luciu smălțuite.

Tot ce-i nobil, avut, mare și puternic la Pekin

În răcoarea lor plăcută duce zile fericite.

Pe sub nalte coperișuri care-n margini s-albiesc,

Galerii cu mari lanterne și cu sprintene coloane

Au comori de plânte rare ce la umbră înfloresc
Și-n ghirlande parfumate se revarsă pe balcoane.
Papagali verzi, roși și galbini, iubitori de dismierdări,
Prin zăbrele aurite zbor chemați de glasuri dalbe,
Și pe buze rumeoare, cuib voios de sărutări,
Ei culeg zâmbiri divine, ei culeg migdale albe.
Apoi veseli, cu-a lor pradă, se pun hoții zburători
Când pe mândre paravane de matasă diafană,
Când pe crengi, când pe basinuri de albastră porcelană,
Unde viu se joacă-n față pești cu solzii lucitori.
Ș-o momiță strâmbătoare, sărind iute-n urma lor
De pe umerii de fildeș unui zeu grotesc de China,
Cade-n șahul de pe masă și răstoarnă pe covor
Doi nebuni peste un rege și un turn peste regina...
Pe canal trei poduri strimte ca trei arcuri se întind;
A lor margini cizelate în șiraguri de inele
Poartă zmei cu ochi fantastici, carii noaptea se aprind,
Și catarguri poleite, cu lungi flamuri ușurele.

Iar în fund, peste desimea de pagode azurii,
Ca un bloc de porcelană, falnic, sprinten se ridică
Un turn nalt cu șapte rânduri și cu șapte galerii,
Unde ard în casolete flori de plantă-aromatică.
Pe un pod pășește-alene fiica unui mandarin,
Sub cortelul de crep galbin care-l pleacă despre soare,
Ferind pelița-i de aur și rotundu-i pept de crin,
Și gurița-i cu benghi negru ca un gândăcel pe-o floare.
Umbra ei pe fața apei, de pe pod ușor plutind,
Cu-o mișcare voluptoasă trece lin și se oprește
Pe o joncă unde șede un om tânăr pescuind...
El tresare, nălță ochii și cu dragoste zâmbește.
Iar colo-n vecinătate, sus, în turn, ca un hurez,
Un bătrân, pândind cu ochiul, taina dulce o surprinde...
El desemnă-ncet tabloul pe hârtie de orez,
Și se pare că hârtia sub peniță-i se aprinde!

329

BARAGANUL

Pe cea câmpie lungă a cărei tristă zare
Sub cer, în fund, departe, misterios dispăre,

Nici casă, nici pădure, nici râu răcoritor,
Nimic nu-nveselește pe bietul călător.
Pustietatea goală sub arșița de soare
În patru părți a lumii se-ntinde-ngrozitoare,
Cu iarba-i mohorâtă, cu negrul ei pământ,
Cu-a sale mari vârtejuri de colb ce zboară în vânt.
De mii de ani în sânu-i dormind, zace ascunsă
Singurătatea mută, sterilă, nepătrunsă,
Ce-adoarme-n focul verii l-al grierilor hor
Și iarna se deșteaptă sub crivăț în fior.
Acolo floarea naște și moare-n primăvară,
Acolo pere umbra în zilele de vară,
Și toamna-i fără roadă, ș-a iernii vijelii
Cutrieră cu zgomot pustiele câmpii.
Pe cea savană-ntinsă și cu sălbatic nume,
Lung ocean de iarbă necunoscut în lume,
O cumpănă se-nalță aproape de un puț,
Și-n orizon se-ndoaie ca gâtul unui struț.
Un car cu bivoli negri a stat lângă fântână.
Vro doi români în soare ș-o sprintenă română

Încungiură ceaunul ce ferbe fumegos

Pe foc, și mai departe un câne roade-un os.

330

Vasile Alecsandri

Pe car un copilandru privește-n depărtare...

Zadarnic ochii-i zboară din zare-n altă zare!

Nici casă, nici pădure, nici râu răcoritor,

Nimic nu se arată pe câmpul de mohor!

Din vreme-n vreme numai, lungi șiruri de cocoare

Sub bolta albăstrie zbor tainic călătoare,

Și vulturi mari, prădalnici, cu gheare înarmați,

S-adună, lăsând puii pe vârfuri de Carpați.

Ah! dulce, glorioasă și mult strălucitoare

Va fi ziua de viață, când, pe sub mândrul soare,

Trecând în răpegiune, un zmeu cu-aripi de foc

Goni-va trista moarte ce zace-n acest loc!

Mult vesel va fi câmpul când vecinica-i tăcere

Va dispărea deodată la glasul de-nviere

Ce scoate zmeul falnic din gura lui de fer,

Vestind noua răpire a focului din cer!

VALUL LUI TRAIAN

Pe câmpia dunăreană care fuge-n depărtare,
Unde ochii se afundă dintr-o zare-n altă zare
Ca pe sânul fără margini și pustiu de ocean,
Unind două orizonuri, iată valul lui Traian!
El se-ntinde ca o brazdă ce pe urma-i colosală
A săpat, în primul secul, o triremă ideală,
Sau ca frânghia destinsă a giganticului arc
Ce-l purta, luptând cu Roma, Decebal, falnic monarc.
O! miragi sublim, fantastic!... prin o pulbere de aur
Gândul meu răpit în spațiu ca pe aripi de balaur
Întrevede legioane deșteptate din mormânt
Călcând, val de năvălire, peste valul de pământ.
Torrent lung de umbre-antice, în lumină el apare,
Strălucind sub arme scumpe, sub hlamide consulare.
Și trezind cu al său vuiet de ostași învingători
Iarba câmpului și codrii munților apărători.
Iată-n frunte *sagitarii* și *veliții*, limbi străine,
Înarmați cu proaste, scuturi și cu șapte *javeline*,

Ferentarii ce, ca dâșii, au pe capetele lor
Pei de feare-ngrozitoare și *calige* la picior.
Apoi galii bravi și veseli ce glumesc pe *celtiberii*,
Și romanii în cohorte urmăriți de *cavalerii*
Ce se-mpart în zece *turme*, purtând coiful de oțel
Cu o *cristă* de lungi pene care fâlfâie pe el.

332

Vasile Alecsandri

Legioanele conduse pe a Daciei câmpie
De *tribuni* și de *centurii* înarmați cu vergi de vie
Sunt urmate de trofee, de sclavi mulți, de șefii daci
Și de care mari cu aur ce-s mânate de *saraci*.
Cornuri, buciume și tube sună falnice fanfare!
Lungul val de năvălire pe-ale Daciei hotare
E menit să se iezească contra altor năvăliri...
Dar ce vis! în care timpuri se perd tristele-mi gândiri?
Pe colnicul rotund, verde, al vânturilor șuier.
Cântă-n umbra lui Murgilă un păstor din al său fluier.
Lângă dânsul doarme-un câne; pe sus zboară un vultan,
Și o turmă de oi blânde pasc pe valul lui Traian!

TABEL CRONOLOGIC

1821 – Vasile Alecsandri se naște la Bacău, la 21 iulie. Părinții, sulgerul Vasile Alecsandri, om cu stare, și Elena, născută Cozoni, vor asigura celor trei copii, Catinca, Vasile și Iancu, o creștere aleasă.

1827 – După ce familia se stabilește la Iași, viitorul poet studiază în particular cu Gherman Vida, un împătimit cărturar de origine maramureșană.

1828 – Vasile Alecsandri-tatăl cumpără moșia Mircești în lunca Siretului, spațiu imortalizat de poet în *Pasteluri*.

1828-1834 – Continuă învățătura în pensionul Cuénim din Iași, unde este coleg cu Mihail Kogălniceanu.

1834 – Împreună cu alți tineri boieri moldoveni, printre care viitorul domn Al. I. Cuza și pictorul Negulici, este trimis la studii la Paris, unde își dă bacalaureatul în anul 1835.

1837 – Pregătește un bacalaureat în științe, urmând cursurile Facultății de inginerie, pe care n-o termină.

1838 – Apar primele încercări literare în limba franceză: *Zunarilla*, *Marie*, *Les brigands*.

1839 – Vine în țară și ocupă un post în administrație până în 1846.

Împreună cu C. Negri face o călătorie în Italia, care devine

motiv de inspirație pentru nuvela romantică *Buchetiera de la Florența*.

1840 – Apare la Iași revista „Dacia literară“, unde Alecsandri își publică *Buchetiera de la Florența*.

Este numit, împreună cu C. Negri și M. Kogălniceanu, director al teatrului din Iași. Din pricina lipsei unui repertoriu național, Alecsandri începe să scrie piese de teatru. *Farmazonul din Hârlău* și *Cinovnicul și modista* se joacă pe scenă chiar în acel an.

1842 – În urma unei „călătorii în munți“, poetul descoperă „comorile poeziei populare“, sub a căror influență își așterne pe hârtie primele poezii în limba română – *Doinele*.

1843-1844 – Străbate satele și munții Moldovei cu scopul de a culege folclor chiar din gura țăranilor.

334

Vasile Alecsandri

1844 – Apare revista „Propășirea. Foaie științifică și literară“, condusă de V. Alecsandri, M. Kogălniceanu și Ion Ghica.

Aici poetul publică o parte din *Doinele* sale, precum și fragmente de proză.

Tot din acest an datează *Jurnalul călătoriei la Viena*, publicat

mulți ani mai târziu.

Are loc reprezentația piesei *Iorgu de la Sadagura*.

1845 – Se îndrăgostește de Elena Negri, sora prietenului său, căreia îi dedică mai multe poeme.

1846 – Vizitează mănăstirile din Moldova împreună cu Iancu, fratele său, cu Alecu Russo, Costache Negri și alții.

1846-1847 – Din motive de sănătate Elena Negri este nevoită să plece în străinătate pentru a se trata, iar Alecsandri o însoțește.

La întoarcerea în țară, boala Elenei se agravează și aceasta se stinge din viață pe vapor, la intrarea în Constantinopol.

Poezia *Steluța* este scrisă în această perioadă.

1848 – Scrie poezia *Către români*, care mai târziu se va numi *Deșteptarea României*.

Este unul dintre fruntașii mișcării revoluționare din

Moldova, redactând împreună cu Mihail Kogălniceanu

și Costache Negri *Dorințele partidei naționale din Moldova*,

principalul manifest al revoluționarilor moldoveni. După

înfrângerea mișcării, exilat, călătorește prin Austria și

Germania. Se stabilește la Paris, unde se întâlnește cu alți

militanți munteni. Din perioada exilului datează poeziile

Adio Moldovei și *Sentinela romană*.

1849 – Redactează studiul *Românii și poezia lor*, publicat în mai multe numere ale revistei „Bucovina“.

1850 – După o absență de aproape doi ani, Vasile Alecsandri se întoarce în țară. Publică în revista „Bucovina“ poeziile populare *Toma Alimoș*, *Blestemul*, *Mihu copilul* etc.

1852 – Apare volumul *Poezii populare. Balade (cântice bătrânești) adunate și îndreptate de V. Alecsandri*.

Tipărește *Repertoriul dramatic*, primul volum de teatru care conține piesele *Iorgu de la Sadagura*, *Iășii în carnaval*, *Peatra din casă*, *Chirița la Iași*, *Chirița în provincie*.

Moare la Palermo Nicolae Bălcescu, prietenul lui V.

Alecsandri.

1853 – Apare volumul *Poezii populare. Balade (cântice bătrânești) adunate și îndreptate de V. Alecsandri*, partea a doua.

I se publică la Paris primul volum de poezii originale: *Doine și lăcrimioare*.

Tabel cronologic

335

Spre sfârșitul anului vizitează sudul Franței, Spania și nordul Africii. Relatările acestei călătorii sunt cuprinse în volumul *Călătorie în Africa*.

1854 – Moare tatăl său. După ce își preia moștenirea, Alecsandri eliberează ȧigani robii de pe pământurile sale.

Apare sub conducerea sa „România literară“, revista la care au colaborat moldovenii C. Negruzzi, M. Kogălniceanu, Al. Russo, dar și muntenii Gr. Alexandrescu, D. Bolintineanu, Al. Odobescu. Revista este suspendată de cenzură după numărul 47, din 3 decembrie 1855.

1856 – Alecsandri se dedică luptei pentru Unire alături de M. Kogălniceanu, C. Negri și alții.

La 9 iunie apare poezia *Hora Unirii* în ziarul „Steaua Dunării“, aflat sub conducerea lui M. Kogălniceanu.

1857 – Apare culegerea de proză *Salba literară*, conținând, pe lângă povestiri și impresii de călătorie, și câteva scrieri dramatice.

Face o călătorie în Franța pentru a aduce la cunoștința Europei doleanțele Principatelor. La întoarcere e numit ministru în guvernul provizoriu.

1859 – Este numit de domnitorul Al. I. Cuza ministru al afacerilor externe și este trimis în Franța, Anglia și Piemont pentru a pleda în scopul recunoașterii Unirii.

1860 – Se stabilește la Mircești până la sfârșitul vieții, chiar dacă

lungi perioade de timp este plecat din țară în misiuni diplomatice.

1863 – Ia naștere la Iași „Societatea Junimea“, al cărei membru onorific a fost până la sfârșitul vieții.

Apare la Iași ediția a doua a volumului *Doine și lăcrimioare*, întregit cu ciclul *Mărgăritărele*.

1866 – Apare într-un volum întreaga colecție a *Poeziilor populare*.

1867 – Este ales membru al Societății Academice Române (viitoarea Academie Română) și în această calitate îi combate pe latiniști și susține principiul fonetic în scriere.

În revista „Convorbiri literare“ îi apar primele *Pasteluri*.

1871 – Își dă demisia din Societatea Academică, după ce aceasta hotărâse să adopte principiul etimologic în scriere și să publice dicționarul lui Laurian și Massim.

Cu ocazia serbărilor de la Putna, poetul trimite două cântece care însuflețesc masa de oameni: *Imn lui Ștefan cel Mare* și *Imn religios*.

1872 – Scrie *Dumbrava Roșie*, pe care o citește la o ședință a Junimii.

Cu acest poem, Alecsandri inaugurează în creația sa ciclul *Legendelor*.

Vasile Alecsandri

1874 – Publică *Boieri și ciocoi*, una dintre cele mai importante come-dii, o frescă socială de dimensiuni considerabile.

1875-1876 - La editura „Socec“ apar opt volume din seria *Operele complete*, cu o prefață a autorului. Ele cuprind creația dramatică, poeziile și proza de până atunci.

1877 – 9 mai. Proclamarea Independenței țării în parlament. Cu ocazia acestui eveniment Alecsandri scrie poezia *Balcanul și Carpatul*, cu care inaugurează ciclul *Ostașii noștri*.

1878 – I se decernează premiul Societății Limbilor Romanice din Montpellier pentru poezia *Cântecul gintei latine*.

Apare volumul *Ostașii noștri*.

1878-1879 – Citește drama istorică *Despot-Vodă* la o ședință a „Junimii“.

Este invitat să-și reia locul la Academie și să participe la lucrările anuale, fiind ales în comisia pentru modificarea ortografiei.

1880 – Apare cel de-al IX lea volum din seria *Operele complete*, cuprinzând *Legende nouă și Ostașii noștri*.

Scrie feeria națională *Sânziana și Pepelea*.

1881 – I se decernează „Marele premiu Năsturel-Herăscu“ al

Academiei Române pentru volumele *Despot-Vodă* și *Poezii*.

1883 – Într-o ședință a „Junimii” citește piesa *Fântâna Blanduziei*, care este reprezentată un an mai târziu pe scena Teatrului

Național din București.

1884 – Scrie piesa *Ovidiu*, care se reprezintă la începutul anului următor.

1885 – Este numit ministru plenipotențiar al României la Paris, post pe care-l va deține până la moarte.

1886 – Rescrie piesa *Ovidiu*.

1890 – 22 august. Vasile Alecsandri se stinge din viață după o lungă suferință, fiind înmormântat cu tot onorul în curtea

conacului său de la Mircești.

GLOSAR

A

alcyon, s. f. – pescăruș albastru

arnăut, s. m. – soldat din garda domnească din țările române

avan, adj. – barbar, aprig, nemilos

Bbenghi, s. n. – aluniță naturală sau artificială

bersalier, s. m. – soldat din armata italiană, corespunzător vânătorilor de la noi

biulbiulină, s. f. – privighetoare

bonz, s. m. – preot sau călugăr budist

boroană, s. f. – (reg.) grapă, greblă

buhnă, s. f. – bufnă, bufniță

burcă, s. f. – (reg.) cojoc lung făcut din piei de oi, cu lână în afară

Ccadâna, s. f. – sclavă în haremurile turcești; turcoaică

caftan, s. n. – (înv.) manta orientală, albă, lungă și largă, împodobită cu fire de aur sau de mătase, pe care o

purtau domnitorii și boierii români

cainic, adj. – (înv.) vrednic de plâns; nenorocit

catrință, s. f. – obiect de îmbrăcăminte din portul național al fe-

meilor românce, care servește ca fustă, alcătuită

din două bucăți

ceair, s. n. – (înv. și reg.) teren, de regulă împrejmuit, din apropierea unei ape, folosit pentru pășunat

chitie, s. f. – tichie, căciuliță, scufiță

cobză, s. f. – instrument muzical cu coarde, asemănător cu

chitara, având cutia de rezonanță foarte bombată,

folosit mai ales la acompaniament (prin ciupirea

coardelor)

cofă, s. f. – vas în care se ține la țară apa de băut

colnic, s. n. – colină, deal

comanac/comănac, s. n. – acoperământ al capului purtat de călugări

și de călugărițe

cortel, s. n. – (reg.) loc de rămas peste noapte, casă, locuință

corvetă, s. f. – corabie de război cu trei catarge

cușmă, s. f. – (reg.) căciulă

338

Vasile Alecsandri

D

doină, s. f. – poezie lirică specifică folclorului românesc, care exprimă un sentiment de dor, jale, revoltă, dragoste etc., însoțită, de obicei, de o melodie adecvată

drăgănele, s. f. pl. – (pop.) soi de cireșe mari, cărnoase, dulci

durdă, s. f. – (înv., reg.) pușcă, flintă

E, F

elcovan, s. m. – (înv.) pasăre de mare, cu zborul repede; pasăre
legendară

ferentar, s. m. – soldat din vechea pedestrimă ușoară

G

galantom, adj. – mărinimos

geamie, s. f. – moschee

geniu, s. n. – (mitol.) spirit protector, duh (bun sau rău); var. *gin* **ghioagă**, s.
f. – armă veche de luptă, alcătuită dintr-un fel de cio-mag de lemn sau de fier, cu capătul bombat

gireadă, s. f. – (reg.) grămadă înaltă (de paie, fân sau coceni) în formă de prismă; stog

giubea, s. f. – (arh.) haină de postav, lungă și largă, purtată în trecut de boieri

gondolină, s. f. – diminutiv de la *gondolă*

H

hamger, s. n. – hanger, pumnal mare, cu lama încovoiată

hidră, s. f. – monstru marin; (fig.) nenorocire, rău care crește inevitabil

huceag, s. n. – (reg.) pădure mică, tânără și deasă

hurez, s. m. – (reg.) huhurez, pasăre asemănătoare cu bufnița;

(în expr.) *a sta ca un huhurez* = a sta singur, părăsit

hurie, s. f. – (în religia musulmană) fecioară deosebit de frumoasă promisă de Mohamed credincioșilor în paradis

I imaș, s. n. – teren necultivat pe care crește iarbă, folosit pentru pășunat

irmilic, s. m. – monedă turcească de argint, mai rar de aur, care a circulat și la noi (mai ales în Moldova), în prima jumătate a sec. al XIX – lea; icosar

Glosar

Jjavelină, s. f. – sulită lungă și subțire

joncă, s. f. – ambarcațiune chineză cu pânze prinse orizontal

pe catarge, folosită pentru transport și pescuit

L, M

lele, s. f. – (în expr.) *fecior sau fiu de lele* = om șmecher, ticălos
mărgărele/mărgăritărele, s. f. pl. – (bot.) mărgăritărele, lăcrămioare

metanii/mătăanii, s. f. pl. – (în unele practici religioase) șirag de
mărgele de

os, de lemn etc., pe care călugării sau credincioșii

mireni socotesc rugăciunile rostite

moaște, s. f. pl. – (în religia creștină) rămășițele mumificate din
corpul unei persoane considerată sfântă

mohor, s. n. – rogoz, mei păsăresc

N

naramză, s. f. – fructul naramzului; portocală amară

nefer, s. m. – soldat care făcea parte dintr-o poteră, poteraș,
arnăut

nemeș, s. m. – denumire dată în Moldova, în Evul Mediu, stăpâ-
nilor de pământ fără titluri nobiliare

O

odolean, s. f. – valeriană, folosită de fetele de la țară pentru a

deveni atrăgătoare

odor, s. n. – ființă iubită

Ppagodă, s. f. – templu, edificiu religios budist, hindus ori brahman

paing, s. m. – păianjen

pală, s. f. – (înv.) paloș

plăsea, s. f. – placă de metal, de os sau de lemn, care acoperă

mânerul unui cuțit sau pumnal

proască, s. f. – (pop.) stropitoare

prundiș, s. n. – îngrămădire de pietriș și nisip în albia unei ape

R

rasă, s. f. – haină de postav, largă și lungă până la călcâie, pe care o poartă preoții, călugării și călugărițele pe

deasupra îmbrăcămintei

340

Vasile Alecsandri

răstoacă, s. f. – gârlă

rediu, s. n. – (reg.) pădure mică și tânără

S, Ș

sagitar, s. m. – (rar) arcaș din armata romană

sandal, s. n. – (înv. și reg.) luntre lungă pentru transportat mărfuri

seguidilă, s. f. – vechi dans popular spaniol, cu caracter vioi și

ritm variat, cu acompaniament de castaniete sau

de chitară

sirep, adj. – (despre cai) iute, greu de stăpânit

stog, s. n. – grămadă mare de fân, snopi de grâu sau alte

păioase

strigoi, s. m. și f. – (în superstiții) sufletul unui om (mort sau viu) care s-ar transforma în timpul nopții într-un animal

sau într-o apariție fantomatică, pricinuind neajun-

suri celor pe care îi întâlnește

sulcină, s. f. – numele a două plante erbacee cu flori plăcut

mirositoare, galbene sau albe

surugiu, s. m. – birjar

șarg, adj. – (despre cai) gălbui

T, Ț

tăiuș, s. n. – lamă de cuțit; pumnal

tasă, s. f. – (rar) ceașcă

tricolici, s. m. – (pop.) om posedat, lunatic; om prefăcut în lup

sau în altă fiară

triemă, s. f. – (ant.) galeră cu trei rânduri de lopeți; trieră

țurcă, s. f. – căciulă mare mițoasă, confecționată din blană

de oaie

U

urdie, s. f. – (înv.) ordie, hoardă, oaste (turcească sau tătară) **ursit**, s. m. și f. – persoană predestinată să devină soțul sau soția

cuiiva

V, Z

vârcolac, s. m. – (în superstiții) ființă fabuloasă, care mănâncă Luna și Soarele

velit, s. m. – soldat roman care stătea în fruntea legiunilor

vultan, s. m. – vultur

zapciu, s. m. – (înv.) agent de poliție însărcinat cu strângerea dărilor

NOTE

1 Fiară-Verde, Sânge-Roș și Hraconit – stihii potrivnice omului

2 haiduc originar din Seaca, județul Dolj

3 pădure în care se adăposteau cetele de hoți

4 erou din basme

5 (în mitologia populară) ființă fantastică închipuită ca un spirit rău, care chinuie noaptea în somn fetele și femeile

6 oraș în Asia, pe malul Bosforului

7 carte sacră a religiei musulmane, care conține prezentarea dogmelor și a tezelor acesteia, precum și diferite precepte religioase, etice și

juridice, legende, mituri

8Tiziano Vecelli sau Tiziano Vecellio (1485-1576), cunoscut sub numele de Tițian, este cel mai vestit pictor al școlii venețiene din renașterea italiană (sec. al XVI-lea)

9corabie de festivități a dogilor venețieni. Era folosită în fiecare an de Ziua Înălțării până în anul 1798, pentru a-l duce pe dogele Veneției în Marea Adriatică, unde se desfășura ceremonia de unire a Veneției cu marea

10insulă lângă Veneția, în fața Palatului Dogilor

11vânt puternic, uscat și fierbinte, care bate dinspre Sahara spre țările mediteraneene

12râu din Moldova

13regiune paradisiacă, în care ajungeau după moarte, spune legenda, eroii și oamenii virtuoși greci și romani

14Alhambra din Granada este unul dintre cele mai importante monumente de arhitectură islamică. Cuvântul Alhambra provine de la Al Hamra, care în arabă înseamnă „roșu”, datorită culorii stâncilor pe care este construit palatul

15Abu ' abd-Allah Muhammad XII (1460-1533), cunoscut sub numele de Boabdil, a fost ultimul sultan maur din Granada

16El R' baa – cal de cinci ani, cal ciucar (lb. arabă în orig.)

17Nu este alt Dumnezeu decât Allah, și Mahomed este profetul său!

18Mecca – cetate sfântă în peninsula Arabia. Pelerinajul la Mecca este obligatoriu pentru orice musulman cel puțin o dată în viață

19peninsula Crimeea

20este vorba despre Ștefăniță Vodă (1524-1527), nepotul lui Ștefan cel Mare. Este eroul dramei *Vișorul* de B. Șt. Delavrancea

21O! Sfântă Fecioară! (it. în orig.)

Indicele alfabetic al poeziilor

1 Mai, 222

8 Mart, 88

A

Adevărul și minciuna, 142

Adio, 119

Adio, 223

Adio Moldovei, 146

Altarul monastirei Putna, 30

Andrii-Popa, 32

Anul 1855, 207

Așteptarea, 103

BBaba Cloanța, 13

Balta, 314

Banul Mărăcină, 212

Baraganul, 329

Barcarolă venețiană, 108

Biondineta, 110

Biserica risipită, 180

Bosforul, 158

Bradul, 292

Buchet (calul favorit al d-rei Maria Docan), 323

C

Calea-robilor, 322

Cântic de fericire, 99

Cântic haiducesc, 48

Cântic ostășesc, 61

Cântice de lume, 225

Cântice și sărutări, 209

Cânticul Mărgaritei, 184

Canțonetă napolitană, 116

Indice alfabetic

343

Ce gândești, o! Margarită, 193

Ceasul rău, 43

Cinel-cinel, 57

Concertul în luncă, 310

Corona vieții (dedicată damelor italiene), 255

Cositul, 317

Crai-nou, 22

Crinul, 266

Cristos a înviat, 267

Cucoarele, 296

Curcile (Fabulă), 140

D

De crezi în poezie..., 92

Despărțirea, 96

Desrobirea țăganilor, 137

Deșteptarea României (1848), 165

Dimineața, 298

Doina, 11

Doina iubirei, 63

Dor de călătorie, 157

Dorul (Cântic de lume), 62

Dorul de mare, 240

Dorul româncei, 59

Dragoș, 218

Dridri, 152

Dulce înger, 98

EEI R'baa (Cântic arăpesc), 202

Emmi, 232

FFântâna, 315

Făt-Logofăt, 50

Floarea oceanului, 188

Flori de nufăr, 309

Floriile, 300

Frumoasă copiliță, 141

344

Vasile Alecsandri

G

Gerul, 287

Gondola trece, 254

Gondoleta, 114

Groza, 35

H

Hora, 52

Hora unirei (1857), 245

Hoțul și domnița, 191

I, Î

Iahtul, 195

Iarna, 286

Înșiră-te, mărgărite (Legendă), 268

Întoarcerea în țară, 149

LLa gura sobei, 291

La Magenta, 253

La moartea lui P. Cazimir, 151

La mormântul lui Gr. Romalo, 148

La Palestro, 251

La poezii români, 262

La Sevastopol, 216

La Veneția mult duioasă, 126

Lacul de Como (Sonet), 264

Lăcrimioare, 87

Linda-Raia, 321

Lunca din Mircești, 306

M

Maghiara, 26

Maiorului Iancu Bran, 136

Malul Siretului, 308

Mandarinul, 325

Mândrulița de munte, 58

Mărioara, Florioara (Legendă), 65

Mezul iernei, 290

Moldova în 1857, 234

Muntele de foc (Legendă din Munții Apenini), 189

Indice alfabetic

345

N

N. Bălcescu murind, 205

Noaptea, 297

Noaptea Sfântului Andrii, 237

O

O noapte la Alhambra, 197

O noapte la țară, 93

O seară la Lido, 112

Oaspeții primăverii, 295

Odă către Bahlui, 138

PPastel chinez (dedicat lui I. A. C.), 327

Paștele, 302

Păsărica mării, 186

Păsărică, 134

Păscarul Bosforului, 101

Pe albumul d-rei Ida Vegezzi Ruscalla, 248

Pe coastele Calabrei, 320

Pe malul mării, 132

Pe marea, 121

Pe un album, 144

Pilotul (Contelui Cavour), 249

Plugurile, 303

Portret (dedicat doamnei X... Y... Z...), 318

Portret (dedicat princesei Natalia Ghica), 319

Presimțire, 247

Puntea, 313

R

Rodica, 305

Romanță, 145

Romanță, 265

SSania, 289

Sămănătorii, 304

Sburătorul, 54

Secerișul, 316

346

Vasile Alecsandri

Seguidilă (Cântic poporal spaniol), 201

Sentinela romană (Poem istoric), 167

Serile la Mircești, 283

Sfârșit de toamnă, 285

Sfârșitul iernei, 294

Sora și hoțul, 19

Steaua țării, 243

Stelele (Doină), 204

Steluța (dedicație E.N.), 85

Strigoiul, 40

Strofe lui C. Negri, 160

Strunga, 46

Surorii mele, 242

Tatarul (Cântic vechi), 56

Tunetul, 299

U

Umbrei lui Nicu Ghica, 155

Ursita mea, 123

Ursiții, 37

V, Z

Valul lui Traian, 331

Vânătorul, 312

Veneția, 105

Vezi tu vulturul..., 95

Vis de poet, 176

Viscolul, 288

Visul, 129

Visul lui Petru Rareș (Legendă), 227

Visurile, 117

Zimbrul și vulpea, 139

CUPRINS

Repere critice 5

Doine (1842-1852)

Doina 11

Baba Cloanța 13

Sora și hoțul 19

Crai-nou 22

Maghiara 26

Altarul monastirei Putna 30

Andrii-Popa 32

Groza 35

Ursiții 37

Strigoii 40

Ceasul rău 43

Strunga 46

Cântic haiducesc 48

Făt-Logofăt 50

Hora 52

Sburătorul 54

Tatarul (Cântic vechi)	56
Cinel-cinel	57
Mândrulița de munte	58
Dorul româncei	59
Cântic ostășesc	61
Dorul (Cântic de lume)	62
Doina iubirei	63
Mărioara, Florioara (Legendă)	65
Lăcrimioare	
Steluța (dedicație E.N.)	85
Lăcrimioare	87
8 Mart	88
De crezi în poezie	92
O noapte la țară	93
Vezi tu vulturul... ..	95
Despărțirea	96
Dulce înger	98
Cântic de fericire	99
Păscarul Bosforului	101
Așteptarea	103

Veneția	105
Barcarolă venețiană	108
Biondineta	110
O seară la Lido	112
Gondoleta	114
Canțonetă napolitană	116
Visurile	117
Adio	119
Pe marea	121
Ursita mea	123
La Veneția mult duioasă	126
Suvenire	
Visul	129
Pe malul mării	132
Păsărica	134
Maiorului Iancu Bran	136
Desrobirea ȣiganilor	137
Odă cătră Bahlui	138
Zimbrul și vulpea (Fabulă)	139
Curcile (Fabulă)	140

Frumoasă copiliță	141
Adevărul și minciuna	142
Pe un album	144
Romanță	145
Adio Moldovei	146
La mormântul lui Gr. Romalo	148
Întoarcerea în țară	149
La moartea lui P. Cazimir	151
Dridri	152
Umbrei lui Nicu Ghica	155
Dor de călătorie	157
Bosforul	158
Strofe lui C. Negri	160
Mărgăritărele (1852-1862)	
Deșteptarea României (1848)	165
Sentinela romană (Poem istoric)	167
Vis de poet	176
Biserica risipită (Legendă)	180
Cânticul Mărgaritei	184
Păsărica mării	186

Floarea oceanului	188
Muntele de foc (Legendă din Munții Apenini)	189
Hoțul și domnița	191
Ce gândești, o! Margarită	193
Iahtul	195
O noapte la Alhambra	197
Seguidilă (Cântic popular spaniol)	201
El R'baa (Cântic arăpesc)	202
Stelele (Doină)	204
N. Bălcescu murind	205
Anul 1855	207
Cântice și sărutări	209
Banul Mărăcină	212
La Sevastopol	216
Dragoș	218
1 Mai	222
Adio	223
Cântice de lume	225
Visul lui Petru Rareș (Legendă)	227
Emmi	232

Moldova în 1857	234
Noaptea Sfântului Andrii	237
Dorul de mare	240
Surorii mele	242
Steaua țării	243
Hora unirei (1857)	245
Presimțire	247
Pe albumul d-rei Ida Vegezzi Ruscalla	248
Pilotul (Contelui Cavour)	249
La Palestro	251
La Magenta	253
Gondola trece	254
Corona vieței (dedicată damelor italiene)	255
La poezii români	262
Lacul de Como (Sonet)	264
Romanță	265
Crinul	266
Cristos a înviat	267
Înșiră-te, mărgărite (Legendă)	268
Pasteluri (1862-187...)	

Serile la Mircești	283
Sfârșit de toamnă	285
Iarna	286
Gerul	287
Viscolul	288
Sania	289
Mezul iernei	290
La gura sobei	291
Bradul	292
Sfârșitul iernei	294
Oaspeții primăverii	295
Cucoarele	296
Noaptea	297
Dimineața	298
Tunetul	299
Floriile	300
Paștele	302
Plugurile	303
Sămănătorii	304
Rodica	305

Lunca din Mircești	306
Malul Siretului	308
Flori de nufăr	309
Concertul în luncă	310
Vânătorul	312
Puntea	313
Balta	314
Fântâna	315
Secerișul	316
Cositul	317
Portret (dedicat doamnei X... Y... Z...)	318
Portret (dedicat princesei Natalia Ghica)	319
Pe coastele Calabrei	320
Linda-Raia	321
Calea-robilor	322
Buchet (calul favorit al d-rei Maria Docan)	323
Mandarinul	325
Pastel chinez (dedicat lui I. A. C.)	327
Baraganul	329
Valul lui Traian	331

Tabel cronologic	333
Glosar	337
Note	341
Indicele alfabetic al poeziilor	342

În colecția **Cartea de acasă** au apărut:

1. Ion Creangă, *Amintiri din copilărie. Povești. Povestiri*
2. Garabet Ibrăileanu, *Adela*
3. Ioan Slavici, *Moara cu noroc și alte nuvele*
4. Duiliu Zamfirescu, *Viața la țară*
5. Mihai Eminescu, *Poezii*, vol. I
6. Mihai Eminescu, *Poezii*, vol. II
7. Ion Luca Caragiale, *Momente și schițe*
8. Ion Luca Caragiale, *Teatru*
9. Nicolae Filimon, *Ciocoii vechi și noi*
10. Duiliu Zamfirescu, *Tănase Scatiu*
11. Gib Mihăescu, *Donna Alba*, vol. I
12. Gib Mihăescu, *Donna Alba*, vol. II
13. Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Hagi Tudose. Nuvele*
14. Emil Gârleanu, *Din lumea celor care nu cuvântă. Povestiri*
15. Panait Istrati, *Chira Chiralina. Povestiri*

16. Bogdan Petriceicu Hasdeu, *Ursita. Micuța*
17. George Coșbuc, *Balade și idile. Cântece de vitejie*
18. Costache Negruzzi, *Nuvele*
19. Alexandru Macedonski, *Thalassa. Nuvele*
20. Mihai Eminescu, *Poezii*, vol. III
21. Anton Holban, *O moarte care nu dovedește nimic*
22. Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Fanta Cella. Nuvele*
23. George Coșbuc, *Fire de tort. Ziarul unui pierde-vară*
24. Calistrat Hogaș, *Pe drumuri de munte*
25. Jean Bart, *Europolis*
26. Barbu Ștefănescu Delavrancea, *Teatru*
27. Petre Ispirescu, *Legende sau basmele românilor*, vol. I
28. Petre Ispirescu, *Legende sau basmele românilor*, vol. II
29. Panait Istrati, *Neranțula. Codin*

Document Outline

- [Coperta Alecsandri](#)
- [interior Alecsandri](#)